

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE**

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

ZAGREB, studeni 2004.

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 2. te člancima 50. i 52. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTECI

1. Ocjena stanja

Tradicija zaštite prirode u Hrvatskoj

Zakonodavno-pravna tradicija u Hrvata u području zaštite prirode već traje stotinjak godina, što nas neprijeporno svrstava u red prvih zemalja Europe s normativnim sustavom u zaštiti prirodne baštine, a posebno u sveži proglašenja nacionalnih parkova i drugih zaštićenih dijelova prirode.

U Republici Hrvatskoj ukupno je zaštićeno oko 9,9 % državnog teritorija (kroz nacionalne parkove, parkove prirode, stroge i posebne rezervate, park-šume, spomenike parkovne arhitekture i zaštićene krajolike).

Medunarodnopravna zaštita prirode

Medunarodnopravni sustav zaštite nacionalnih parkova i drugih zaštićenih dijelova prirode ureden je međunarodnim konvencijama, preporukama i rezolucijama, te bilateralnim i multilateralnim ugovorima.

Medunarodnopravni sustav zaštite prirodnih dobara osigurava kvalitetne pretpostavke za zaštitu prirodnih vrijednosti od svjetskog i državnog značenja, kao i odgovarajuće uvjete za zaštitu prirodne baštine od lokalnog značenja.

Od 1999. godine Hrvatska je iznimno aktivna na području međunarodne suradnje u zaštiti prirode, te je pristupila preostalim međunarodnim ugovorima iz područja zaštite prirode koji su na snazi i potpisala one koji su otvoreni za potpis ali još nisu stupili na snagu. Republika Hrvatska je stranka sljedećih međunarodnih ugovora:

1. *Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine* (Pariz, 1972.) – Notifikacija o sukcesiji – (“NN - Međunarodni ugovori” br. 12/93);
2. *Konvencije o mocvarnim staništima koja su od međunarodnog značenja narocito kao staništa ptica mocvarica* (Ramsar, 1971.) – Notifikacija o sukcesiji - (“NN - Međunarodni ugovori” br. 12/93);

3. *Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja* (Barcelona, 1976.) i pripadajućeg
- *Protokola o posebno zaštićenim područjima Sredozemnoga mora i biološkoj raznolikosti* - Zakon o potvrđivanju - ("NN - Međunarodni ugovori" br. 11 /01);
4. *Konvencije o biološkoj raznolikosti* (Rio de Janeiro, 1992.) – Zakon o potvrđivanju - ("NN - Međunarodni ugovori" br. 1/6/96) s pripadajućim
- *Protokolom o biološkoj sigurnosti u okviru Konvencije o biološkoj raznolikosti* (Cartagena, 2000.) - Zakon o potvrđivanju - ("NN - Međunarodni ugovori" br. 7/02)
5. *Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja* (Bonn, 1979.) s pripadajućim
6. *Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa* (Bern, 1979) – Zakon o potvrđivanju ("NN - Međunarodni ugovori" br. 6/2000);
7. *Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore (CITES)*, (Washington, 1973.) – Zakon o potvrđivanju – ("NN - Međunarodni ugovori" br. 12/99).
8. *Konvencija o europskim krajobrazima* (Firenza, 2000.)
9. *Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u okolišu* (Aarhus, 1998.).

U okviru procesa europskih integracija, strateški je cilj politike zaštite prirode u Hrvatskoj također zadovoljiti sve nužne preduvjete za ispunjenje međunarodnih obveza predviđenih propisima Europske unije.

Stanje biološke i krajobrazne raznolikosti te zaštićenih prirodnih vrijednosti u Hrvatskoj

U odnosu na većinu europskih zemalja, Hrvatska se istice raznolikošću ekoloških sustava i staništa, koja se odražava i u velikom bogatstvu i raznolikosti biljaka, gljiva i životinja. Ovakvo bogatstvo uvjetovano je položajem Hrvatske na razmeđu nekoliko biogeografskih regija, razvedenošću reljefa, geološkim, pedološkim, hidrološkim i klimatskim prilikama, te djelomično ljudskim utjecajem. Navedeni razlozi, u kombinaciji s različitim lokalnim tradicijama korištenja prostora koje su se razvile s obzirom na gospodarske i povijesne okolnosti, doprinijeli su također izuzetnom bogatstvu krajobrazne raznolikosti.

U usporedbi sa stanjem ekoloških sustava većine drugih zemalja srednje i zapadne Europe, Hrvatska se odlikuje visokim stupnjem očuvanosti prirode. Uz relativno mala područja prirodnih i doprirodnih staništa, ovdje su u velikoj mjeri izražena poluprirodna staništa, koja su utjecana od čovjeka, ali su se u njima zadržale pretežito zavicajne životne zajednice tipične za takva staništa. Antropogena staništa, koja su se razvila djelovanjem čovjeka i čija se struktura i sastav vrsta znatno razlikuju od prirodnih, nisu dominantna kao što je slučaj u velikome dijelu Europe.

Zaštita biološke raznolikosti razumijeva također evidentiranje i očuvanje zavicajnih sorti kultiviranih biljaka i pasmina udomaćenih životinja. Njihova raznolikost predstavlja genetski spremnik koji uvijek može poslužiti za poboljšanje

svojevrsna uzgajanih vrsta. Osim toga, oni predstavljaju i značajnu nacionalnu kulturnu baštinu, jer je u njihov uzgoj uloženi trud i znanje brojnih naraštaja, u kombinaciji s uvjetima života i podneblja.

Relativna očuvanost bioloških resursa Hrvatske na europskoj razini posljedica je prvenstveno opće gospodarske situacije i drugih uzroka u prošlosti. Još uvijek se ne može govoriti o sustavnoj brizi za sveukupnu biološku raznolikost u okviru pojedinih djelatnosti koje iskorišćuju prirodne resurse.

Zaštita pojedinih područja je temeljna metoda očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti. Zaštićena područja čine okosnicu sveukupne zaštite i ključne čvorove ekološke mreže koji predstavljaju utocišta i spremnike biološke raznolikosti.

Pojedini zaštićeni dijelovi prirode Republike Hrvatske uživaju i međunarodno pravnu zaštitu kao iznimno vrijedni prirodni prostori.

Nacionalni park Plitvička jezera upisan je u UNESCO-ovu listu svjetske prirodne baštine. Na Ramsarski popis Konvencije o močvarnim staništima kao međunarodno vrijedne močvare upisani su parkovi prirode "Kopacki rit" i "Lonjsko polje", Ornitološki rezervat "Crna mlaka" te donji tok Neretve, a planina Velebit uvrštena je u UNESCO-ovu međunarodnu mrežu rezervata biosfere u sklopu znanstvenog programa Čovjek i biosfera (MAB).

U Republici Hrvatskoj ukupno je zaštićeno oko 481 prostornih objekata (nacionalni parkovi, parkovi prirode, strogi i posebni rezervati, park-šume, spomenici parkovne arhitekture i zaštićeni krajolici).

Tridesetak prostornih objekata je u postupku proglašavanja zaštićenim.

Sveukupna površina svih zaštićenih dijelova prirode u Hrvatskoj iznosi 5847,34 km² ili 9,83 % državnog teritorija, od toga:

- nacionalnih parkova 8, ukupne površine 961,35 km²,
- parkova prirode 10, ukupne površine 4.046 km²,
- strogih rezervata 2, ukupne površine 23,9 km²,
- posebnih rezervata 82, ukupne površine 348,7 km²,
- spomenika prirode 96, ukupne površine 2,4 km²,
- zaštićenih krajolika 69, ukupne površine 615,7 km²,
- park šuma 32, ukupne površine 98,02 km²,
- spomenika parkove arhitekture 182, ukupne površine 9,6 km².

Ostvarenom i planiranom zaštitom pojedinih dijelova prirode, koja je predviđena *Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske* ("Narodne novine", br. 50/99) i *Strategijom i akcijskim planom zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske* ("NN" br. 81/99), predviđa se proglašenje parkova prirode Neretva, Elafiti, Lastovo, Mrežnica, Licka Plješivica, Bjelolasica, Zrmanja i Krupa, Kupa i Hrvatsko zagorje, čime će se zaštititi oko 14% državnog teritorija, što će Hrvatsku svrstati u europske zemlje s primjerenom razinom zaštite prirode.

Osim zaštićenih područja, temeljem *Zakona o zaštiti prirode* zaštićeno je oko 780 vrsta biljaka, gljiva i životinja, zatim sve divlje vrste koje obitavaju u nacionalnim parkovima, strogim i posebnim rezervatima te sva špiljska fauna.

Izrazita raznolikost ekoloških sustava i staništa Hrvatske uvjetuje i veliku raznolikost biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta i podvrsta. Vrijednost ove raznolikosti u europskim razmjerima vidljiva je, između ostalog, usporedimo li odnos broja poznatih vrsta unutar dobro istraženih skupina i površinu teritorija Hrvatske s istim podacima u drugim europskim zemljama. Ovakvom usporedbom Hrvatska se svrstava među prvih nekoliko zemalja Europe s obzirom na bogatstvo biološke raznolikosti. Bogatstvo endemnim svojstama, te brojnim rijetkim i ugroženim reliktima (preostacima) iz tercijara ili razdoblja oledbi, također je vrlo izraženo, posebice u području krškoga podzemlja, te priobalnih planina i otoka.

Prema raspoloživim podacima raznolikost vrsta, i to onih koje su poznate i onih koje su pretpostavljene, u Hrvatskoj je velik broj.

U Hrvatskoj je poznato ukupno biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta 34.000, a pretpostavlja se da ih ima 91.000. U svijetu je poznato biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta 2.150.000, a pretpostavlja se da ih ima 111.000.000.

Broj poznatih vrsta u Hrvatskoj više je nego dvostruko manji od broja pretpostavljenih vrsta. Ovo ukazuje na niski stupanj istraženosti hrvatske flore, mikroflore i faune te nužnost uspostave i razvijanja sustavnog istraživanja i monitoringa biološke raznolikosti.

Obzirom na podatke o prirodnim vrijednostima Hrvatske nužno je uspostaviti kvalitetan sustav skrbi o zaštiti biološke i krajobrazne raznolikosti na njenom području, te stoga zaštita prirode i okoliša treba dobiti prestižno mjesto u razvoju društva i održivom gospodarenju.

Raznolikosti u reljefu, tlu, vodama, biljnom pokrovu, podneblju, ali i gospodarskim i povijesnim okolnostima, rezultirale su i različitim lokalnim tradicijama korištenja prostora što je doprinijelo izuzetnom bogatstvu krajobrazne raznolikosti Hrvatske u europskim okvirima.

U europskim razmjerima stanje šuma u Hrvatskoj je dobro i čak 95% šumskih sastojina ima prirodni sastav, a šumske površine nisu su smanjile posljednjih stotinjak godina.

S obzirom na svoje prirodne značajke (krajobrazne, hidrogeološke, geomorfološke, hidrološke, vegetacijske, floristicke i faunisticke), područje krša objedinjuje najveći broj posebnosti Hrvatske. U odnosu na sveukupnu jedinstvenost, bogatstvo endemnim svojstama i životnim zajednicama, krškim oblicima, pojavama i objektima, te visoki stupanj očuvanosti, ovo područje predstavlja izuzetnu vrijednost ne samo u europskim, nego i u svjetskim razmjerima.

Na području Hrvatske očuvana su prostrana prirodna močvarna područja u rijecnim dolinama, što predstavlja jednu od najvećih vrijednosti biološke i krajobrazne raznolikosti, posebice na razini zapadne i srednje Europe. Međutim, to su ujedno i najugroženiji ekološki sustavi u Hrvatskoj. Stoga im je potrebno dati prioritet u zaštiti prirode, te naciniti nacionalni program njihova očuvanja i upravljanja.

Hrvatska obala među najrazvedenijima je na Sredozemlju. Priobalne planine i otoci se ističu biljnim i životinjskim endemima. Otoci su vrlo osjetljive ekološke cjeline.

2. Osnovna pitanja koja se ureduju zakonom

Zakonom se ureduju sljedeća pitanja:

- zaštita i očuvanje zaštićenih prirodnih vrijednosti (zaštićena područja, zaštićene svojte, zaštićeni minerali i fosili),
- postupak proglašavanja zaštićenih prirodnih vrijednosti (zaštićena područja, zaštićene svojte, zaštićeni minerali i fosili),
- preventivna zaštita područja za koja se predmnijeva da imaju svojstva zaštićenog područja,
- upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- provođenje zaštite i očuvanja prirode,
- opće mjere zaštite i očuvanja prirode,
- zaštita ekoloških sustava i ekološke mreže,
- poticajne mjere za očuvanje i zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti,
- posebne mjere zaštite i očuvanja prirode,
- provođenje zaštite u zaštićenim područjima,
- upravljanje zaštićenim područjima,
- plan upravljanja zaštićenim područjima,
- zaštita i očuvanje divljih svojti te način njihova korištenja,
- prekogranični promet zaštićenim divljim svojtima,
- držanje, uzgoj i trgovina divljim svojtima,
- ograničenja u pravnom prometu (pravo prvokupa, izvlaštenje i ograničenje vlasničkog prava, naknada štete),
- korištenje prirodnih dobara,
- zahvati na zaštićenom području,
- koncesije i koncesijska odobrenja,
- planiranje i organiziranje zaštite prirode,
- pristup informacijama i sudjelovanje javnosti u odlučivanju o pojedinim, pitanjima iz područja zaštite prirode,
- promicanje odgoja i obrazovanja o zaštiti prirode,
- priznanje i nagrade za postignuća u zaštiti prirode,
- financiranje zaštite prirode,
- upravni i inspekcijski nadzor u području zaštite prirode,
- prekršajne odredbe.

Navedena pitanja Zakon će urediti sukladno međunarodnim ugovorima čija je stranka Republika Hrvatska i koje je obvezuju na zakonodavne promjene u području zaštite prirode, te propisima Europske unije. Slijedom navedenoga, predloženim Zakonom uređena su sva pitanja na koja upućuju međunarodni ugovori, napose Konvencija o biološkoj raznolikosti, te direktive, uredbi i protokoli Europske unije, kako slijedi:

- *Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992.)*

Temeljna konvencija koja je zacrtala novu koncepciju zaštite prirode, proširujući ovu djelatnost na očuvanje sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti i osiguranje održivog korištenja prirodnih dobara, jest *Konvencija o biološkoj raznolikosti* koju je Republika Hrvatska potvrdila 1996. godine.

Konvencija određuje biološku raznolikost kao raznolikost unutar vrsta, među vrstama i među ekološkim sustavima. Ona dakle obuhvata sve oblike života koji u cjelini sami po sebi predstavljaju vrijednost koju treba očuvati, bez obzira posjeduju li još neke posebne vrijednosti koje im pripisuje čovjek.

Konvencija uspostavlja očuvanje biološke raznolikosti kao temeljno međunarodno načelo u zaštiti prirode i zajedničku obvezu čovječanstva.

Osnovni ciljevi Konvencije su osigurati:

- očuvanje sveukupne biološke raznolikosti;
- održivo korištenje prirodnih dobara, na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja;
- integriranje mjera zaštite i održivog korištenja prirode u sve relevantne sektore.

Takoder, stranke se obvezuju *donijeti nacionalne strategije, planove ili programe* za zaštitu biološke raznolikosti i održivo korištenje prirodnih dobara. Temeljem te obveze, 1995. godine je za Europu donesena *Sveeuropska strategija zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti*, koja je područje Konvencije proširila i na krajobraze, imajući u vidu specifičnu situaciju u Europi, gdje je preostalo malo izvorne prirode, a velika većina je u tolikoj mjeri protkana ljudskim djelovanjem da je nemoguće razdvojeno promatrati biološku i krajobraznu raznolikost.

Sukladno sveeuropskoj strategiji, i Republika Hrvatska je 1999. godine donijela svoju *Nacionalnu strategiju i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP)* u kojoj je zacrtala potrebne akcije u cilju provođenja Konvencije. Temeljem detaljne analize stanja, te ugroženosti biološke i krajobrazne raznolikosti, donesen je niz smjernica i konkretnih akcijskih planova koje je sljedećih godina potrebno provoditi. U NSAP-u je utvrđena i potreba donošenja novoga Zakona o zaštiti prirode i njegova okvirna koncepcija.

- *Direktiva Vijeća 79/409/EEZ o zaštiti divljih ptica*

Prema Direktivi nužno je osigurati očuvanje dovoljno prostranih i raznolikih staništa za opstanak ugroženih ptica i ptica selica. Zabranjuju se načini masovnog i neselektivnog lova, te iskorišćivanje, prodaja ili komercijalizacija većine pticijih vrsta. Utvrđene su određene iznimke radi sporta i lova, a dopušta se pojedinim zemljama učiniti iznimke u slučajevima kada ptice predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost i zdravlje ljudi ili drugih biljaka i životinja, te kad nanose velike gospodarske štete.

Pojedine zemlje obvezne su utvrditi i zaštititi dovoljan broj i u dovoljnoj površini najpovoljnijih područja za zaštitu pticijih vrsta iz Dodatka I Direktive. To su tzv. Područja posebne zaštite (Special Protection Areas –SPA).

- *Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta (Habitats Directive)*

Ova Direktiva je najvažniji i najzahtjevniji propis Europske unije u području zaštite prirode. Njezin cilj je doprinijeti očuvanju biološke raznolikosti zemalja članica Europske unije kroz zaštitu staništa divlje flore i faune. Glavni način ostvarenja ovog cilja jest uspostavljanje koherentne europske ekološke mreže. Mreža se sastoji od područja važnih na razini cijele Europske unije, a poznata je pod imenom NATURA 2000. Ova područja značajna su za očuvanje ugroženih stanišnih tipova ili staništa

ugroženih vrsta koje su navedene u Dodacima Direktive, u tzv. "povoljnom statusu zaštite". Prilikom odabira područja za ekološku mrežu, uzimaju se u obzir i gospodarski, društveni i kulturni zahtjevi, te regionalne i lokalne značajke. "Povoljni status zaštite" postiže se kroz obvezu zemalja članica da utvrde i zaštite *Posebna zaštitna područja* (*Special Areas of Conservation - SAC*) i poduzmu različite mjere zaštite ugroženih staništa i vrsta kako unutar, tako i izvan granica zaštićenih područja, što uključuje i zabranu određenih štetnih zahvata.

Svaki planirani značajan i/ili ugrožavajući zahvat u ovim područjima podliježe *ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu* te je u procjenu obvezno uključiti javnost. Potrebno je izbjeći svaki zahvat koji može negativno utjecati na ovakvo ekološki značajno područje, izuzev u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa. U takvom slučaju zahvat se odobrava uz *utvrđivanje kompenzacijskih uvjeta* koji se prvenstveno odnose na uspostavu zamjenskog zaštićenog područja na nekom drugom lokalitetu.

Za područja koja su od *europske razine važnosti* (Sites of Community Interest – SCI), države su obvezne osigurati primjereni režim zaštite koji se ponajprije odnosi na zabranu uznemiravanja životinja i degradiranja staništa. U ovim slučajevima prevladavajući javni interes može se odnositi samo na sigurnost i zdravlje ljudi.

Navedene obveze se preslikavaju i na nove pridružene članice EU koje na dan pristupanja moraju prikazati popis predloženih područja za ekološku mrežu Natura 2000. Za zemlje u procesu pridruživanja EU postoji prilagođeni program utemeljen u Bernskoj konvenciji – tzv. *Smaragdna (Emerald) mreža*. Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja već je započelo s projektom *Smaragdna mreža* i uspostavom nacionalne ekološke mreže.

- *Uredba Vijeća (EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama*

Uredba predstavlja provedbeni propis za Konvenciju o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama faune i flore (CITES). Cilj je zaštititi ugrožene vrste i osigurati njihovo očuvanje reguliranjem međunarodne trgovine takvim biljkama i životinjama. Trgovina vrstama kojima prijeto izumiranje je zabranjena, dok se za trgovinu drugim ugroženim vrstama uspostavlja sustav nadzora kroz izdavanje uvoznih i izvoznih dopuštenja i certifikata. Uredba uvodi brojne mjere koje su strože od onih koje zahtijeva CITES, te znatno proširuje popis vrsta čija trgovina se zabranjuje ili regulira.

- *Uredba Vijeća (EEZ) br.348/81 od 20. siječnja 1981 o općim pravilima za uvoz kitova ili drugih kitovih proizvoda*

Ova Uredba doprinosi zaštiti morskih sisavaca (kitova i dupina) ograničavanjem trgovine proizvodima koji potječu od tih životinja.

- *Uredba Vijeća (EEZ) br. 3254/91 od 4. studenog 1991. o zabrani uporabe stupica na području Zajednice i uvodenju na područje Zajednice krzna i proizvoda proizvedenih od određenih biljnih i životinjskih vrsta koje potječu iz zemalja u kojima ih love putem stupica ili metodama zamki koje ne udovoljavaju međunarodnim humanim standardima koji se odnose na zamke*

Sadržaj Uredbe odnosi se na zabranu uporabe stupica (leghold traps) te na ograničavanje uvoza krzna životinja koje su ulovljene pomoću stupica.

3. Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona

Predloženim Zakonom utvrdit će se temeljni kviri i nacela zaštite prirode, osigurati očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, zaštita vrijednih prirodnih područja te ugroženih biljnih, gljivljih i životinjskih divljih svojti, kao i udomaćenih svojti.

Predloženim Zakonom osigurat će se zaštita i pretpostavke za cjelovito očuvanje prirode, odnosno svekolike biološke i krajobrazne raznolikosti, kao i održivo korištenje prirodnih dobara

Također će se ovim Zakonom osigurati kompatibilnost zaštite prirode u Hrvatskoj sa zaštitom prirode zemalja Europske unije, budući da se sva pitanja koja se odnose na zaštitu i očuvanje sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti uređuju sukladno propisima i standardima Europske unije. Stvorit će se pretpostavke za kvalitetno očuvanje i unapređenje postojeće biološke i krajobrazne raznolikosti u Hrvatskoj, te će se propisanim mjerama zaštite osigurati uvjeti za razumno korištenje prirodnih dobara na principima održivosti, a na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja. Zakon osigurava i pretpostavke za integriranje mjera zaštite i održivog korištenja prirode u sve relevantne sektorske i međusektorske propise, planove, programe i strategije.

Iako se posebnim zakonima (sektorski zakoni), kao što su *Zakon o šumama*, *Zakon o vodama*, *Zakon o poljoprivrednom zemljištu*, *Zakon o lovu*, *Zakon o slatkovodnom ribarstvu*, *Zakon o morskom ribarstvu*, i dr., pobliže uređuju pojedina pitanja sektorskih područja, zajamčeno je provođenje općih načela i ciljeva zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, te cjelovite zaštite prirode sukladno ovom Zakonu.

Donošenjem predloženoga Zakona ostvarit će se cjelovita i sustavna zaštita prirode, a ne samo pojedinih njenih vrijednosti, što je pretpostavka i jamstvo zaštite prirode i okoliša, posebno njenih zatečenih ekoloških sustava te svekolike biološke i krajobrazne raznolikosti, kao i uspostava informacijskog sustava u području zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provođenje ovoga Zakona neće zahtijevati osiguranje dodatnih sredstava u Državnom proračunu, budući da su sredstava već osigurana u okviru provedbe važećeg Zakona o zaštiti prirode u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2004. godinu («Narodne novine», broj 31/04).

IV. TEKST NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

I. OPCE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Ovim se Zakonom uređuje sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njenih vrijednosti.
- (2) Priroda je u smislu ovoga Zakona sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost.

Članak 2.

Priroda i prirodne vrijednosti od interesa su za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu.

Članak 3.

Ciljevi i zadaci zaštite prirode su:

- očuvati i obnoviti postojećem biološku i krajobraznu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i uskladenih odnosa s ljudskim djelovanjem;
- utvrditi i pratiti stanje prirode;
- osigurati sustav zaštite prirodnih vrijednosti radi njihova trajnoga očuvanja;
- osigurati održivo korištenje prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih sastavnica;
- doprinijeti očuvanju prirodnosti tla, očuvanju kakvoće, količine i dostupnosti vode, mora, očuvanju atmosfere i proizvodnji kisika, te očuvanju klime;
- spriječiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti;
- osigurati pravo građana na zdrav život, odmor i razonodu u prirodi.

Članak 4.

Zaštita i očuvanje prirode temelji se na nacelima:

- svatko se mora ponašati tako da pridonosi očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, zaštiti prirodnih vrijednosti i očuvanju općekorisne uloge prirode;
- neobnovljiva prirodna dobra treba koristiti racionalno, a obnovljiva prirodna dobra održivo;
- u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora obvezno je primjenjivati načela, mjere i uvjete zaštite prirode;
- zaštita prirode obveza je svake fizičke i pravne osobe, te su u tom cilju dužni surađivati radi izbjegavanja i sprječavanja opasnih radnji i nastanka

- šteta, uklanjanja i sanacije posljedica nastale štete, te obnove prirodnih uvjeta koji su postojali prije nastanka štete;
- javnost ima pravo na slobodan pristup informacijama o stanju prirode, pravo na pravodobno obavješćivanje o štetama u prirodi i o poduzetim mjerama za njihovo uklanjanje, te pravo na mogućnost sudjelovanja u odlučivanju o prirodi.

Članak 5.

- (1) Zaštita prirode provodi se ocuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti.
- (2) Zaštita prirode provodi se osobito:
 - utvrđivanjem i procjenom stanja sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti;
 - provedbom mjera zaštite prirode;
 - unošenjem uvjeta i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog uređenja i planove gospodarenja i upravljanja prirodnim dobrima u djelatnostima rudarstva, poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, vodnog gospodarstva i drugih djelatnosti od utjecaja na prirodu;
 - izradom izvješća o stanju prirode, donošenjem i provedbom strategije, programa, akcijskih planova i planova upravljanja;
 - utvrđivanjem prirodnih vrijednosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti;
 - uspostavom sustava upravljanja prirodnim vrijednostima i zaštićenim prirodnim vrijednostima;
 - povezivanjem i usklađivanjem državnog sustava s međunarodnim sustavom zaštite prirode;
 - poticanjem znanstvenog i stručnog rada u području zaštite prirode;
 - obavješćivanjem javnosti o stanju prirode i sudjelovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode;
 - poticanjem i promicanjem zaštite prirode, te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju.

Članak 6.

- (1) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se u slučaju odvracanja neposredne opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili imovinu, spašavanja ljudi i imovine te izvođenja obrambenih aktivnosti Republike Hrvatske.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se samo za vrijeme trajanja navedenih okolnosti.

Članak 7.

U ovome Zakonu u uporabi su pojmovi sa sljedećim značenjem:

1. *biološka raznolikost* je sveukupnost svih živih organizama koji su sastavni dijelovi ekoloških sustava, a uključuje raznolikost unutar vrsta, između vrsta, životnih zajednica, te raznolikost između ekoloških sustava;

2. *certifikacija šuma* (potvrđivanje svojstava šume) je postupak u kojem treća neovisna strana ispituje postiže li gospodarenje i uporaba šuma unaprijed utvrđenu ekološku, gospodarsku i društvenu razinu. Šumski certifikat je pisani dokument kojim treća neovisna strana potvrđuje da imatelj potvrde svojim šumama gospodari u skladu s nacelima održivosti;
3. *crveni popis ugroženih svojti* je popis divljih svojti, raspoređenih po kategorijama ugroženosti;
4. *derivat* je organski ili anorganski produkt živih organizama (slonova kost, jelenski rogovi i dr.);
5. *divlje svojte* biljaka, gljiva i životinja su sve vrste i podvrste koje nisu nastale pod utjecajem čovjeka kao posljedica uzgojnih aktivnosti;
6. *doprirodni uvjeti* su uvjeti u ekološkom sustavu ili krajobrazu na čiji je razvoj čovjek utjecao u neznatnoj mjeri te se u njima odvijaju procesi koji su uglavnom samoregulirajući i koji mogu opstati bez izravnog ljudskog djelovanja;
7. *doprirodni vodotok* je vodotok u doprirodnim uvjetima;
8. *ekološka mreža* je sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno doprinose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti;
9. *ekološki koridor* je ekološka sastavnica ili niz takvih sastavnica koje omogućuju kretanje populacijama živih organizama od jednog lokaliteta do drugog i čini dio ekološke mreže;
10. *ekološki sustav* je dinamičan kompleks zajednica biljaka, gljiva, životinja i mikroorganizama i njihovog staništa koji međusobno djeluju kao funkcionalna cjelina;
11. *ekološki značajno područje* je područje koje bitno pridonosi očuvanju biološke raznolikosti u Republici Hrvatskoj;
12. *endem* je svojta u nastajanju čije rasprostranjenje je ograničeno na malo područje;
13. *fosili* predstavljaju sačuvane cjeline, dijelove, ili tragove izumrlih organizama i njihovih životnih aktivnosti.
14. *geološka baština* je sve ono što je sačuvano u strukturi i teksturi stijena i tla kao što su geološke, geomorfološke, hidrogeološke pojave i objekti te paleontološki i mineraloški nalazi čine sastavni dio krajobraza;
15. *geološka raznolikost* je raznolikost geoloških pojava, objekata i struktura te procesa koji stvaraju krajobraze, stijene, minerale, fosile i tla;
16. *invazivna strana vrsta* je strana vrsta čije naseljavanje ili širenje ugrožava biološku raznolikost;
17. *izvoz* je svako iznošenje vrijednosti iz carinskog područja Republike Hrvatske;
18. *javni interes* je interes za Republiku Hrvatsku ili interes građana (stanovnika) jedinice područne (regionalne) samouprave ili jedinice lokalne samouprave;
19. *krajobraz* je određeni prostor, viđen ljudskim okom, čije su osobitosti rezultat djelovanja i međudjelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika;
20. *krajobrazna raznolikost* je prostorna strukturiranost prirodnih i od čovjeka stvorenih krajobraznih sastavnica (bioloških, ekoloških, geoloških, geomorfoloških, hidrogeoloških i kulturnih vrijednosti);
21. *krš* je specifičan površinski i podzemni reljef i vode u karbonatnim stijenama;

22. *minerali* su homogeni kemijski elementi ili spojevi u vidu kristalizirane ili amorfne tvari, određene strukture, oblika i sastava. Minerali u smislu ovoga Zakona nisu mineralne sirovine;
23. *ministar* je celnik tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite prirode;
24. *Ministarstvo - tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite prirode*;
25. *ocuvanje izvan prirodnog staništa (ex-situ ocuvanje)* je ocuvanje komponenti žive i nežive prirode izvan njihovih prirodnih staništa i nalazišta (zoološki vrtovi, akvariji i botanicki vrtovi); također ocuvanje dijelova geološke baštine izvan prirodnih nalazišta;
26. *ocuvanje u prirodi (in-situ ocuvanje)* je ocuvanje komponenti žive i nežive prirode u njihovim prirodnim staništima i nalazištima; udomaćenih biljaka i životinjskih svojti (in situ) podrazumijeva njihovo ocuvanje u okruženju u kojem su razvili specifična svojstva;
27. *oblikovana priroda* je dio prirode koju je čovjek oblikovao s namjenom odgoja, obrazovanja, oblikovanja krajobraznih elemenata ili s kojom drugom svrhom, a koji je značajan za ocuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti (npr. drvoredi, parkovi, botanicki vrtovi, arboretumi i drugo);
28. *obnavljanje prirode* je skup stručnih mjera i radnji kojima se narušeno stanje biološke i krajobrazne raznolikosti vraća u stanje blisko izvornom;
29. *ocuvanje prirode* je svaki postupak, koji se obavlja radi održavanja i poboljšanja stanja ocuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti;
30. *održivo korištenje prirodnih dobara* je korištenje prirodnih dobara na način i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budućih naraštaja;
31. *oštećenje prirode* je stanje prirode, kada su ljudskim djelovanjem promijenjeni prirodni procesi u tolikoj mjeri da je narušena prirodna ravnoteža ili su uništene prirodne vrijednosti;
32. *planovi gospodarenja prirodnim dobrima* su temeljem posebnih zakona propisane planske osnove za upravljanje, gospodarenje i korištenje prirodnim dobrima u gospodarske, socijalne i ekološke namjene;
33. *ponovno uvođenje u prirodu (reintrodukcija)* je ponovno naseljavanje neke svojte u područje iz kojeg je ranije izumrla, a u ekološkom sustavu još postoje približno jednaki ekološki uvjeti kao i prije izumiranja;
34. *populacija* je skupina prostorno i vremenski povezanih primjeraka iste vrste, u kojoj se one međusobno razmnožavaju;
35. *povoljno stanje vrste ili stanišnoga tipa* je stanje koje u predvidljivoj budućnosti osigurava opstanak te vrste ili stanišnoga tipa;
36. *procenje stanja (monitoring)* je osmišljeno i sustavno procenje stanja prirode, odnosno sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti;
37. *prirodna dobra* su sve sastavnice prirode koje čovjek iskorišćuje u gospodarske svrhe; prirodna dobra mogu biti neobnovljiva (mineralne sirovine) i obnovljiva (biološka dobra, vode, obnovljivo tlo);
38. *prirodna ravnoteža* je stanje međusobno uravnoteženih odnosa i utjecaja živih bića među sobom i sa njihovim staništem. Prirodna ravnoteža je narušena, kada se poremeti kvantitativna ili kvalitativna struktura životnih zajednica, ošteti ili uništi stanište, uništi ili promijeni sposobnost djelovanja ekološkog sustava, prekine međusobna povezanost pojedinih ekoloških sustava, ili prouzroci znatnija izoliranost pojedinih populacija;

39. *prirodne vrijednosti* su dijelovi prirode koji zavrjeduju posebnu zaštitu radi ocuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, radi svoje osjetljivosti ili radi znanstvenog, kulturološkog, estetskog, obrazovnog, gospodarskog i drugog javnog interesa;
40. *prirodnina* je svaka izvorna sastavnica prirode (npr. biljka, gljiva, životinja, mineral, fosil, stijena, voda, zrak, tlo i drugo);
41. *rizik za prirodu* je vjerojatnost da će neki zahvat posredno ili neposredno prouzročiti štetu prirodi;
42. *sigovine* su nakupine minerala u podzemnim prostorima različitih oblika (stalaktiti, stalagmiti, stalagnati, helektiti i dr.);
43. *speleološki objekti* su prirodno formirane podzemne šupljine duže od pet metara u koje može ući čovjek, a dimenzije ulaza su im manje od dubine ili dužine objekta (špilje, jame, ponori, estavele i dr.);
44. *speleološki katastar* je dio baze podataka o speleološkim objektima i sastavni dio baze podataka o zaštićenim prirodnim vrijednostima;
45. *stanište* je jedinstvena funkcionalna jedinica ekološkog sustava, određena zemljopisnim i abiotičkim svojstvima; sva staništa iste vrste čine jedan stanišni tip;
46. *strana vrsta* je nezavicajna vrsta koja prirodno nije obitavala u određenom ekološkom sustavu nekoga područja, nego je u njega dospjela namjernim ili nenamjernim unošenjem;
47. *stupica* je sredstvo namijenjeno zadržavanju ili hvatanju životinja putem hvataljka koje se zatvaraju čvrsto oko tijela, sprječavajući time kretanje;
48. *svojta* je klasifikacijska jedinica bilo koje razine u taksonomiji (imenovanju) organizama (mikroorganizama, gljiva, biljaka i životinja), a u ovom Zakonu se odnosi na vrste i podvrste, rodove i porodice;
49. *udomacena vrsta* je vrsta na čiji je proces evolucije djelovao čovjek kako bi udovoljio svojim potrebama;
50. *uvodenje u prirodu (introdukcija)* je namjerno ili nenamjerno naseljavanje odnosno unošenje vrsta ili podvrsta u ekološki sustav nekoga područja, u kojemu one nikad ranije nisu prirodno obitavale;
51. *utocište za životinje* je prostor, namijenjen privremenom boravku, odnosno liječenju bolesnih ili ranjenih životinja, odbaceni mladunaca koji sami još nisu sposobni preživjeti u prirodi, te životinja koje su bile oduzete vlasniku radi protupravnog zadržavanja u zatoceništvu, nedozvoljene trgovine, izvoza, uvoza i radi drugih zakonom određenih razloga;
52. *uvoz* je svako unošenje vrijednosti na carinsko područje Republike Hrvatske;
53. *uzgoj biljaka* je uzgajanje zavicajnih ili stranih vrsta biljaka s namjenom dobivanja hrane, za prodaju, za ukras, za industrijske ili zdravstvene namjene, za znanstveno-odgojne ili znanstveno-istraživačke svrhe te radi ocuvanja svojte;
54. *uzgoj životinja* je uzgajanje (hranjenje, omogućavanje razmnožavanja, križanje) zavicajnih ili nezavicajnih vrsta životinja u prostoru odvojenom od prirode s namjenom dobivanja hrane, radi lova, prodaje, znanstveno-odgojnog ili znanstveno-istraživačkog rada te radi ocuvanja vrste;
55. *uzgojena životinja* je potomak roditelja uzgojenih u zatoceništvu;
56. *vlažna staništa* uključuju područja mocvarnih zemljišta, poplavnih šuma i cretova, krške hidrogeološke i hidrološke sustave i druge vode, prirodne ili umjetne, stalne ili povremene, sa stajacom ili tekućom vodom, slatkom ili

slanom, uključujući područja morske vode čija dubina za vrijeme oseke ne prelazi šest metara;

57. *zahvat u prirodu* je svako privremeno ili trajno djelovanje čovjeka na prirodu koje može narušiti prirodnu ravnotežu, ako to djelovanje nije u cilju zaštite i očuvanja prirode;

58. *zaštićene prirodne vrijednosti* su prirodne vrijednosti proglašene zaštićenima od tijela utvrđenog ovim Zakonom i upisane u upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti, a odnose se na zaštitne kategorije (strogi rezervati, nacionalni parkovi, posebni rezervati, parkovi prirode, regionalni parkovi, spomenici prirode, značajni krajobrazi, park-šume i spomenici parkovne arhitekture), zaštićene biljne, gljivlje i životinjske svojte, te zaštićene minerale i fosile;

59. *zavicajna vrsta* je vrsta koja prirodno obitava u određenom ekološkom sustavu nekoga područja.

II. ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI

Članak 8.

(1) Zaštićene prirodne vrijednosti prema ovome Zakonu su:

1. zaštićena područja:

- strogi rezervat;
- posebni rezervat;
- nacionalni park;
- spomenik prirode;
- park prirode;
- park šuma;
- spomenik parkovne arhitekture;
- regionalni park;
- značajni krajobraz;

2. zaštićene svojte

- strogo zaštićena divlja svojta
- zaštićena divlja svojta
- zaštićena zavicajna udomaćena svojta;

3. zaštićeni minerali i fosili.

(2) Zaštićene prirodne vrijednosti raspoređuju se u razrede:

- međunarodnog značenja;
- državnog značenja;
- lokalnog značenja.

(3) Raspored u razrede utvrđuje Stručno povjerenstvo Ministarstva na temelju stručnog vrednovanja zaštićene prirodne vrijednosti.

Zašticena podrucja

Clanak 9.

- (1) Zašticena podrucja mogu se prekogranicno povezivati sa zašticenim podrucjima druge države.
- (2) Plan upravljanja i mjera zašticenog podrucja koje je prekogranicno povezano, sporazumno se utvrđuje s nadležnim tijelom države u kojoj se nalazi prekogranicni dio zašticenog podrucja.

Strogi rezervat

Clanak 10.

- (1) Strogi rezervat je podrucje kopna i/ili mora s neizmijenjenom ili neznatno izmijenjenom sveukupnom prirodom, a namijenjen je isključivo ocuvanju izvorne prirode, znanstvenom istraživanju kojim se ne mijenja biološka raznolikost, pracenju stanja prirode, te obrazovanju koje ne ugrožava slobodno odvijanje prirodnih procesa.
- (2) Za istraživanje te posjecivanje strogog rezervata u cilju obrazovanja potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva.
- (3) U strogom rezervatu zabranjene su gospodarske i druge djelatnosti.

Posebni rezervat

Clanak 11.

- (1) Posebni rezervat je podrucje kopna i/ili mora od osobitog znacaja radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti, ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je znanstvenog znacenja i namjene.
- (2) Posebni rezervat može biti: floristicki, mikološki, šumske i druge vegetacije, zoološki (ornitološki, ihtiološki i dr.), geološki, paleontološki, hidrogeološki, hidrološki, rezervat u moru i dr.
- (3) U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, uvođenje novih bioloških svojti, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i slicno).
- (4) U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati, radnje i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za ocuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom.
- (5) Posjecivanje i razgledavanje posebnog rezervata može se zabraniti ili ograniciti mjerama zaštite.
- (6) Aktom o proglašenju posebnog rezervata mogu se istovremeno zaštititi razlicite vrijednosti zbog kojih se proglašava rezervat (ornitološko-ihtiološki, geološko-hidrološki i dr.).

Nacionalni park

Clanak 12.

- (1) Nacionalni park je prostrano, pretežno neizmijenjeno podrucje kopna i/ili mora iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti, obuhvaca jedan ili više sacuvanih ili neznatno izmijenjenih ekoloških sustava, a prvenstveno je namijenjen ocuvanju izvornih prirodnih vrijednosti.
- (2) Nacionalni park ima znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu i rekreativnu namjenu.
- (3) U nacionalnom parku su dopuštene radnje i djelatnosti kojima se ne ugrožava izvornost prirode.
- (4) U nacionalnom parku je zabranjena gospodarska uporaba prirodnih dobara.
- (5) U nacionalnom parku dopušteno je obavljanje ugostiteljsko – turističkih i rekreacijskih djelatnosti koje su u ulozi posjecivanja i razgledavanja, te bavljenje poljoprivredom, ribarstvom i obrtom na tradicionalan nacin, sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (6) Djelatnosti iz stavka 5. ovoga clanka mogu se ograniciti radi ocuvanja izvornosti prirode nacionalnog parka.

Spomenik prirode

Clanak 13.

- (1) Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode, koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost.
- (2) Spomenik prirode može biti geološki (paleontološki, mineraloški, hidrogeološki, strukturno geološki, naftno geološki, sedimentološki i dr.); geomorfološki (špilja, jama, soliterna stijena i dr.), hidrološki (vodotok, slap, jezero i dr.), botanicki (rijetki ili lokacijom znacajni primjerak biljnog svijeta i dr.), prostorno mali botanicki i zoološki lokalitet i drugo.
- (3) Na spomeniku prirode i u njegovoj neposrednoj blizini koja čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

Park prirode

Clanak 14.

- (1) Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima.

- (2) U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.
- (3) Nacin obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

Park-šuma

Clanak 15.

- (1) Park-šuma je prirodna ili sadena šuma, vece krajobrazne vrijednosti, namijenjena odmoru i rekreaciji.
- (2) U park-šumi su dopuštene samo oni zahvati i radnje cija je svrha njeno održavanje ili uredenje.

Spomenik parkovne arhitekture

Clanak 16.

- (1) Spomenik parkovne arhitekture je umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanicki vrt, arboretum, gradski park, drvored, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima vecu estetsku, stilsku, umjetnicku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost.
- (2) Na spomeniku parkovne arhitekture i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji cini sastavni dio zašticenog podrucja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zašticen.

Regionalni park

Clanak 17.

- (1) Regionalni park je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano podrucje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima medunarodne, nacionalne ili podrucne važnosti i krajobraznim vrijednostima karakteristiknim za podrucje na kojem se nalazi.
- (2) U regionalnom parku dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.
- (3) Nacin obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u regionalnom parku utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

Znacajni krajobraz

Clanak 18.

- (1) Znacajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajobraz ocuvanih jedinstvenih obilježja karakteristicnih za pojedino podrucje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz utvrden sukladno ovome Zakonu.
- (2) U znacajnom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

Zašticene svojte

Clanak 19.

- (1) Divlje svojte koje su ugrožene ili rijetke, zašticuju se kao strogo zašticene svojte i zašticene svojte.
- (2) Strogo zašticenom svojtom može se utvrditi:
 - divlja svojta kojoj prijete izumiranje na podrucju Republike Hrvatske;
 - usko rasprostranjeni endem;
 - divlja svojta zašticena temeljem medunarodnog ugovora potvrdenog od Republike Hrvatske.
- (3) Zašticenom svojtom može se utvrditi:
 - zavicajna divlja svojta koja je osjetljiva ili rijetka, i ne prijete joj izumiranje na podrucju Republike Hrvatske;
 - divlja svojta koja nije ugrožena, ali je radi njezina izgleda lako moguće zamijeniti s ugroženom divljom svojtom;
 - divlja svojta temeljem medunarodnog ugovora potvrdenog od Republike Hrvatske.
- (4) Zašticenom zavicajnom udomacenom svojtom može se utvrditi ona ugrožena baštinjena biljna sorta i/ili životinjska pasmina koja se razvila kao posljedica tradicijskog uzgoja i čini dio hrvatske prirodne baštine.
- (5) Na pitanja zaštite zašticenih divljih svojti i zavicajnih udomacenih svojti koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se posebni propisi.

Zašticeni minerali i fosili

Clanak 20.

- (1) Zašticenim mineralom može se utvrditi onaj mineral ili nakupine minerala (sigovine) koji zbog svoje rijetkosti, izuzetne velicine ili izgleda, ili izvanrednoga znanstvenog znacaja predstavlja prirodnu vrijednost u smislu ovog Zakona.
- (2) Zašticenim fosilom može se utvrditi onaj fosil koji zbog svoje rijetkosti, izuzetne velicine ili izgleda, ili izvanrednoga znanstvenog znacaja predstavlja prirodnu vrijednost u smislu ovog Zakona.

- (3) Minerali i fosili vlasništvo su Republike Hrvatske.
- (4) Zabranjeno je bez valjana razloga uništavati zašticene minerale i fosile te oštecivati njihova nalazišta. Razlog je valjan ako postoji prevladavajući javni interes ili ima korisnu posljedicu.

III. POSTUPAK PROGLAŠAVANJA ZAŠTICENIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Zašticena područja

Članak 21.

- (1) Nacionalni park i park prirode proglašava Hrvatski sabor (u daljnjem tekstu: Sabor) zakonom.
- (2) Stroge i posebne rezervate proglašava Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.
- (3) Regionalni park, značajni krajobraz i park-šumu koji se nalaze na području županije ili Grada Zagreba proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva i središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.
- (4) Spomenik prirode i spomenik parkovne arhitekture koji se nalaze na području županije ili Grada Zagreba proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (5) Zašticena područja iz stavka 3. i 4. ovoga članka koji se nalaze na području dvije ili više županija, proglašava Vlada Republike Hrvatske uredbom na prijedlog županija uz suglasnost Ministarstva.
- (6) Ako se ne uspostavi zaštita propisana stavkom 3., 4. i 5., a Ministarstvo ocjenjuje da je ona nužna, akt o zaštiti može donijeti Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva.

Članak 22.

- (1) Prijedlog akta o proglašenju temelji se na stručnom obrazloženju kojim se utvrđuju vrijednosti područja koje se predlaže zaštititi, način upravljanja tim područjem, te izjavi tijela koje donosi akt o proglašenju o osiguranim sredstvima za upravljanje zašticenim područjem.
- (2) Stručno obrazloženje iz stavka 1. ovoga članka sadrži detaljni opis obilježja i vrijednosti područja koje se zašticuje, ocjenu stanja toga područja, posljedice koje će donošenjem akta o proglašenju proisteci, posebno s obzirom na vlasnička prava i zatecene gospodarske djelatnosti, te ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje akta o proglašenju zašticenog područja.
- (3) O prijedlogu za proglašenje zašticenog područja izvješćuje se javnost. Izvješćivanje javnosti razumijeva javni uvid u predloženi akt o proglašenju zašticenog područja i stručno obrazloženje s kartografskom dokumentacijom.

- (4) Postupak javnog uvida za proglašenje nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata i posebnih rezervata organizira i provodi Ministarstvo, a postupak javnog uvida za ostala zašticena podrucja (spomenik prirode, regionalni park, znacajni krajobraz, park-šumu i spomenik parkovne arhitekture) organizira i provodi županija ili Grad Zagreb.
- (5) Javni uvid iz stavka 4. ovoga clanka traje najmanje trideset dana.
- (6) Predlagac akta o proglašenju zašticenog podrucja dužan je ocitovati se o podnesenim primjedbama prilikom javnog uvida, a podnesene primjedbe i ocitovanja postaju sastavni dio dokumentacije na kojoj se temelji prijedlog za proglašenje.
- (7) Obavijest o javnom uvidu objavljuje se u najmanje jednom javnom glasilu, a sadrži podatak gdje se može pregledati kartografska i druga dokumentacija u svezi s predloženom zaštitom.

Clanak 23.

- (1) Akt o proglašenju zašticenog podrucja sadrži:
 - naziv i kategoriju zašticenog podrucja;
 - prostorne mede zašticenog podrucja;
 - naznaku mjerila kartografskog prikaza, odnosno drugu oznaku lokacije;
 - kartografski prikaz s ucrtanim granicama, odnosno s oznakom bkacije, koji su sastavni dio akta o proglašenju.
- (2) U cilju sprjecavanja ugrožavanja zašticenog podrucja aktom o proglašenju može se odrediti utjecajno podrucje koje je izvan zašticenog podrucja i propisati mjere njegove zaštite.

Clanak 24.

- (1) Akt o proglašenju zašticenog podrucja iz clanka 21. stavaka 1., 2. i 5. ovoga Zakona objavljuje se u "Narodnim novinama", a akt o proglašenju iz clanka 21. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona u službenom glasilu županije ili Grada Zagreba i u "Narodnim novinama".
- (2) Kartografski prikaz s ucrtanim granicama, odnosno s oznakom lokacije cuva donositelj akta o proglašenju, a jedan primjerak akta i kartografskog prikaza obvezno se dostavlja Ministarstvu.

Clanak 25.

Ako nestanu obilježja zbog kojih je proglašeno zašticeno podrucje, donositelj akta o proglašenju može donijeti akt o prestanku zaštite uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva, a po postupku propisanom za donošenje akta o proglašenju zaštite.

Preventivna zaštita

Clanak 26.

- (1) Za područje za koje se predmnijeva da ima svojstva zaštićenog područja i/ili je pokrenut postupak radi stavljanja pod zaštitu utvrđuje se da je pod preventivnom zaštitom donošenjem rješenja o preventivnoj zaštiti. Rješenje o preventivnoj zaštiti donosi Ministarstvo.
- (2) Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se zaštićeno područje i rok na koji se određuje preventivna zaštita koji ne može biti dulji od tri godine od dana donošenja rješenja.
- (3) Za vrijeme preventivne zaštite na prirodnu vrijednost primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje uređuju zaštitu zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Zašticene svojte

Clanak 27.

- (1) Divlje svojte koje su ugrožene u smislu ovoga Zakona proglašava zaštićenim svojtama ili strogo zaštićenim svojtama Strucno povjerenstvo Ministarstva na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: Zavod) na temelju procjene ugroženosti pojedinih svojti i obveza koje proizlaze iz međunarodnih ugovora koje je potvrdila Republika Hrvatska.
- (2) Crveni popis ugroženih divljih svojti utvrđuje ministar pravilnikom na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode.

Clanak 28.

- (1) Zavicajne udomacene svojte koje su ugrožene u smislu ovoga Zakona utvrđuje i proglašava zaštićenim zavicajnim udomacenim svojtama strucno povjerenstvo Ministarstva.
- (2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga clanka određuju se i uzgojni ciljevi, pravila uzgoja i ocuvanja ciste i zdrave genetske osnove, te nacine korištenja ugroženih zavicajnih udomacenih svojti koji nisu propisani posebnim zakonom.

Zašticeni minerali i fosili

Clanak 29.

Minerale i fosile utvrđuje i proglašava zaštićenim prirodnim vrijednostima Strucno povjerenstvo Ministarstva na prijedlog Zavoda.

Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti

Članak 30.

- (1) Zaštićene prirodne vrijednosti upisuju se u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti.
- (2) Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti vodi Ministarstvo.
- (3) Upis zaštićenih prirodnih vrijednosti i brisanje iz Upisnika obavlja se na temelju akta o utvrđivanju odnosno proglašenju te akta o prestanku zaštite.
- (4) Sadržaj i način vođenja Upisnika zaštićenih prirodnih vrijednosti propisat će pravilnikom ministar.
- (5) Podaci iz Upisnika zaštićenih prirodnih vrijednosti su javni, osim ako se odredi da su podaci o položaju zaštićene prirodne vrijednosti radi njene zaštite tajni.

IV. PROVOĐENJE ZAŠTITE I OCUVANJA PRIRODE

Opće mjere zaštite i očuvanja prirode

Članak 31.

- (1) Vlasnici i nositelji prava na prirodninama dužni su dopustiti predstavnicima tijela nadležnih za obavljanje upravnih i/ili stručnih poslova zaštite prirode (u daljnjem tekstu: nadležna tijela) i od njih ovlaštenim osobama, obilazak i pregled tih prirodnina u svrhu istraživanja, prikupljanja stručnih podataka, te nadzora u provođenju propisanih uvjeta i mjera zaštite prirode.
- (2) Odredbe stavka 1. ovoga članka odnose se i na zaštićene prirodne vrijednosti.

Članak 32.

- (1) Za organiziranje vožnje, vožnju i parkiranje vozila na motorni pogon (test vožnje, cross vožnje, off-road vožnje, sportske, natjecateljske i promidžbene vožnje, i sl.) izvan svih vrsta cesta, na poljskim putovima i urednim stazama potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.
- (2) U slučajevima obavljanja službene dužnosti, poljoprivrednih, šumarskih ili drugih dopuštenih djelatnosti, kada je to u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima, dopuštenje nije potrebno.

Članak 33.

Na zaštićenom području nije dopuštena prenamjena zemljišta koja nije sukladna dokumentu prostornog uređenja.

Clanak 34.

- (1) Sredstva za zaštitu bilja i mineralna gnojiva smiju se koristiti na temelju stručnih prosudbi i rezultata provjere cjelokupnog stanja na ugroženim vrstama, na prirodni prihvatljiv način, sukladno posebnim propisima.
- (2) U slučaju osnovane sumnje da se uporabom sredstava za zaštitu bilja ili mineralnih gnojiva ugrožava biološka raznolikost ili prirodna vrijednost, odnosno da uporaba nije ekološki prihvatljiva, ministar će uz prethodno mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva naredbom privremeno ograničiti ili trajno zabraniti uporabu sredstava za zaštitu bilja ili mineralnih gnojiva kojima se ugrožava biološka raznolikost ili prirodna vrijednost.

Zahvati u prirodu

Clanak 35.

- (1) Zahvati u prirodu planiraju se na način da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu oštećenja prirode.
- (2) Tijekom izvođenja zahvata izvodac je dužan djelovati tako da u najmanjoj mjeri oštećuje prirodu, a po završetku zahvata dužan je u zoni utjecaja zahvata uspostaviti ili približiti stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata.

Clanak 36.

- (1) Za planirani zahvat u prirodu u zaštićenom području, koji sam ili s drugim zahvatima može imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, ocjenjuje se njegova prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti, sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.
- (2) Ocjenu prihvatljivosti zahvata iz stavka 1. utvrđuje Ministarstvo na prijedlog Zavoda.
- (3) Za planirane zahvate za koje je posebnim propisom obvezna procjena utjecaja na okoliš, ocjena prihvatljivosti za prirodu obavlja se u sklopu procjene utjecaja na okoliš sukladno posebnom propisu.

Clanak 37.

- (1) Ako je ocjenom o prihvatljivosti zahvata iz članka 36. ovoga Zakona planirani zahvat prihvatljiv, Ministarstvo izdaje rješenje o dopuštenju zahvata. Rješenjem se utvrđuju i uvjeti zaštite prirode koji sadrže i kompenzacijske uvjete. Rješenjem se utvrđuje i plaćanje jamcevine za otklanjanje mogućih posljedica na prirodu do visine predviđenih troškova potrebnih za otklanjanje

mogućih posljedica, način plaćanja i povrata jamčevine. Ako je ocjenom o prihvatljivosti zahvata za prirodu planirani zahvat neprihvatljiv, Ministarstvo izdaje rješenje kojim odbija zahtjev za izvođenje zahvata u prirodi.

- (2) Iznimno, ako planirani zahvat nije prihvatljiv za prirodu, zbog prevladavajućeg javnog interesa, uključujući one gospodarske i socijalne naravi, ili zbog pomanjkanja drugih pogodnih rješenja, Vlada može izdati dopuštenje za provođenje planiranog zahvata, uz prethodno pribavljeno mišljenje javnosti.
- (3) Ako se na području planiranoga zahvata nalazi stanišni tip ili stanište biljne, gljivlje ili životinjske vrste, koji su zaštićeni na temelju međunarodnih ugovora i drugih propisa, može se prevladavajući javni interes, zbog kojega se prihvaća planirani zahvat, odnositi samo na zaštitu zdravlja ljudi i javnu sigurnost, ili na uspostavljanje bitno povoljnijih uvjeta za prirodu.

Članak 38.

- (1) Za gradnju građevina i izvođenje drugih radova i zahvata na području nacionalnog parka, strogog rezervata, posebnog rezervata, spomenika prirode, *parka prirode*, te za građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku utvrđene posebnim propisom, kao i za zahvate za koje je propisana procjena utjecaja na okoliš, te za zahvate u prostoru koji obuhvaćaju područja dviju ili više županija i Grada Zagreba, Ministarstvo izdaje uvjete zaštite prirode u postupku izdavanja lokacijske dozvole.
- (2) Za gradnju građevina i izvođenje drugih radova i zahvata na području regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume, spomenika parkovne arhitekture, kao i za gradnju građevina i izvođenje radova izvan građevinskih područja za koje je propisano izdavanje lokacijske odnosno građevinske dozvole, ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave nadležan za poslove zaštite prirode (u daljnjem tekstu: ured državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu) izdaje uvjete zaštite prirode u postupku izdavanja lokacijske dozvole.
- (3) Nadležno tijelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka dužno je izdati uvjete zaštite prirode u roku trideset dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ublažavanje štetnih posljedica na prirodu nastalih zahvatima u prirodi ili korištenjem prirodnih dobara

Članak 39.

- (1) Kompenzacijski uvjeti se utvrđuju u cilju ublažavanja ili nadomještanja predvidivih oštećenja prirode.
- (2) Kompenzacijski uvjeti određuju se ovisno o predviđenom ili prouzročenom oštećenju prirode te mogućnosti povrata u doprirodno stanje.

- (3) Pri izboru kompenzacijskog uvjeta prednost ima nadoknađivanje područjem koje ima iste ili slične značajke oštećene prirode za koju se provodi kompenzacija, i kojim se osigurava povezanost i cjelovitost ekološke mreže.
- (4) Oblici kompenzacijskih uvjeta su:
 - uspostavljanje kompenzacijskog područja, koji ima iste ili slične značajke oštećene prirode;
 - uspostavljanje drugog područja značajnog za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, odnosno za zaštitu prirodnih vrijednosti;
 - plaćanje novčanog iznosa u vrijednosti prouzročenog oštećenja prirode u slučaju da nije moguće provesti sanacijske ili druge kompenzacijske uvjete.
- (5) Ministarstvo utvrđuje kompenzacijske uvjete. Novčani iznos na ime kompenzacije uplaćuje se u korist državnog proračuna.

Članak 40.

- (1) Ako se zahvat u prirodi ili korištenje prirodnih dobara izvede bez utvrđenih uvjeta zaštite prirode ili suprotno izdanim uvjetima zaštite prirode, te zbog toga nastanu oštećenja prirode, nositelj zahvata odnosno korištenja prirodnih dobara dužan je bez odgađanja i na vlastiti trošak otkloniti štetne posljedice svog djelovanja.
- (2) Ako nositelj zahvata u prirodi odnosno korištenja prirodnih dobara ne otkloni štetne posljedice svog djelovanja u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, te zbog toga nastanu oštećenja prirode na ekološki značajnim područjima, zaštićenim područjima ili drugim prirodnim vrijednostima, Ministarstvo će nositelju zahvata odnosno korisniku prirodnih dobara rješenjem odrediti kompenzacijski uvjet, koji je dužan provesti sukladno članku 39. ovoga Zakona te iznos naknade štete zbog nanesenih oštećenja prirodi.

Zaštita ekoloških sustava

Članak 41.

- (1) Zaštita ekoloških sustava ostvaruje se provođenjem mjera očuvanja biološke raznolikosti u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora, te zaštitom stanišnih tipova.
- (2) Zavod vodi katastar ekoloških sustava te zajedno s osobom koja gospodari prirodnim dobrom prati stanje (monitoring) osobitih i ugroženih ekoloških sustava, odnosno stanišnih tipova sukladno ovom Zakonu.

Članak 42.

- (1) Očuvanje biološke raznolikosti šumskih ekoloških sustava obavlja se sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

- (2) Ocuvanje biološke raznolikosti šuma u gospodarenju šumama osigurava se na nacelima održivog razvitka i održavanja prirodnog sastava vrsta i njihove prirodne obnove.
- (3) Gospodarenje šumama u smislu stavka 2. ovoga clanka provodi se na nacelima certifikacije šuma i prema posebnom propisu.
- (4) Za zašticena podrucja donosi se program zaštite šumskih ekoloških sustava koji sadrži mjere njihove zaštite i unapredenja na temelju pracenja stanja.
- (5) Program zaštite šumskih ekoloških sustava sastavni je dio plana upravljanja javnih ustanova koje upravljaju zašticenim podrucjima iz clanka 80. stavka 1. ovoga Zakona i planova gospodarenja šumama.

Clanak 43.

- (1) Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavlja se autohtonim vrstama drveca u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodni metode, a ukoliko nije moguće pošumljavanje autohtonim vrstama, pošumljavanje se obavlja najsirodnijim udomaćenim alohtonim vrstama, uz dopuštenje Ministarstva.
- (2) Pošumljavanje nešumskih površina obavlja se ako se time ne ugrožavaju ugroženi nešumski i rijetki stanišni tipovi.
- (3) Ugroženi i rijetki stanišni tipovi unose se u planove gospodarenja šumama određenog područja na temelju karte stanišnih tipova iz clanka 57. ovoga Zakona.

Clanak 44.

- (1) U šumama je dopušteno korištenje bioloških i biotehničkih sredstava za zaštitu bilja radi ocuvanja biološke raznolikosti.
- (2) Ako se pojavi uzročnik koji bi mogao izazvati veće gospodarske štete, a ne postoji odgovarajuće biološko ili biotehničko sredstvo mogu se koristiti kemijska sredstva uz dopuštenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva uz suglasnost Ministarstva.

Clanak 45.

- (1) Radi ocuvanja biološke raznolikosti u svim šumama treba osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih stabala, osobito stabala s dupljama, sukladno uvjetima zaštite prirode koji su sastavni dio šumskogospodarskih osnova.
- (2) Uvjeti zaštite prirode utvrđuju se za pojedini ekološko – gospodarski tip šume ili uredajni razred.
- (3) Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih površina ostavljaju se manje neposjecene površine koje se utvrđuju šumskogospodarskim osnovama radi ocuvanja biološke raznolikosti.

- (4) Radi obogacivanja biološke i krajobrazne raznolikosti, u gospodarenju šumama postupa se na način da se u najvećoj mjeri očuvaju šumske cistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumski rubovi.

Članak 46.

- (1) Krški ekološki sustavi predstavljaju prirodnu vrijednosti međunarodnog značenja u smislu ovog Zakona.
- (2) Planovima gospodarenja prirodnim dobrima u krškom području utvrđuje se mogući utjecaj njihova korištenja u odnosu na cijelo slivno područje.

Članak 47.

- (1) Speleološki objekti su u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Za speleološke objekte izrađuje se katastar. Katastar uspostavlja i vodi Zavod.
- (3) Otkrice svakog speleološkog objekta ili njegovog dijela prijavljuje se Ministarstvu u roku od 15 dana.
- (4) Za daljnje postupanje s otkrivenim speleološkim objektom Ministarstvo izdaje rješenje uz prethodno pribavljeno mišljenje Zavoda u roku od 30 dana od dana prijave otkrica navedenog speleološkog objekta.
- (5) Ako Ministarstvo ne izda rješenje u roku iz st. 4 ovog članka smatra se da istraživanje i zaštita otkrivenog objekta nije potrebna, a pravna ili fizička osoba može nastaviti s izvođenjem radova ili zahvata sukladno posebnom propisu.

Članak 48.

- (1) Zabranjeno je oštećivati, uništavati i odnositi sige, živi svijet speleoloških objekata, fosilne, arheološke i druge nalaze te mijenjati stanišne uvjete u objektu, njegovom nadzemlju i neposrednoj blizini.
- (2) Za sve aktivnosti u speleološkom objektu potrebno je prethodno ishoditi dopuštenje Ministarstva, a osobito za:
 - organizirano posjećivanje, korištenje ili uređenje speleološkog objekta ili njegovoga dijela;
 - otvaranje i/ili zatvaranje ulaza/izlaza u/na speleološkom objektu, kao i za izgradnju, obnovu ili sanaciju svakog podzemnog objekta;
 - obavljanje istraživanja, izvođenje pokusa ili sakupljanje biljaka, gljiva i životinja u speleološkom objektu ili njegovome dijelu;
 - ronjenje u speleološkom objektu;
 - snimanje filmova ili fotografiranje u speleološkom objektu;
 - radnje i zahvate koji utječu na temeljne značajke, uvjete i prirodnu floru ili faunu u speleološkom objektu ili njegovom nadzemlju.
- (3) Rješenje o dopuštenju sadrži i uvjete zaštite prirode.

Clanak 49.

- (1) Vlasnik ili nositelj prava na zemljištu na kojemu se nalazi speleološki objekt ne smije ugroziti ili oštetiti speleološki objekt, zatrpati ulaz, prijeciti njegovo korištenje na dopušten način, te je dužan omogućiti pristup i razgledavanje tog objekta u dopuštene svrhe.
- (2) Vlasnik ili nositelj prava na zemljištu na kojem se nalazi speleološki objekt ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut zbog korištenja speleološkog objekta razmjerno umanjenom prihodu. Visina naknade određuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud. Naknada se isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna, odnosno proračuna županije ili Grada Zagreba.
- (3) Ako se za korištenje speleološkog objekta izda koncesija, vlasniku za ograničenja kojima je podvrgnut, koncesionar plaća naknadu u visini koja se utvrđuje sukladno stavku 2. ovoga članka.

Clanak 50.

- (1) Vlažna staništa, uključujući vode, predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona, te ih treba očuvati u prirodnom ili doprirodnom stanju.
- (2) Na pitanja zaštite vlažnih staništa, uključujući vode, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe posebnih propisa.
- (3) Vode se štite od onečišćenja odnosno zagađenja, a njihovu prirodnu sposobnost vlastitog čišćenja treba očuvati ili ponovo uspostavljati. Tijelo državne uprave nadležno za upravljanje vodama dužno je osigurati stalno praćenje stanja onečišćenja voda.
- (4) Sva prirodna jezera i bare, sve lokve u priobalju veće od 0,01 ha, prirodne i doprirodne močvare veće od 0,25 ha, cretovi, te izvori i potoci s obalnim pojasom od dva metra, predstavljaju ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona.

Clanak 51.

- (1) U vlažnim staništima nije dopušteno pregrađivanje vodotokova, isušivanje, zatrpavanje izvora, bara i dr. ako se time ugrožava opstanak prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti.
- (2) Kolicinu vodnih zaliha u vlažnim staništima iz stavka 1. ovog članka koja je nužna za opstanak prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti, određuje Ministarstvo uz prethodno pribavljenu suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za vode, na temelju studije o potrebnim količinama vodnih zaliha u vlažnim staništima koju izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode u suradnji s tijelom državne uprave nadležnim za vode.
- (3) Nadležna tijela u sklopu svoga djelokruga, te fizičke i pravne osobe u obavljanju djelatnosti, dužni su osigurati pročišćavanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u vode i vlažna staništa.

Clanak 52.

- (1) Aktivnostima na moru i u podmorju ne smiju se uništavati niti ugrožavati morska staništa.
- (2) Ocuvanje biološke raznolikosti mora osigurava se provođenjem mjera za ocuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju te mjerama za ocuvanje divljih svojti.

Clanak 53.

Ako to zahtijeva zaštita pojedinih strogo zaštićenih vrsta ili stanišnih tipova ministar može naredbom, po prethodno pribavljenoj suglasnosti ministra nadležnog za ribarstvo, privremeno ili trajno izuzeti od ribolova i drugih uporaba dijelove mora i podmorja.

Clanak 54.

Radi ocuvanja biološke raznolikosti travnjacima se gospodari putem ispaše i režimom košnje, prilagodenim vrsti travnjaka, uz prirodu prihvatljivo korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.

Clanak 55.

- (1) Radi ocuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti oranicama treba ocuvati vrijedna i ugrožena rubna staništa (živice, pojedinačna stabla, skupine stabala, bare i livadne pojaseve).
- (2) Prilikom planiranja i izvođenja okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, potrebno je u što većoj mjeri ocuvati postojeća ili stvoriti nova staništa iz stavka 1. ovoga članka, te isplanirati njihov raspored i veličinu na način da se osigura najveća vrijednost staništa za biološku i krajobraznu raznolikost.

Ocuvanje ekološke mreže

Clanak 56.

- (1) Ocuvanjem ekološke mreže osigurava se ocuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju, odnosno obnavljanjem staništa kojima je narušeno povoljno stanje.
- (2) Stanišni tip je u povoljnom stanju, ako:
 - je njegovo prirodno područje rasprostranjenosti i površina koju pokriva stabilna ili se povećava;
 - postoji, i u doglednoj budućnosti će se vjerojatno održati, specifična struktura i funkcije nužne za njegov dugoročni opstanak;

- je zajamceno povoljno stanje njegovih znacajnih bioloških vrsta.

Clanak 57.

- (1) Stanišni tipovi se dokumentiraju kartom staništa te prati njihovo stanje i ugroženost.
- (2) Stanišni tipovi su ugroženi ako nisu u povoljnom stanju i/ili im prijete nestanak.
- (3) Područja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova su ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona.
- (4) Vrste stanišnih tipova, kartu staništa te ugrožene i rijetke stanišne tipove utvrdit će ministar pravilnikom.
- (5) Procjenje stanja i ugroženosti staništa obavlja Zavod.

Clanak 58.

(1) Ekološki značajna područja su:

- područja koja su biološki iznimno raznovrsna ili dobro očuvana, a koja su međunarodno značajna po mjerilima međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka;
 - područja koja bitno doprinose očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti u Republici Hrvatskoj;
 - područja stanišnih tipova koji su ugroženi na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini;
 - staništa vrsta koje su ugrožene na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini;
 - stanišna endemskih svojti za Republiku Hrvatsku;
 - područja koja bitno pridonose genskoj povezanosti populacija bioloških vrsta (ekološki koridori);
 - selidbeni putevi životinja;
 - očuvane šumske cjeline.
- (2) Sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno doprinose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti, čini ekološku mrežu. Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim ekološkim koridorima.
 - (3) Ekološku mrežu sa sustavom ekološki značajnih područja i ekoloških koridora izrađuje Zavod, a utvrđuje Ministarstvo.

Clanak 59.

- (1) Zaštita ekološki značajnih područja osigurava se provođenjem propisanih mjera i uvjeta zaštite prirode u cilju očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti sukladno odredbama ovoga Zakona.

- (2) Nisu dopuštene radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području.
- (3) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti radnje iz stavka 2. ovoga članka ako se oštećenje ekološki značajnog područja može odgovarajućim mjerama kompenzirati, ili ako su zahvati i radnje potrebni radi prevladavajućeg javnog interesa.
- (4) U slučaju izdavanja dopuštenja sukladno stavku 3. ovoga članka Ministarstvo određuje kompenzacijske uvjete.

Članak 60.

- (1) Medunarodno ekološki značajno područje je ono područje koje na temelju međunarodnih standarda utvrdi Vlada uredbom te osigura zaštitu određenim režimom zaštite, sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (2) Upravljanjem medunarodno ekološki značajnim područjem iz stavka 1. ovoga članka osigurava se očuvanje i poboljšanje njegovih svojstava koja su najznačajnija za očuvanje povoljnog stanja stanišnog tipa ili divlje vrste.
- (3) Radi zaštite medunarodno ekološki značajnih područja i poboljšanja povezanosti ekološke mreže, čuvaju se i razvijaju značajke koje su najvažnije za očuvanje povoljnog stanja vrsta zaštićenih temeljem međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka.
- (4) Nisu dopuštene radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na medunarodno ekološki značajnom području.

Poticajne mjere za očuvanje i zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti

Članak 61.

- (1) Očuvanje ugroženih divljih svojti, zavičajnih udomaćenih svojti i ugroženih stanišnih tipova podupire se novčanim poticajima i naknadama, te povoljnim kreditiranjem zaštitnih radnji.
- (2) Novčani poticaji i druge poticajne mjere namijenjeni su i zaštiti i očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, a osobito poticanju gospodarenja koje uvažava i provodi mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, i koje nije štetno za prirodu, kao i za davanje naknada pravnim i fizičkim osobama koje radi zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti trpe odgovarajuća ograničenja ili štete.
- (3) Novčani poticaj i naknade iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrđuju se posebnim propisima.

Ocuvanje genetske raznolikosti

Clanak 62.

Genetski materijal se koristi sukladno ovome Zakonu i posebnim propisima.

Uzimanje genetskog materijala iz prirode radi korištenja ne smije ugrožavati opstanak ekološkog sustava ili populaciju vrsta u njihovim staništima.

Clanak 63.

Pristup genetskim izvorima dopušten je svima pod istim uvjetima na način propisan ovim Zakonom ili posebnim propisom.

Rezultati istraživanja i razvoja proizašli iz korištenja genetskih izvora koriste se na pravičan način sukladno posebnim propisima.

Nitko ne može postati vlasnikom genetskog materijala stvorenog na temelju genetskog materijala divljih svojti.

Clanak 64.

U genskim bankama čuvaju se biološki materijali, nadzirane ili uzgajane populacije ili dijelovi životinja, gljiva ili biljaka, posebno sjeme, spore, spolne stanice i drugi biološki materijali, kojima se upravlja za namjene očuvanja vrsta odnosno njihovih genetskih bogatstava. Uvjete za rad genskih banaka propisuje celnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za znanost, uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu prirode.

Genskim bankama upravljaju pravne ili fizičke osobe ovlaštene na temelju ovoga Zakona ili posebnog propisa.

Ovlaštenje iz stavka 2. ovoga članka izdaje celnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za znanost, uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu prirode.

Inventarizacija i procjena stanja

Clanak 65.

- (1) Zavod uspostavlja i provodi inventarizaciju svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti (biološke svojte, stanišni tipovi i tipovi krajobraza), kartiranje ugroženih svojti i stanišnih tipova, te njihovo stalno i pravodobno dopunjavanje.
- (2) Podaci o inventarizaciji dostavljaju se Ministarstvu. Podaci su javni, osim ako se radi zaštita divljih svojti ili staništa podaci ne proglase tajnim.

Clanak 66.

- (1) Zavod prati i organizira procjenu stanja očuvanosti prirode (monitoring).

- (2) Pracenje stanja ocuvanosti prirode obuhvaca:
- pracenje i ocjenu stanja bioloških svojti, njihovih staništa, stanišnih tipova, ekološki značajnih područja, ekoloških sustava, ekološke mreže te tipova krajobraza;
 - pracenje promjena geoloških vrijednosti (pojave klizišta, urušavanja, novih izvora i sl.), što obuhvaca i izradu posebnih geoloških karata kao podloga za daljnja istraživanja i pracenja;
 - pracenje stanja zaštićenih prirodnih vrijednosti.
- (3) Podaci o pracenju stanja ocuvanosti prirode (monitoringu) dostavljaju se Ministarstvu. Podaci su javni, osim ako se radi zaštita divljih svojti ili staništa podaci ne proglašavaju tajnim.

Clanak 67.

- (1) Za istraživanja na zaštićenim područjima, zaštićenih biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta, zaštićenih minerala i fosila potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenjem se utvrđuju i uvjeti zaštite prirode. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (2) Pravna ili fizička osoba koja je obavila istraživanja dužna je o rezultatima istraživanja izvijestiti Ministarstvo u roku od trideset dana od dana završetka istraživanja.

Clanak 68.

Zavod vodi informacijski sustav zaštite prirode kao dio jedinstvenog informacijskog sustava Ministarstva, prema međunarodno prihvaćenim standardima i obvezama.

Posebne mjere zaštite i ocuvanja prirode

Provođenje zaštite u zaštićenim područjima

Clanak 69.

- (1) Organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora u nacionalnom parku i parku prirode uređuje se prostornim planom područja posebnih obilježja.
- (2) Prostorni plan nacionalnog parka i parka prirode donosi Sabor.

Clanak 70.

- (1) Mjere zaštite zaštićenih područja sastavni su dio dokumenata prostornog uređenja, planova upravljanja, planova gospodarenja, te drugih propisa koji se donose temeljem ovoga Zakona i koji uređuju pitanja zaštite, ocuvanja, unapređenja i korištenja nacionalnog parka, parka prirode i drugih zaštićenih područja.
- (2) Mjere zaštite iz stavka 1. ovoga članka odnose se na zabranu ili ograničenje zahvata u prostoru: gradnja infrastrukturnih objekata; gradnja novih tranzitnih, komunalnih, energetskih, telekomunikacijskih i prometnih objekata; otkopavanje ili zasipavanje terena; otkopavanje ili odnošenje kamenja, minerala ili fosila; odlaganje otpada i ispuštanje otpadnih voda; mijenjanje vodnog režima; odvoženje naplavina; gospodarsko korištenje prirodnih dobara; izvođenje meliorativnih zahvata; odstranjivanje živica i drugih prirodnina; sadnja monokultura; skupljanje gljiva i biljaka i njihovih dijelova; uznemiravanje, ubijanje ili hvatanje životinja; lov; ribolov; prometovanje; športsko-rekreacijske djelatnosti; postavljanje reklamnih i drugih oznaka; posjecivanje i razgledavanje; i druge aktivnosti koje mogu ugroziti zaštićenu prirodnu vrijednost.
- (3) U zaštićenim područjima nije dopušteno izvođenje vojnih vježbi, a niti drugih vojnih aktivnosti kojima se mogu ugroziti prirodne vrijednosti.

Clanak 71.

- (1) Pravilnikom o unutarnjem redu pobliže se uređuju pitanja i propisuju mjere zaštite, ocuvanja, unapređenja i korištenja nacionalnog parka i parka prirode, te zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti kojima upravlja javna ustanova koju osniva županijska skupština ili skupština Grada Zagreba, te propisuju upravne mjere za nepoštivanje odredbi toga pravilnika i ovoga Zakona.
- (2) Pravilnik iz stavka 1. ovog članka za nacionalni park i park prirode donosi upravno vijeće javne ustanove uz suglasnost Ministarstva i prethodno mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva kada je temeljni fenomen šuma.
- (3) Pravilnik iz stavka 1. ovog članka za ostala zaštićena područja i druge zaštićene prirodne vrijednosti iz stavka 1. ovoga članka donosi upravno vijeće javne ustanove uz suglasnost Ministarstva i središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva kada je temeljni fenomen iz njegova djelokruga.

Upravljanje zaštićenim područjem

Clanak 72.

- (1) Zaštićenim područjima upravljaju javne ustanove.
- (2) Javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom i parkom prirode osniva Republika Hrvatska uredbom Vlade Republike Hrvatske.

- (3) Javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima i/ili drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima osnivaju jedinice područne (regionalne) samouprave ili Grad Zagreb odlukom županijske skupštine ili Skupština Grada Zagreba.
- (4) Osnivačka prava nad javnom ustanovom iz stavka 3. ovoga članka može županijska skupština prenijeti na općinu ili grad na čijem teritoriju je zaštićeno područje.
- (5) Zaštićenim područjima koje proglašava Vlada, županijska skupština ili Skupština Grada Zagreba, ako se nalaze na prostoru nacionalnog parka ili parka prirode, ili granici s njima, ili se nalaze neposredno uz njihovu granicu, upravlja javna ustanova koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode.

Članak 73.

- (1) Javne ustanove iz članka 72. ovoga Zakona obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadziru provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju.
- (2) Javne ustanove koje upravljaju parkovima prirode i regionalnim parkovima nadziru i način obavljanja dopuštenih gospodarskih djelatnosti, u cilju osiguranja racionalnog i održivog korištenja prirodnih dobara.
- (3) Javna ustanova djelatnost iz stavka 1. i 2. ovoga članka obavlja kao javnu službu.
- (4) Javna ustanova može obavljati i druge djelatnosti utvrđene aktom o osnivanju i statutom ustanove koje služe obavljanju djelatnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 74.

Sredstva za rad javne ustanove i obavljanje djelatnosti iz članka 73. ovoga Zakona osiguravaju se osobito iz:

- državnog proračuna, proračuna županije, Grada Zagreba, grada ili općine;
- prihoda od korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti;
- prihoda od naknada;
- drugih izvora utvrđenih ovim Zakonom i posebnim propisima.

Članak 75.

- (1) Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim područjima upravlja upravno vijeće. Upravno vijeće ima najviše pet članova.
- (2) Sastav, način izbora članova i trajanje njihova mandata, te način donošenja odluka upravnog vijeća uređuje se aktom o osnivanju i statutom javne ustanove.

- (3) Predsjednika i članove upravnog vijeća javnih ustanova kojima je osnivač Republika Hrvatska imenuje ministar, a predsjednika i članove upravnih vijeća ostalih javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima imenuje predstavničko tijelo osnivača.

Članak 76.

- (1) Upravno vijeće javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem donosi:
- statut javne ustanove;
 - plan upravljanja;
 - godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja;
 - opće akte;
 - plan razvoja javne ustanove i godišnji financijski plan;
 - odluke o izboru, odnosno imenovanju i razrješenju službenika određenih statutom javne ustanove.
- (2) Plan upravljanja i godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja nacionalnog parka i parka prirode donosi se uz suglasnost Ministarstva.
- (3) Plan upravljanja ostalih zaštićenih područja donosi se uz suglasnost Ministarstva, a godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja uz suglasnost poglavarstva županije ili Grada Zagreba, odnosno poglavarstvo grada ili općine.
- (4) Statut javne ustanove koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode donosi se uz suglasnost Ministarstva, a javne ustanove koja upravlja ostalim zaštićenim područjima donosi se uz suglasnost poglavarstva osnivača.
- (5) Javna ustanova upravlja zaštićenim područjem na području dvije ili više županija donosi statut uz suglasnost Ministarstva.
- (6) Javna ustanova dostavlja osnivaču izvješće o ostvarivanju plana upravljanja i godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Članak 77.

- (1) Ravnatelja javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode imenuje ministar na temelju javnog natjecaja koji raspisuje upravno vijeće.
- (2) Ravnatelja javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima iz nadležnosti županije i Grada Zagreba, imenuje predstavničko tijelo osnivača na temelju provedenog javnog natjecaja.
- (3) Za ravnatelja javne ustanove može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci. Poblži uvjeti za ravnatelja propisuju se statutom javne ustanove.

Clanak 78.

- (1) Strucni rad javne ustanove koja upravlja zašticenim podrucjem vodi strucni voditelj ustanove cija se prava, dužnosti i odgovornosti, te uvjeti koje mora ispunjavati, utvrduju statutom ustanove.
- (2) Za strucnog voditelja javne ustanove može se imenovati osoba koja ima visoku strucnu spremu i najmanje pet godine radnog iskustva u struci.

Clanak 79.

- (1) Nadzor nad zakonitošcu rada i opcih akata javnih ustanova za upravljanje zašticenim podrucjima kojima je osnivač Republika Hrvatska obavlja Ministarstvo.
- (2) Nadzor nad zakonitošcu rada i opcih akata javnih ustanova za upravljanje zašticenim podrucjima kojima je osnivač županija, Grad Zagreb, grad ili opcina obavlja nadležni ured državne uprave.
- (3) Nadzor nad strucnim radom javnih ustanova iz stavka 1. i 2. ovoga clanka obavlja Ministarstvo.

Plan upravljanja zašticenim podrucjem

Clanak 80.

- (1) Upravljanje strogim rezervatom, nacionalnim parkom, parkom prirode, regionalnim parkom, posebnim rezervatom i zašticenim krajobrazom provodi se na temelju plana upravljanja.
- (2) Plan upravljanja donosi se za razdoblje od deset godina.
- (3) Plan upravljanja određuje razvojne smjernice, način izvođenja zaštite, korištenja i upravljanja zašticenim podrucjem, te pobliže smjernice za zaštitu i ocuvanje prirodnih vrijednosti zašticenog podrucja uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.
- (4) Pravne i fizicke osobe koje obavljaju djelatnosti u zašticenom podrucju dužne su se pridržavati plana upravljanja.
- (5) Nakon protoka razdoblja od pet godina analizira se provedba plana upravljanja i ostvareni rezultati te se po potrebi obavlja revizija plana upravljanja na način i u postupku kako je to propisano za njegovo donošenje.

Clanak 81.

- (1) Plan upravljanja zašticenim podrucjem iz clanka 80. stavka 1. ovoga Zakona sadrži:
 - a) Ciljeve i politiku upravljanja zašticenim podrucjem, sa sastavnicama:

- svrha, funkcije, i ciljeve zaštićenog područja;
 - politika upravljanja zaštićenim područjem.
- b) Smjernice zaštite zaštićenog područja, sa sastavnicama:
- ocjena stanja zaštićenog i utjecajnog područja;
 - koncept zaštite cijelog područja i njegovih pojedinih dijelova (zona);
 - procjene stanja zaštićenog područja i njegovih vrijednosti;
 - zaštita i upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima te resursima zaštićenog područja (programi zaštite i dr.);
 - razvoj dopuštenih djelatnosti u zaštićenom području;
 - posjećivanje zaštićenog područja (program posjećivanja, razgledavanja i dr.);
 - povezivanje zaštićenog područja sa susjednim područjima;
 - utjecaj na okoliš i društveno-gospodarski kompleks.
- c) Provedba plana, sa sastavnicama:
- smjernice za povezivanje sektorskih planova;
 - aktivnosti za provedbu plana;
 - nadzor u provedbi plana;
 - troškovi provedbe plana;
 - način i izvori financiranja;
 - institucionalna struktura i nositelji aktivnosti u upravljanju zaštićenim područjem.
- (2) Plan upravljanja provodi se godišnjim programom zaštite, ocuvanja, korištenja i promicanja zaštićenog područja.
- (3) Prijedloga plana upravljanja javna ustanova dužna je staviti na uvid javnosti sukladno odredbama članka 166. ovoga Zakona.

Speleološki objekti

Članak 82.

- (1) Ako se speleološki objekt nalazi na zaštićenom području ili je posebno zaštićeno područje, njime upravlja javna ustanova sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (2) Ako se speleološki objekt nalazi izvan zaštićenog područja ili ako nije posebno zaštićen, upravljanje speleološkim objektom radi posjećivanja i razgledavanja može se povjeriti pravnoj ili fizičkoj osobi temeljem odluke o dodjeli koncesije sukladno ovom Zakonu.

Zaštita krajobraza

Članak 83.

U planiranju i uredenju prostora te u planiranju i korištenju prirodnih dobara treba osigurati ocuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza te održavanje bioloških, geoloških i kulturnih vrijednosti koje određuju njegov značaj i estetski doživljaj.

Clanak 84.

- (1) Krajobrazi se prema svojim znacajnim i karakteristiknim obilježjima razvrstavaju u krajobrazne tipove koji izražavaju raznolikost prirodne i kulturne baštine.
- (2) Pod znacajnim i karakteristiknim obilježjima krajobraza razumijevaju se, u smislu ovoga Zakona, dijelovi prirode karakteristčni za određene krajobrazne tipove ili umjetne sastavnice krajobraza koje imaju prirodnu, povijesnu, kulturnu, znanstvenu ili estetsku vrijednost.
- (3) Krajobrazne tipove i osobito vrijedne krajobraze kao zaštićene prirodne vrijednosti utvrđuje Stručno povjerenstvo Ministarstva na prijedlog Zavoda, uz sudjelovanje javnosti, nadležnog ureda državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu, jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih i fizičkih osoba koje imaju interes u utvrđivanju vrijednosti krajobraza.
- (4) Procjene stanja znacajnih i karakteristiknih obilježja krajobraza obavljaju jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave u suradnji s Zavodom te drugim ovlaštenim pravnim osobama.

Zaštita i ocuvanje divljih svojti

Clanak 85.

- (1) Divlje svojte cine:
 - primjerci samoniklih biljaka, gljiva i slobodnoživucih životinja te njihovi uzgojeni primjerci;
 - njihovi razvojni oblici (jaja, licinke, kukuljice, sjemenke, plodovi, miceliji i dr.);
 - njihovi dijelovi i derivati;
 - i od njih dobiveni lako raspoznavljivi proizvodi.
- (2) Zabranjeno je bez opravdanog razloga uznemiravanje, hvatanje, ozljeđivanje divljih životinja, smanjivanje brojnosti populacije divlje svojte (ubijanje, uklanjanje i sl.), uništavanje ili oštećivanje njenog staništa ili mijenjanje njenih životnih uvjeta u mjeri u kojoj bi svojta postala ugrožena. Opravdani razlog utvrđuje Ministarstvo.
- (3) Zabranjeno je istrebljivanje zavicajne divlje svojte.
- (4) Povoljno stanje divljih svojti osigurava se zaštitom njihovih staništa i zaštitnim mjerama za pojedine svojte prema odredbama ovoga Zakona.
- (5) Stanje divlje svojte je povoljno, ako je njezina rasprostranjenost i brojnost populacije u okviru prirodnih kolebanja i ne pokazuje dugoročni trend smanjivanja, te ako su staništa dovoljno prostrana da osiguravaju dugoročno ocuvanje populacije.

Clanak 86.

- (1) Prilikom izvođenja zahvata u prirodu i korištenja prirodnih dobara kojima se zadire u staništa divljih svojti, primjenjuju se mjere, metode i tehnička sredstva koja pridonose ocuvanju dobrog stanja vrsta, odnosno koji najmanje ometaju

divlje svojite ili staništa njihovih populacija, te se mogu ograniciti zahvati u staništa populacija životinjskih vrsta u vremenu koje se poklapa s njihovim životno značajnim razdobljima.

- (2) Ocuvanje divljih svojiti i njihovih staništa iz stavka 1. ovoga clanka sastavni je dio mjera i uvjeta zaštite prirode iz clanka 123. ovoga Zakona.

Clanak 87.

- (1) Javne ceste, druge prometnice ili druge gradevine koje prelaze preko poznatih migracijskih puteva divljih životinja grade se na nacin da se omoguci sigurno prelaženje divljih životinja na odgovarajucim prostornim razmacima.
- (2) Izgradeni prijelazi kojima se osigurava nesmetano i sigurno prelaženje divljih životinja uživaju zaštitu kao prirodne vrijednosti.
- (3) Mjere zaštite, obveznike zaštite i nacin održavanja prijelaza iz stavka 2. ovoga clanka ministar ce propisati pravilnikom uz suglasnost celnika središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove prometa.

Clanak 88.

- (1) Stupovi i tehnicke komponente srednjonaponskih vodova izvode se na nacin da se ptice zaštite od strujnog udara.
- (2) Na stupovima i tehnickim komponentama koji su izgradeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona, i koji u visokom stupnju ugrožavaju ptice, u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provest ce se nužne mjere radi zaštite ptica od strujnog udara.
- (3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga clanka ne odnose se na gornje vodove željeznica.

Clanak 89.

- (1) Za skupljanje biljaka, gljiva i njihovih dijelova, te hvatanje ili ubijanje životinja koje pripadaju kategoriji zašticenih divljih svojiti iz cl. 19. ovoga Zakona, u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, ako nije ovim ili drugim zakonom drugacije propisano, potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (2) Podnositelj zahtjeva može dobiti dopuštenje za radnje iz stavka 1. ovoga, ako ima prethodnu suglasnost vlasnika ili nositelja prava na prirodnim dobrima.

Clanak 90.

- (1) Fizicke i pravne osobe mogu obavljati istraživanja na zašticenim prirodninama u Republici Hrvatskoj uz dopuštenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove znanosti uz prethodnu suglasnost Ministarstva i

središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva za provedbu istraživanja na životinjama.

- (2) Istraživanja iz stavka 1. ovoga clanka mogu se obavljati na zemljištu ili vodenoj površini uz prethodnu suglasnost vlasnika ili nositelja prava.
- (3) Osoba koja je obavila istraživanja dužna je o rezultatima istraživanja izvijestiti središnja tijela državne uprave iz stavka 1. ovoga clanka u roku od 8 dana od dana završetka istraživanja.
- (4) Divlje svojte i njihovi dijelovi koje nisu zaštićena prirodna vrijednost u smislu ovoga Zakona mogu se iznositi iz Republike Hrvatske u znanstveno istraživačke svrhe uz dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

Clanak 91.

- (1) Zabranjeno je uvođenje stranih divljih svojti u prirodu na područje Republike Hrvatske i u ekološke sustave u kojima prirodno ne obitavaju.
- (2) Zabranjena je uvođenje stranih vrsta riba u prirodne i doprirodne vode, kao i prenošenje takvih vrsta iz ribogojišta u druga vlažna staništa.
- (3) Iznimno, uvođenje iz stavaka 1. ovoga clanka je dopušteno ako je znanstveno i stručno utemeljeno i prihvatljivo s gledišta zaštite prirode i održivog gospodarenja.
- (4) Ministarstvo izdaje dopuštenje iz stavka 3. ovog clanka na temelju studije o procjeni rizika uvođenja na prirodu, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (5) Troškove izrade studije i provođenja postupka procjene rizika uvođenja na prirodu snosi pravna ili fizička osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanje dopuštenja.
- (6) Ne smatra se uvođenjem uzgoj stranih divljih svojti u kontroliranim uvjetima koji onemogućavaju naseljavanje u prirodu.

Clanak 92.

Ako dode do nenamjernog uvođenja stranih svojti na područje Republike Hrvatske, ili ako postoji opravdana sumnja da će doći do takvog uvođenja, ministar će naredbom propisati mjere postupanja u cilju uništavanja ili sprječavanja daljnjeg širenja uvedenih stranih svojti.

Clanak 93.

- (1) Ponovno uvođenje nestalih divljih svojti u prirodu na području Republike Hrvatske može se obavljati uz dopuštenje Ministarstva, koje se izdaje na temelju studije o procjeni rizika ponovnog uvođenja na prirodu, uz prethodno

pribavljenu suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.

- (2) Troškove izrade studije i provođenja postupka procjene utjecaja ponovnog uvođenja na prirodu snosi pravna ili fizicka osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanje dopuštenja.

Nacin korištenja zašticenih divljih svojti

Clanak 94.

- (1) Korištenje zašticenih divljih svojti dopušteno je na nacin i u kolicini da se njihove populacije na državnoj ili na lokalnoj razini ne dovedu u opasnost.
- (2) Celnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva i ribarstva propisuje uz prethodnu suglasnost ministra mjere zaštite zašticenih divljih svojti koje obuhvacaju:
 - sezonsku zabranu korištenja i druga ogranicenja korištenja populacija,
 - privremenu ili lokalnu zabranu korištenja radi obnove populacija na zadovoljavajucu razinu,
 - reguliranje trgovine, držanja radi trgovine i transporta radi trgovine živih i mrtvih primjeraka.
- (3) Ministarstvo vodi evidenciju o nacinu i kolicini korištenja zašticenih divljih svojti radi utvrđivanja i procjena stanja populacija. Ako se utvrdi da je zbog korištenja zašticena divlja svojta ugrožena, ministar može donijeti naredbu kojom zabranjuje ili ogranicava korištenje te svojte.

Clanak 95.

Zabranjena je uporaba svih sredstava za hvatanje i ubijanje zašticenih životinja te uporaba svih sredstava koja mogu prouzročiti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije tih vrsta, a osobito:

- stupice;
- elektricne ubojite ili omamljujuce naprave;
- umjetne svjetlece naprave, osim u ribolovu na moru;
- zrcala i druge zasljepljujuce naprave;
- odašiljaci zvuka (magnetofoni, kazetofoni i dr.) koji emitiraju zvukove dozivanja, boli ili javljanja;
- naprave za osvjetljavanje cilja;
- opticki nišani za nocni lov s mogućnošću elektronicnog povećavanja ili pretvaranja slike;
- eksplozivi;
- otrovi i otrovni ili omamljujuci mamci;
- poluautomatsko ili automatsko oružje sa spremnikom koji može sadržavati više od dva naboja;
- letjelice;
- vozila na motorni pogon u pokretu;

- i druga sredstva utvrđena međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

Strogo zaštićene divlje svojte

Clanak 96.

- (1) Pojedina divlja svojta može biti strogo zaštićena na cijelom području Republike Hrvatske ili na pojedinom njenim dijelovima.
- (2) Mjere zaštite za strogo zaštićene divlje svojte i mjere zaštite njihovih staništa Ministarstvo će propisati naredbom.
- (3) Ako je neko područje privremeno stanište strogo zaštićene divlje svojte, a njegova se zaštita ne može osigurati na neki drugi način, Ministarstvo može naredbom, uz pribavljeno mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, proglasiti to područje ili neki njegov dio privremeno zaštićenim, ali ne duže od šest mjeseci.

Clanak 97.

- (1) Zabranjeno je branje, sakupljanje, uništavanje, sjeca ili iskopavanje samoniklih strogo zaštićenih biljaka i gljiva.
- (2) Zabranjeno je držanje i trgovina samoniklim strogo zaštićenim biljkama i gljivama.
- (3) Strogo zaštićene životinje zabranjeno je:
 - namjerno hvatati, držati i/ili ubijati;
 - namjerno oštećivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te područja njihova razmnožavanja ili odmaranja;
 - namjerno uznemiravati, narocito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, migracije i hibernacije, ako bi uznemiravanje bilo značajno u odnosu na ciljeve zaštite;
 - namjerno uništavati ili uzimati jaja iz prirode ili držati prazna jaja;
 - prikrivati, držati, uzgajati, trgovati i otuđivati ili na bilo koji način pribavljati i preparirati.
- (4) Zaštitu uživaju i samonikle biljke i gljive, te divlje životinje koje se nalaze u nacionalnom parku, strogom rezervatu, te u posebnom rezervatu ako se radi o samoniklim biljkama, gljivama, te divljim životinjama radi kojih je područje primarno zaštićeno, kao i sve podzemne životinje, i kad nisu zaštićene kao pojedine svojte, ako aktom o zaštiti toga područja za pojedinu vrstu nije drugacije određeno.

Clanak 98.

- (1) Iznimno od odredbi članka 97. ovoga Zakona, u slučaju opravdanog javnog interesa te da iznimka neće biti štetna za opstanak određene populacije, Ministarstvo može dopustiti radnje radi:

- zaštite biljaka, gljiva i životinja;
- sprječavanja ozbiljnih šteta na usjevima, stoci, šumama, ribnjacima, vodi i drugim oblicima vlasništva;
- zaštite javnoga zdravlja i sigurnosti, zračne sigurnosti ili drugih prevladavajućih javnih interesa;
- istraživanja i obrazovanja, ponovnog naseljavanja (repopulacije), ponovnog unošenja, te nužnoga razmnožavanja.

Članak 99.

- (1) Pojedini primjerci strogo zaštićenih divljih životinjskih svojti mogu se držati u zatoceništvu, uzgajati, prodavati i kupovati na temelju dopuštenja Ministarstva, uz uvjet:
 - da se radi o primjercima koji su zakonito uvezeni u Republiku Hrvatsku i imaju vlasnika;
 - da se radi o primjercima koji su zakonito steceni prije nego je svojta zakonom zaštićena;
 - da se radi o slučaju iz članka 98. ovoga Zakona.
- (2) Iznimno od članka 97. ovoga Zakona, pojedine strogo zaštićene životinje, gljive i biljke smiju se stavljati u promet, odnosno izvoziti i uvoziti u svrhu trgovine uz dopuštenje Ministarstva, te izvoziti i uvoziti u znanstveno – istraživačke svrhe, radi razmjene, izlaganja i sl. na temelju dopuštenja Ministarstva.
- (3) Nalaznik je dužan obavijestiti najbližu veterinarsku službu i Ministarstvo o:
 - pronađenim mrtvim primjercima strogo zaštićenih divljih životinja;
 - primjercima strogo zaštićenih divljih životinja koji su bolesni ili ozlijeđeni u mjeri da nisu sposobni samostalno preživjeti u prirodi.
- (4) Veterinarska organizacija i veterinarska ambulanta privatne prakse dužna je utvrditi uzroke uginuća pronađenih mrtvih strogo zaštićenih divljih životinja. Troškove postupka snosi Ministarstvo.
- (5) Ministarstvo može nalazniku bolesne ili ozlijeđene životinje na njegov zahtjev dopustiti, ako posjeduje zadovoljavajuće znanje i uvjete, držanje te životinje u zatoceništvu radi liječenja i oporavka. Opravdane troškove nastale liječenjem životinje snosi Ministarstvo.
- (6) Ministarstvo može dopustiti izuzetke od zabrane držanja u zatoceništvu i prodaje strogo zaštićenih divljih svojti, ako se radi o zaplijenjenim ili oduzetim primjercima, i ako to nije u suprotnosti s drugim propisima i međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.
- (7) Svi primjerci strogo zaštićenih divljih svojti iz stavka 6. ovoga članka moraju biti obilježeni na propisani način.

Članak 100.

- (1) Za istraživanje strogo zaštićenih svojti potrebno je ishoditi dopuštenje na način propisan ovim Zakonom.

- (2) Rezultati istraživanja dostavljaju se Ministarstvu i Zavodu u roku od trideset dana po obavljenom istraživanju.

Prekogranični promet zaštićenim divljim svojatama

Članak 101.

- (1) Ministarstvo izdaje dopuštenje za izvoz, uvoz i/ili provoz zaštićenih životinja, gljiva i biljaka, njihovih dijelova i derivata. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdat će se na temelju dokaza:
- o zakonitom podrijetlu divlje životinje, gljive i biljke ili da se radi o uzgojenom primjerku;
 - da su životinje ili pošiljka obilježeni na propisani način;
 - da je u slučaju uvoza, pribavljeno izvozno dopuštenje nadležnoga tijela u zemlji izvoza.
- (3) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdat će se samo ako je Ministarstvo utvrdilo da uvoz, izvoz i/ili provoz koji se odobrava ne ugrožava divlje populacije životinje, gljive ili biljke o kojoj se radi.
- (4) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka potrebno je pribaviti i kad se radi o križancu čiji jedan ili oba roditelja pripadaju zaštićenoj divljjoj svojti.

Članak 102.

- (1) Uvoznik ili izvoznik dužan je uvoz ili izvoz prijaviti nadležnoj carinskoj službi uz predocenje dopuštenja i ostalih dokumenata prema odredbama ovog Zakona i posebnih propisa.
- (2) Carinska služba dužna je prilikom uvoza, izvoza ili ponovnog izvoza iz članka 101. stavka 1. ovoga Zakona pregledati odgovarajuća dopuštenja ovisno o propisanoj zaštiti divljih svojti, te ovjeriti prelazak granice u za to predviđenoj rubrici obrasca dopuštenja. U slučaju izvoza, odgovarajuću kopiju dopuštenja s naznakom "za zemlju izvoza", carinska služba ovjerenu dostavlja Ministarstvu, a kopiju dopuštenja s naznakom «za carinu» zadržava za vlastitu evidenciju.
- (3) Granicne prijelaze na kojima će se obavljati uvoz, izvoz i provoz zaštićenih svojti i uvjete koje granicni prijelaz mora zadovoljavati utvrdit će celnik središnjeg državnog tijela nadležnog za carinu uz suglasnost ministra.

Članak 103.

- (1) Ako se prilikom uvoza, izvoza ili provoza carinska služba ne može odrediti pripadaju li životinje, gljive ili biljke svojatama čiji uvoz ili izvoz podliježe ograničenjima ili zabranama može ih:

- na trošak uvoznika, odnosno izvoznika sama pohraniti ili dati nekome na cuvanje do utvrdenja da li pripadaju svojstama ciji uvoz, izvoz ili provoz podliježe ogranicenjima;
 - prepustiti ih uvozniku, odnosno izvozniku do okoncanja postupka, ali uz zabranu raspolaganja.
- (2) Carinska služba može od uvoznika, odnosno izvoznika tražiti da dostavi potvrdu da predmetna svojta nije pod zaštitom.
 - (3) Životinje, gljive ili biljke za koje carinska služba utvrdi da se uvoze, izvoze ili provoze bez propisanih dopuštenja ili drugih dokumenata, zaplijenjuju se do okoncanja postupka. O zaplijenjenim životinjama, gljivama ili biljkama izdaje se potvrda. Zaplijenjene životinje, gljive ili biljke predaju se na cuvanje ovlaštenoj pravnoj ili fizickoj osobi iz popisa Ministarstva, a mogu se ostaviti na cuvanje uvozniku odnosno izvozniku uz zabranu raspolaganja. Ako se propisano dopuštenje ili drugi zatraženi dokumenti ne dostave u roku od mjesec dana nakon zapljene ili u produženom roku koji može iznositi najduže dva mjeseca, carinska služba donosi odluku o oduzimanju.
 - (4) Ako se pri carinskoj obradi životinja, gljiva ili biljaka utvrdi da se radi o životinjama, gljivama ili biljkama za koje nema uvoznog ili izvoznog dopuštenja, oduzimaju se, a o oduzetim životinjama, gljivama ili biljkama izdaje se potvrda.
 - (5) U slucajevima iz stavaka 3. i 4. ovoga clanka carinska služba dužna je u najkracem roku izvijestiti Ministarstvo koje odlucuje o privremenom ili trajnom zbrinjavanju oduzetih životinja, gljiva ili biljaka, imajući u vidu odredbe posebnih propisa i medunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka.
 - (6) Kada se životinje, gljive ili biljke zaplijene ili oduzmu, tada time izazvane troškove (troškovi hrane, smještaja, prijevoza, vraćanja i drugo) je dužan podmiriti uvoznik, odnosno izvoznik. Ako nije utvrđen uvoznik, odnosno izvoznik, troškove je dužan podmiriti pošiljatelj, prijevoznik ili narucitelj.

Držanje, uzgoj i trgovina divljim svojstama

Clanak 104.

- (1) Zabranjeno je životinje divljih svojti držati u zatoceništvu u neprikladnim uvjetima i bez odgovarajuće skrbi.
- (2) Fizicke ili pravne osobe koje postanu vlasnici zašticenih životinja s namjerom njihova držanja u zatoceništvu, dužne su o tome izvijestiti Ministarstvo u roku trideset dana po stjecanju vlasništva nad tim životinjama.
- (3) Životinje iz stavka 2. ovoga clanka za koje je to propisano trajno i nezamjenljivo se propisno obilježavaju.
- (4) Uvjete držanja životinja iz stavka 2. ovoga clanka utvrđuje Ministarstvo.

Članak 105.

- (1) Fizička ili pravna osoba, koja namjerava držati životinje zavicajnih ili stranih divljih svojti u zatoceništvu s namjenom prikazivanja javnosti u zoološkim vrtovima, akvarijima, terarijima ili sličnim prostorima, dužna je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdat će se ako podnositelj zahtjeva dokaže da su ispunjeni propisani uvjeti, te da će životinje prikazivati u okruženju koje oponaša prirodne uvjete u staništu i koje ne iskrivljuje saznanja o biologiji svojte.

Članak 106.

- (1) Fizička ili pravna osoba koja namjerava uzgajati zavicajne ili strane divlje svojte dužna je ishoditi dopuštenje sukladno ovome Zakonu ili posebnom propisu.
- (2) Ako se u postupku izdavanja dopuštenja utvrdi da postoji ekološki rizik, Ministarstvo može zatražiti od podnositelja zahtjeva da prije izdavanja dopuštenja izradi prethodnu studiju o procjeni rizika radi nadziranja negativnih utjecaja na lokalne ekološke sustave i zavicajne vrste.
- (3) Za životinje iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo može odrediti trajno i nezamjenljivo obilježavanje.
- (4) Vlasnik životinje iz stavka 1. ovoga članka dužan je osigurati da životinja ne pobjegne u prirodu, te je odgovoran za štetu koju ta životinja prouzroci.

Članak 107.

- (1) Pravna i fizička osoba, koja obavlja trgovačku djelatnost živim životinjama zavicajnih ili stranih divljih svojti, dužna je osigurati odgovarajuće uvjete za držanje životinja sukladno ovom Zakonu i drugim propisima, te voditi evidenciju o trgovini životinjama.
- (2) Trgovinom se smatra prodaja i kupovina, stjecanje u komercijalne svrhe, izlaganje javnosti radi stjecanja dobiti, korištenje u svrhu stjecanja dobiti, držanje radi prodaje, nudenje na prodaju ili prijevoz radi prodaje, te najam i razmjena životinja, gljiva i biljaka. Trgovati se može samo primjercima uzgojenim u prijavljenom uzgoju ili koji imaju ispravu o dopuštenom porijeklu, uz uvjet da je primjerak ili pošiljka propisno obilježena.
- (3) Prilikom trgovine zaštićenim životinjama, prodavatelj, odnosno vlasnik dužan je novome vlasniku izdati potvrdu o podrijetlu životinje i racun.
- (4) Pravne i fizičke osobe za obavljanje djelatnosti iz stavka 2. ovoga članka dužne su pribaviti dopuštenje, odnosno suglasnost Ministarstva.

Clanak 108.

- (1) Primjerke zašticenih divljih svojti koji su nedopušteno drže u zatoceništvu ili uzgajaju ili kojima se obavlja nedopuštena trgovina, oduzima nadležni inspektor uz izdavanje potvrde.
- (2) Oduzeti primjerci iz stavka 1. ovoga clanka se privremeno ili trajno zbrinjavaju kod ovlaštenih fizickih ili pravnih osoba na trošak Ministarstva.

Zaštita minerala i fosila

Clanak 109.

- (1) Minerali i fosili koji su proglašeni za zašticenu prirodnu vrijednost cuvaju se na mjestu nalaza, a nalazište uživa zaštitu kao zašticena prirodna vrijednost.
- (2) Ako minerale i fosile nije moguće zaštititi na nalazištu daju se na cuvanje pravnoj ili fizickoj osobi koja će osigurati njihovu strucnu zaštitu i omogućiti njihovu uporabu u svrhu obrazovanja, muzejske djelatnosti, znanosti i zaštite prirode.
- (3) Uvjete pod kojima se minerali i fosili mogu dati pravnoj ili fizickoj osobi na zaštitu i cuvanje utvrđuje Ministarstvo.
- (4) Uvjete za istraživanje nalazišta, način zaštite minerala ili fosila na mjestu nalaza, način zaštite nalazišta, te sadržaj, način i uvjete strucne zaštite minerala ili fosila koji se cuvaju izvan nalazišta utvrđuje Ministarstvo uz prethodno pribavljeno mišljenje tijela državne uprave nadležnog za znanost.

Clanak 110.

- (1) Zabranjeno je uzimati iz prirode minerale ili fosile koji su proglašeni zašticenim prirodnim vrijednostima ili se nalaze na zašticenom nalazištu.
- (2) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti uzimanje iz prirode minerala ili fosila koji su proglašeni zašticenim prirodnim vrijednostima, ili se nalaze na zašticenom nalazištu, u svrhu znanstvenog i strucnog istraživanja, obrazovanja, izlaganja na izložbama i dr.

Clanak 111.

- (1) Pronalazak minerala ili fosila koji bi mogli predstavljati zašticenu prirodnu vrijednost iz clanka 110. ovoga Zakona, nalaznik je dužan prijaviti Ministarstvu u roku od osam dana od dana pronalaska, te poduzeti nužne mjere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krade.
- (2) Ministarstvo odlucuje o istraživanju nalazišta minerala ili fosila najkasnije u roku od trideset dana od dana prijave nalazišta. Rješenjem o istraživanju propisuju se i mjere zaštite prirode.

- (3) Ako Ministarstvo ne odredi drugacije, nalaznik ne smije na mjestu nalaza obavljati nikakve djelatnosti koje bi mogle dovesti do uništavanja ili oštećivanja nalaza, osim mjera zaštite.
- (4) Vlasnik ili nositelj prava na zemljištu na kojem su minerali i fosili pronadeni dužni su omogućiti istraživanje nalazišta u skladu s rješenjem Ministarstva.
- (5) Istraživanje nalazišta obavlja pravna ili fizicka osoba na temelju dopuštenja Ministarstva.
- (6) Pravna ili fizicka osoba dužna je u roku od trideset dana od dana obavljenog istraživanja dostaviti Ministarstvu izvješće o obavljenom istraživanju s podacima o stanju nalazišta, mogućoj ugroženosti nalazišta, te o potrebnim dodatnim istraživanjima i dodatnim mjerama zaštite.

Ogranicenja u pravnom prometu

Pravo prvokupa

Članak 112.

- (1) Vlasnik nekretnine unutar nacionalnog parka, parka prirode, strogog ili posebnog rezervata koji namjerava tu nekretninu prodati, dužan ju je najprije ponuditi na prodaju Republici Hrvatskoj, a vlasnik nekretnine u ostalim zaštićenim područjima, koji namjerava tu nekretninu prodati, dužan ju je najprije ponuditi županiji ili Gradu Zagrebu.
- (2) Vlasnik nekretnine unutar zaštićenog područja dužan je u ponudi navesti cijenu i uvjete prodaje.
- (3) Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb dužni su se o ponudi ocitovati u roku od devedeset dana od primitka pisane ponude.
- (4) Ako ponuda ne bude prihvacena unutar propisanog roka, vlasnik može nekretninu prodati uz uvjete iz ponude.
- (5) Ako vlasnik proda nekretninu u zaštićenom području, a nije postupio u skladu sa stavkom 1. i 4. ovoga članka, Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb imaju pravo tužbom protiv prodavatelja i kupca zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji u roku do devedeset dana od dana saznanja za sklapanje toga ugovora, ali najkasnije u roku pet godina od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji.
- (6) Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb mogu u roku iz stavka 5. ovoga članka zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnine u zaštićenom području i kad je taj ugovor sklopljen pod vidom darovanja, ili kad su visina cijene ili uvjeti prodaje prividni, a stvarna cijena i uvjeti ugovora povoljniji za kupca.
- (7) Pravo prvokupa iz stavka 1. ovoga članka upisuje se u zemljišne knjige kod nadležnog suda.

Clanak 113.

Strane pravne ili fizicke osobe ne mogu stjecati pravo vlasništva na nekretninama u strogom rezervatu, nacionalnom parku, posebnom rezervatu, parku prirode, regionalnom parku, spomeniku prirode, znacajnom krajobrazu, park šumi i spomeniku parkovne arhitekture osim ako medunarodnim ugovorom nije drugacije određeno.

Izvlaštenje i ogranicenje vlasnickog prava

Clanak 114.

- (1) Kada je to nužno radi provedbe zaštite i ocuvanja zašticenih prirodnih vrijednosti, smatra se da postoji interes Republike Hrvatske za izvlaštenje ili ogranicenje vlasnickih i drugih stvarnih prava na nekretninama u zašticenom podrucju.
- (2) Postupak izvlaštenja prava vlasništva nekretnine provodi se sukladno posebnom propisu.

Clanak 115.

- (1) Republika Hrvatska je dužna na zahtjev vlasnika nekretnine u zašticenom podrucju kojega je proglasio Hrvatski sabor ili Vlada, za tržišnu cijenu otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednako vrijednu nekretninu, koju radi ogranicenja i zabrana iz ovoga Zakona nije moguće upotrebljavati za djelatnost za koju se upotrebljavala prije zaštite, ili se može upotrebljavati tek u neznatnoj mjeri.
- (2) Županija i Grad Zagreba dužni su na zahtjev vlasnika nekretnine u zašticenom podrucju, kojega su proglasili zašticenim temeljem ovoga Zakona, za tržišnu cijenu otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednako vrijednu nekretninu, koju radi ogranicenja i zabrana iz ovoga Zakona nije moguće upotrebljavati za djelatnost za koju se upotrebljavala prije zaštite, ili se može upotrebljavati tek u neznatnoj mjeri.
- (3) Vlasnik nekretnine ima pravo ponuditi nekretninu na prodaju sukladno ovome clanku u roku dvije godine od dana stupanja na snagu akta koji je prouzrocio ogranicenja i zabrane na nekretnini.

Naknada štete

Clanak 116.

- (1) Pravna ili fizicka osoba kojoj se radi ogranicenja i zabrana iz ovog Zakona ili na temelju njega izdanih akata o zaštiti, bitno pogoršaju postojeci uvjeti za stjecanje prihoda, a to nije moguće nadoknaditi dopuštenom djelatnošću u okviru propisanog režima zaštite u zašticenom podrucju, ima pravo na naknadu za ogranicenja kojima je podvrgnuta.

- (2) Naknada iz stavka 1. ovoga članka može se isplatiti ako ured državne uprave nadležan za poslove zaštite prirode prethodno utvrdi da pravna ili fizička osoba koja je podvrgnuta ograničenjima provodi propisane uvjete zaštite prirode.
- (3) Iznos naknade utvrđuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud.
- (4) Naknada iz stavka 1. ovoga članka isplaćuje se na teret sredstava državnog proračuna, odnosno proračuna županije ili Grada Zagreba.
- (5) Pravna osoba koja je u vlasništvu Republike Hrvatske nema pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnuta u upravljanju nekretninom.

Članak 117.

Republika Hrvatska ne odgovara za štetu koju prouzroče biljke, gljive ili životinje, osim u slučajevima određenim zakonom.

Članak 118.

- (1) Pravna ili fizička osoba kojoj životinje strogo zaštićenih svojti mogu prouzročiti gospodarsku ili drugu štetu (u daljnjem tekstu: oštećenik) dužna je na primjeren način i na svoj trošak učiniti sve dopuštene radnje i zahvate kako bi spriječila nastanak štete.
- (2) Pod radnjom ili zahvatom u smislu stavka 1. ovoga članka razumijeva se učinkovito ograđivanje, ciljano čuvanje dobara i rastjerivanje strogo zaštićenih životinjskih svojti.

Članak 119.

- (1) Oštećenik ima pravo na naknadu štete u visini stvarne štete koju nanese životinje strogo zaštićenih divljih svojti ako je poduzeo propisane radnje i zahvate.
- (2) Oštećenik je dužan Ministarstvu ili vještaku kojega je ovlastio ministar prijaviti nastanak štetnog događaja bez odgađanja, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka štete.
- (3) Oštećenik i vještak utvrđuju na mjestu štetnog događaja činjenice koje su značajne za ustanovljenje nastanka štete, uzročnika i visinu štete, o čemu vještak sastavlja zapisnik.
- (4) Ako oštećenik uredno prijavi štetu, a vještak ne obavi očevid u roku od tri dana od primitka prijave, oštećenik može u daljnjem roku od petnaest dana odštetni zahtjev uputiti Ministarstvu.
- (5) Način rada i postupanje vještaka i druge ovlaštene osobe ili službene osobe u postupku utvrđivanja štete, te iznose naknade štete (cjenik), odnosno kriterije za izračun štete ministar će propisati pravilnikom.

- (6) Visina naknade štete utvrđuje se sporazumno između Ministarstva i oštećenika temeljem zapisnika o očevidu iz stavka 3. ovoga članka, a u slučaju spora o visini štete odlučuje sud.
- (7) Popis vještaka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 120.

- (1) Ako pravna ili fizička osoba započne djelatnost ili izvođenje radnji u prostoru koji je prirodno stanište strogo zaštićene divlje svojte, i u kojemu ona već obitava te postoji predvidivi rizik štete od strogo zaštićene divlje svojte, umanjuje se iznos naknade štete za predvidivi rizik.
- (2) Predvidivi rizik iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Ministarstvo na temelju pribavljenog stručnog mišljenja mjerodavne institucije ili ovlaštene stručne osobe.

Članak 121.

- (1) Pravne i fizičke osobe dužne su nadoknaditi štetu koju prouzroče povredama ovoga Zakona.
- (2) Visina naknade štete prouzroćene nedopuštenom radnjom u odnosu na pojedine primjerke strogo zaštićenih divljih svojti utvrđuje se prema odštetnom cjeniku koji će donijeti ministar.
- (3) Visina naknade štete prouzroćene nedopuštenom radnjom u odnosu na ostale zaštićene prirodne vrijednosti utvrđuje se na temelju vještacenja osobe ovlaštene od Ministarstva.
- (4) Sredstva ostvarena naknadom štete iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka prihod su državnog proračuna.

V. KORIŠTENJE PRIRODNIH DOBARA

Članak 122.

- (1) Korištenje prirodnih dobara provodi se temeljem planova gospodarenja kao i dokumenata prostornog uređenja u svrhu očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti.
- (2) Zabranjeno je korištenje prirodnih dobara na način koji uzrokuje:
 - oštećivanje tla i gubitak njegove prirodne plodnosti;
 - oštećivanje površinskih ili podzemnih geomorfoloških vrijednosti;
 - osiromašenje prirodnog biljnog, gljivljeg i životinjskog svijeta;
 - smanjenje biološke i krajobrazne raznolikosti;
 - onečišćenje odnosno zagađenje vode i ugrožavanje njezine iskoristivosti.

Članak 123.

- (1) Planovi gospodarenja prirodnim dobrima na zaštićenom području sadrže mjere i uvjete zaštite prirode.
- (2) Mjere zaštite prirode iz stavka 1. ovoga članka sadrže:
 - pregled zaštićenih i evidentiranih prirodnih vrijednosti, ekološki značajnih područja i osobito vrijednih krajobrazova s njihovim značajkama i ocjenom stanja;
 - pregled područja na kojima se očekuje postojanje prirodnih vrijednosti, te preporuke za ponašanje prilikom otkrivanja tih vrijednosti ili proglašavanja njihove zaštite;
 - zaštitne mjere i razvojna usmjerenja za zaštićene prirodne vrijednosti, ekološki značajna područja i osobito vrijedne krajobrazove;
 - mjere za očuvanje biološke raznolikosti, osobito mjere za očuvanje stanišnih tipova;
 - kartografski prikaz stanišnih tipova.
- (3) Prije izrade planova gospodarenja prirodnim dobrima na zaštićenom području vlasnici i nositelji prava dužni su od Ministarstva ishoditi uvjete zaštite prirode. Ministarstvo je dužno izdati uvjete zaštite prirode u roku od šezdeset dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjeta.

Članak 124.

- (1) U postupku izrade dokumenata prostornog uređenja, Ministarstvo izdaje nositelju izrade plana uvjete i mjere zaštite prirode.
- (2) U postupku donošenja prostornih planova koji obuhvaćaju zaštićena područja pribavlja se prethodna suglasnost Ministarstva..

Članak 125.

- (1) Planove gospodarenja prirodnim dobrima u zaštićenim područjima vlasnici ili nositelji prava donose uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (2) Ako Ministarstvo ne izda suglasnost u roku od trideset dana smatrat će se da je suglasnost izdana.

Članak 126.

- (1) Ako način ili opseg korištenja prirodnih dobara neposredno ugrožava povoljno stanje neke vrste ili stanišnoga tipa, ministar naredbom može korištenje ograničiti ili privremeno obustaviti dok traje ugroženost.
- (2) Za ograničenja kojima su podvrgnuti, temeljem naredbe iz stavka 1. ovoga članka, vlasnici i nositelji prava imaju pravo na naknadu razmjerno umanjenom prihodu.

- (3) Visina naknade utvrđuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud. Naknada se isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna.
- (4) Vlasnik i nositelj prava koji ne postupi po naredbi iz stavka 1. ovoga članka odgovara za štetu nastalu na vrsti ili stanišnom tipu koja je nastala nakon donošenja naredbe.

Zahvati na zaštićenom području

Članak 127.

- (1) Na zaštićenom području dopušteni su oni zahvati i radnje koji ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je zaštićen.
- (2) Za zahvate i radnje na zaštićenom području za koje prema posebnom propisu nije potrebno ishoditi lokacijsku dozvolu, odnosno provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu, izdaje se dopuštenje.
- (3) Dopuštenje za zahvate i radnje u strogom rezervatu, posebnom rezervatu, nacionalnom parku, parku prirode i spomeniku prirode izdaje Ministarstvo.
- (4) Dopuštenje za zahvate i radnje u regionalnom parku, značajnom krajobrazu, park-šumi, i spomeniku parkovne arhitekture izdaje nadležni ured državne uprave.
- (5) Dopuštenje se izdaje rješenjem. Žalba na rješenje ureda državne uprave može se izjaviti Ministarstvu.
- (6) Za zahvate i radnje koji se provode na temelju planova gospodarenja u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnom gospodarstvu i rudarstvu, nije potrebno ishoditi dopuštenje ako planovi gospodarenja sadrže uvjete zaštite prirode.
- (7) Ako planovi gospodarenja iz stavka 6. ovoga članka ne sadrže uvjete zaštite prirode, dopuštenje izdaje Ministarstvo.
- (8) Dopuštenje iz stavka 3., 4. i 7. ovoga članka sadrži i uvjete zaštite prirode.

Članak 128.

- (1) Zaštićena prirodna područja mogu se posjecivati i razgledavati na način koji ne ugrožava njihove vrijednosti niti provođenje zaštite.
- (2) Posjecivanje i razgledavanje zaštićenog područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti dozvoljeno je svima pod jednakim uvjetima u skladu s ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.
- (3) Ako bi posjecivanje i razgledavanje zaštićenih područja moglo prouzročiti opasnost za njihovo očuvanje, može se zabraniti ili ograniciti posjecivanje i razgledavanje zaštićenog područja ili njegovih dijelova.

Clanak 129.

- (1) Vlasnik ili nositelj prava na zašticenom podrucju dužan je dopustiti pristup određenoj prirodnoj vrijednosti, ako je to s obzirom na svrhu zaštite i znacenje te prirodne vrijednosti potrebno radi zadovoljenja znanstvenih, obrazovnih, estetskih, kulturnih i rekreacijskih potreba, na nacin i pod uvjetima utvrđenim rješanjem ministra.
- (2) U rješanju iz stavka 1. ovoga clanka određuje se naknada vlasniku ili ovlašteniku prava za eventualna ogranicenja kojima je podvrgnut.

Clanak 130.

- (1) Ako je uporaba i iskorištavanje zašticenog podrucja za određene svrhe ogranicena ili zabranjena, vlasnik ili nositelj prava na tom zašticenom podrucju ima pravo na naknadu za ogranicenja kojima je podvrgnut.
- (2) Visina naknade utvrđuje se sporazumno. U slucaju spora o visini naknade odlucuje sud.
- (3) Naknada se isplacuje na teret sredstava državnog proracuna, odnosno proracuna županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Clanak 131.

- (1) Skrb o prirodnoj vrijednosti u zašticenom podrucju može se povjeriti vlasniku ili nositelju prava na nekretnini sklapanjem ugovora kojim se uređuju medusobna prava i obveze između javne ustanove koja upravlja zašticenom prirodnom vrijednosti i vlasnika, odnosno ovlaštenika prava na nekretnini. Ako je prirodna vrijednost šuma za sklapanje ugovora potrebno je pribaviti prethodnu suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove šumarstva.
- (2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga clanka utvrđuje se:
 - prirodna vrijednost koja je predmet ugovorene skrbi;
 - mjere zaštite koje vlasnik ili nositelj prava treba poduzimati za vrijeme važenja ugovora;
 - visina naknade za provodenje propisanih i ugovorno utvrđenih mjera zaštite;
 - druga medusobna prava i obveze u svezi skrbi o prirodnoj vrijednosti.
- (3) Ako je prirodna vrijednost iz stavka 1. ovoga clanka zašticena divlja svojta, ugovor sklapa Ministarstvo.

Clanak 132.

- (1) Zaštita prirodne vrijednosti u zašticenom podrucju može se, na temelju provedenog javnog natjecaja, povjeriti osobi koja nije njezin vlasnik ili nositelj prava, sklapanjem ugovora o skrbništvu, uz uvjete koje utvrđuje Ministarstvo. Natjecaj provodi javna ustanova koja upravlja zašticenim podrucjem na kojem se nalazi prirodna vrijednost.

- (2) Osoba koja ispunjava propisane uvjete i sklopi ugovor s javnom ustanovom iz stavka 1. ovoga članka postaje skrbnik prirodne vrijednosti.
- (3) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka ureduju se pitanja propisana člankom 131. ovoga Zakona.

Članak 133.

Ako je neka djelatnost ili korištenje prirodne vrijednosti ili nekretnine u zaštićenom području na određeni način ili u određene svrhe ograničeno ili zabranjeno, te je radi toga vlasnik ili nositelj prava na toj prirodnoj vrijednosti ili nekretnini oštećen, ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut sukladno odredbama ovoga Zakona.

Koncesije i koncesijska odobrenja

Koncesije

Članak 134.

- (1) Koncesijom se stječe pravo gospodarskog korištenja prirodnih dobara ili pravo obavljanja djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, te pravo na izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u zaštićenim područjima i speleološkim objektima na kojima je to dopušteno sukladno ovom Zakonu.
- (2) Na pitanja davanja koncesija koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se posebni propisi koji ureduju gospodarenje prirodnim dobrima.

Članak 135.

- (1) Koncesija se ne može dati u strogom rezervatu.
- (2) U nacionalnom parku, posebnom rezervatu, spomeniku prirode i speleološkom objektu koncesija se može dati na način propisan ovim Zakonom.
- (3) Koncesija na pomorskom dobru u nacionalnom parku i posebnom rezervatu može se dodijeliti samo za sidrišta, privezišta i marikulturu.
- (4) U parku prirode, regionalnom parku, park-šumi, značajnom krajobrazu i spomeniku parkovne arhitekture koncesija se može dati prema posebnom propisu uz suglasnost Ministarstva. Suglasnost nije potrebna kad odluku o koncesiji donosi Vlada Republike Hrvatske ili Hrvatski sabor.
- (5) Javna ustanova za korištenje prirodnih dobara na zaštićenom području kojim upravlja ne mora imati koncesiju.
- (6) Vlada Republike Hrvatske može svojom odlukom odrediti pojedina zaštićena područja, odnosno pojedine zaštićene prirodne vrijednosti u vlasništvu Republike Hrvatske ili pomorsko dobro, na kojima se ne može dati koncesija.

Članak 136.

- (1) Koncesija se dodjeljuje na temelju provedenog javnog prikupljanja ponuda.
- (2) Odluka o javnom prikupljanju ponuda mora sadržavati i uvjete zaštite prirode koje utvrđuje Ministarstvo.
- (3) Uvjeti zaštite prirode sastavni su dio odluke o dodjeli koncesije i ugovora o koncesiji.

Članak 137.

- (1) Odlukom o koncesiji utvrđuje se osobito:
 - zaštićeno područje, odnosno speleološki objekt za koji se daje koncesija;
 - predviđeni opseg gospodarskog korištenja;
 - korisnici koncesije;
 - namjene za koje se koncesija dodjeljuje;
 - uvjeti zaštite prirode koje je koncesionar dužan provoditi;
 - vrijeme trajanja koncesije;
 - visina naknade ili osnovica za određivanje visine naknade.
- (2) Odluku o dodjeli koncesije donosi Ministarstvo:
 - za nacionalne parkove i posebne rezervate, osim na pomorskom dobru;
 - za parkove prirode ako posebnim zakonom nije drugacije određeno;
 - za speleološke objekte.

Članak 138.

- (1) Na osnovi odluke o koncesiji davatelj koncesije i koncesionar sklapaju ugovor o koncesiji.
- (2) Ugovorom o koncesiji u skladu s odlukom o koncesiji utvrđuju se:
 - namjene za koje se dodjeljuje koncesija;
 - uvjeti zaštite prirode i drugi uvjeti kojima u toku korištenja koncesije mora udovoljavati koncesionar;
 - visina naknade za koncesiju;
 - uvjeti i način plaćanja naknade;
 - jamstva koncesionara;
 - način uređivanja odnosa između koncesionara i javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem na kojem je koncesija izdana;
 - način razrješenja odnosa u slučaju prestanka koncesije prije isteka roka na koji se koncesija dodjeljuje;
 - druga prava i obveze koncesionara i davatelja koncesije.
- (3) Visina naknade za koncesiju utvrđuje se ovisno o namjeni, opsegu i visini potrebnih ulaganja, pogodnostima i materijalnim učincima koji se postižu koncesijom, ograničenjima kojima je podvrgnut koncesionar propisanim uvjetima zaštite prirode, te drugim mjerilima i tržišnim uvjetima koje utvrđuje davatelj koncesije.

- (4) Davatelj koncesije može odluciti da se koncesijska naknada placa u manjem iznosu od iznosa koji se utvrdi sukladno stavku 3. ovoga clanka, ako se koncesija dodjeljuje u cilju poboljšanja rada javne ustanove koja upravlja zašticenim podrucjem, ili ako se dodjelom koncesije osigurava primjerenija zaštita zašticenog podrucja ili speleološkog objekta.

Clanak 139.

- (1) Prava i obveze koncesionara iz ugovora o koncesiji mogu se prenijeti na drugu osobu uz suglasnost davatelja koncesije.
- (2) Važenje koncesije iz stavka 1. ovoga clanka prestaje ako nasljednici odnosno pravni slijednici, u roku šest mjeseci od dana smrti ovlaštenika odnosno prestanka pravne osobe, ne zatraže da davatelj koncesije potvrdi tu koncesiju.
- (4) Ako davatelj koncesije ne potvrdi koncesiju, koncesija se oduzima.
- (5) Nasljednik i slijednik pravne osobe iz stavka 2. ovoga clanka prilažu dokaze da ispunjavaju uvjete za stupanje na mjesto ovlaštenika koncesije.

Clanak 140.

- (1) Ugovor o koncesiji prestaje važiti:
- istekom vremena na koji je koncesija dodijeljena;
 - smrću koncesionara odnosno prestanka pravne osobe ako se prava i obveze iz ugovora o koncesiji ne prenesu na određenog nasljednika odnosno pravnog slijednika;
 - ako je koncesionaru pravomocnom odlukom suda ili nadležnog tijela uprave trajno zabranjeno obavljanje djelatnosti za koju je koncesija dodijeljena;
 - ako nastanu razlozi, promjenom režima zaštite podrucja na kojem je izdana koncesija, koji sprjecavaju dodjeljivanje odnosno korištenje koncesije na tom podrucju;
 - sporazumnim raskidom ugovora o koncesiji.
- (2) U slucaju spora o prestanku važenja ugovora o koncesiji iz razloga utvrđenih stavkom 1. ovoga clanka odlucuje sud.
- (3) U slucaju prestanka koncesije iz razloga utvrđenih stavkom 1. ovoga clanka koncesionar nema pravo na naknadu zbog raskida ugovora.

Clanak 141.

- (1) Ugovor o koncesiji može se raskinuti prije isteka vremena na koji je koncesija dodijeljena:
- ako koncesionar nije u roku započeo, odnosno dovršio radove koje je trebao izvesti u skladu s ugovorom o koncesiji;
 - ako koncesionar neuredno placa naknadu za koncesiju;

- ako koncesionar prestane kontinuirano obavljati djelatnost za koju je koncesija dodijeljena, a prava i obveze iz koncesije ne preuzme novi korisnik na način propisan ovim Zakonom, po isteku roka od šest mjeseci od dana kada je utvrđen prestanak obavljanja te djelatnosti;
 - ako koncesionar ne koristi koncesiju na način utvrđen uvjetima zaštite prirode, zbog čega nastane opasnost za zaštićeno područje, odnosno speleološki objekt, a u roku koji odredi Ministarstvo ne uspostavi prijašnje stanje ili ne provede kompenzacijske uvjete.
- (2) Ako se u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka ne postigne sporazum o raskidu ugovora, o koncesiji odlučuje sud.
 - (3) Koncesionar s kojim je raskinut ugovor o koncesiji zbog razloga utvrđenih stavkom 1. ovoga članka nema pravo na naknadu zbog raskida ugovora.

Članak 142.

Koncesionar je dužan poduzimati mjere zaštite zaštićenog područja, odnosno speleološkog objekta, na način i pod uvjetima utvrđenim ugovorom o koncesiji i ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

Članak 143.

- (1) Ako u tijeku trajanja koncesije na zaštićenom području ili speleološkom objektu nastanu nepredvidive promjene ili oštećenja zbog kojih je potrebno ograničiti opseg koncesije i način njenog provođenja, koncesionar je dužan poduzeti sve radnje i mjere koje mu u cilju sprječavanja nastalih promjena ili oštećenja naredi Ministarstvo ili drugo ovlašteno tijelo.
- (2) U slučaju poduzimanja radnji i mjera iz stavka 1. ovoga članka koncesionar ima pravo na naknadu stvarne štete.
- (3) Ako se koncesionar ne pridržava izdanih uvjeta zaštite prirode, dužan je nadoknaditi nastalu štetu, uspostaviti prijašnje stanje ili provesti kompenzacijske uvjete sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 144.

Naknadu za koncesiju koju daje Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo državne uprave plaća se u korist državnog proračuna, a ugovoreni iznos naknade za koncesiju koju daje nadležno županijsko tijelo ili nadležno tijelo Grada Zagreba uplaćuje se u korist proračuna županije, odnosno Grada Zagreba.

Članak 145.

- (1) Koncesija na zaštićenom području ili speleološkom objektu daje se sukladno ovom Zakonu na rok od četiri do trideset godina.

- (2) Žalba na odluku o koncesiji koju je dodijelila Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo državne uprave nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke.
- (3) Žalba na odluku o koncesiji koju je dodijelilo nadležno županijsko tijelo ili nadležno tijelo Grada Zagreba podnosi se nadležnom tijelu državne uprave sukladno posebnom propisu.

Koncesijska odobrenja

Članak 146.

- (1) Javna ustanova koja upravlja zaštićenim područjem može dati koncesijsko odobrenje na vrijeme do tri godine pravnim osobama i fizičkim osobama koje su registrirane za obavljanje obrta za gospodarsko korištenje prirodnih dobara ili obavljanje druge djelatnosti na zaštićenom području.
- (2) Javna ustanova ne može dati koncesijsko odobrenje za gospodarsku uporabu prirodnih dobara i obavljanje druge djelatnosti na pomorskom dobru, te za gospodarenje i korištenje šuma, šumskog zemljišta i lovišta.
- (3) Djelatnosti za koje se može dati koncesijsko odobrenje na zaštićenom području, osim na pomorskom dobru, način izdavanja koncesijskih odobrenja, uvjete i način utvrđivanja visina naknade za njihovo izdavanje, uvjete i način obavljanja djelatnosti za koju se sklapa ugovor o koncesijskom odobrenju utvrđuje javna ustanova uz suglasnost Ministarstva.
- (4) Za koncesijsko odobrenje na zaštićenom dijelu prirode koje se izdaje prema ovom Zakonu ili prema posebnom propisu potrebno je ishoditi suglasnost Ministarstva.
- (5) Sredstva ostvarena od naknada za koncesijska odobrenja sukladno ovom Zakonu prihod su javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem na kojem je izdano koncesijsko odobrenje, i namijenjena su zaštiti prirode.
- (6) Na temelju odluke o koncesijskom odobrenju davatelj koncesijskog odobrenja i ovlaštenik sklapaju ugovor o koncesijskom odobrenju.
- (7) Odlukom o koncesijskom odobrenju, odnosno ugovorom o koncesijskom odobrenju moraju se osigurati odgovarajuća jamstva za ostvarivanje zaštite prirode.
- (8) Vlada može svojom odlukom odrediti pojedine dijelove pomorskog dobra za koje se ne može dati koncesijsko odobrenje propisano posebnim zakonom.

Članak 147.

- (1) Odluka o koncesijskom odobrenju donosi se na temelju provedenog javnog prikupljanja ponuda ili na zahtjev. U postupku javnog prikupljanja ponuda navode se uvjeti za izdavanje koncesijskog odobrenja te uvjeti koji su od važnosti za zaštitu prirode.
- (2) Žalba na odluku o koncesijskom odobrenju dodijeljenom prema ovom Zakonu podnosi se Ministarstvu u roku od petnaest dana od dana dostavljanja odluke.

Korištenje minerala i fosila

Clanak 148.

- (1) Fizicka osoba može za vlastitu zbirku uzeti minerale i fosile iz prirode koji nisu proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima.
- (2) Pravna osoba može uzimati minerale ili fosile iz prirode koji nisu proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima radi obavljanja znanstvene, obrazovne ili muzejske djelatnosti.
- (3) Pravna i fizicka osoba može uzimati minerale ili fosile iz prirode radi stavljanja u promet uz prethodno pribavljeno dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (4) Pravna i fizicka osoba koja stavlja minerale ili fosile u promet dužna je, za svaki mineral ili fosil koji posjeduje, imati dokaz o podrijetlu odnosno dopuštenje o uzimanju iz prirode. Dokaz ili dopuštenje prilikom prodaje minerala i fosila urucuju se kupcu.
- (5) Pravna i fizicka osoba iz stavka 4. ovoga clanka je dužna voditi evidenciju o stavljanju u promet minerala ili fosila.

Clanak 149.

- (1) Pri uzimanju minerala ili fosila iz prirode zabranjeno je koristiti strojeve, eksploziv, potisne plinove ili druga kemijska sredstva.
- (2) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti uporabu sredstava iz stavka 1. ovoga clanka radi prikupljanja minerala i fosila u znanstveno-istraživačke ili obrazovne svrhe.

Clanak 150.

- (1) Fizicka ili pravna osoba koja namjerava izvoziti minerale ili fosile dužna je od Ministarstva zatražiti dopuštenje za izvoz. Dopuštenje se izdaje rješenjem.
- (2) Nije dopušten izvoz minerala i fosila koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima.
- (3) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti izvoz minerala ili fosila koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima radi znanstvenog istraživanja, obrazovanja ili izlaganja. U dopuštenju se utvrđuju uvjeti izvoza minerala i fosila.

VI. PLANIRANJE I ORGANIZACIJA ZAŠTITE PRIRODE

Temeljni dokumenti zaštite prirode

Članak 151.

- (1) Temeljni dokumenti zaštite prirode su Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija) koju donosi Sabor i programi zaštite prirode koje donose županijske skupštine, odnosno Skupština Grada Zagreba, svatko za svoje područje.
- (2) Programi moraju biti usklađeni sa Strategijom.

Članak 152.

- (1) Strategija određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske.
- (2) Strategija se izrađuje na temelju izvješća o stanju prirode i zaštite prirode (u daljnjem tekstu: izvješće o stanju prirode), a sadrži osobito:
 - opće strateške ciljeve;
 - smjernice za očuvanje krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti;
 - smjernice za zaštićene prirodne vrijednosti;
 - smjernice za istraživanje i praćenje stanja u prirodi;
 - smjernice za ugrađivanje zaštite prirode u druge sektore;
 - smjernice za zakonodavni i institucionalni okvir;
 - smjernice za odgoj i obrazovanje u cilju promicanja i očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti;
 - smjernice za obavješćivanje javnosti i sudjelovanje javnosti u odlučivanju o prirodi;
 - akcijske planove za provedbu smjernica, s oznakama prioriteta i mogućih izvora financiranja;
 - način ispunjavanja međunarodnih obveza u zaštiti prirode;
 - kartografski prilog koji prostorno prikazuje mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti.
- (3) Smjernice utvrđene Strategijom primjenjuju se u izradi dokumenata prostornog uređenja i planova gospodarenja prirodnim dobrima.
- (4) Stručnu podlogu za izradu Strategije izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode.
- (5) Svakih pet godina obavlja se analiza ciljeva i smjernica utvrđenih Strategijom, kao analiza provedbe akcijskih planova, te se po potrebi obavlja revizija Strategije.

Članak 153.

- (1) Za potrebe ostvarivanja Strategije i programa zaštite prirode te drugih dokumenata kojima se uređuju pojedina pitanja zaštite prirode, izrađuje se izvješće o stanju zaštite prirode u Republici Hrvatskoj o kojem odlučuje Sabor.
- (2) Izvješće o stanju prirode se izrađuje za petogodišnje razdoblje, a sadrži osobito:
 - podatke o stanju krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti s analizom ugroženosti, te razloge ugroženosti i probleme zaštite;
 - podatke o utjecajima korištenja prirodnih dobara na biološku i krajobraznu raznolikost;
 - podatke o utjecajima pojedinih zahvata na prirodu;
 - ocjenu provedenih mjera očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti;
 - analizu provedbe Strategije i drugih dokumenata značajnih za zaštitu prirode;
 - ocjenu provedenog nadzora;
 - podatke o korištenju financijskih sredstava za zaštitu prirode;
 - procjenu potrebe izrade novih ili izmjene i dopune postojećih dokumenata te druge važne podatke za zaštitu i očuvanje prirode.
- (3) Prijedlog izvješća o zaštiti prirode priprema Zavod. Prije upućivanja Saboru Ministarstvo izvješće dostavlja na mišljenje Savjetu za održivi razvitak.
- (4) Skupština županije i Skupština Grada Zagreba prihvaćaju odgovarajuća izvješća o stanju zaštite prirode na svom području.

Obavljanje upravnih i stručnih poslova zaštite prirode

Članak 154.

- (1) Upravne i stručne poslove zaštite prirode obavlja Ministarstvo i ured državne uprave u županiji, odnosno Gradu Zagrebu, nadležan za zaštitu prirode, osim onih poslova koji su ovim Zakonom ili drugim propisom preneseni u nadležnost drugom tijelu državne uprave, Zavodu, gradu ili općini.
- (2) Županije i Grad Zagreb dužni su u skladu s ovim Zakonom, Strategijom, programima zaštite prirode i dokumentima prostornog uređenja:
 - skrbiti o očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti na svome području;
 - proglašavati zaštićena područja iz svoje nadležnosti;
 - osiguravati uvjete za zaštitu i očuvanje zaštićenih područja iz svoje nadležnosti;
 - sudjelovati u postupku proglašenja zaštićenih područja koje proglašava Vlada ili Sabor;
 - sudjelovati u izradi planova upravljanja zaštićenim područjima iz svoje nadležnosti;
 - skrbiti o promicanju zaštite prirode, te davati potpore i skrbiti o strukovnim i drugim udrugama čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode;

- pratiti stanje ocuvanosti prirode (monitoring) te o stanju ocuvanosti podnositi izvješća Ministarstvu i Zavodu;
 - voditi očevidnike o podacima važnim za zaštitu prirode;
 - izvješćivati javnost o stanju prirode na svom području i o poduzetim mjerama radi njezine zaštite i ocuvanja;
 - pružati stručnu i drugu pomoć tijelima jedinica lokalne samouprave na zaštiti prirode na njihovom području;
 - obavljati i druge poslove propisane ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.
- (3) Gradovi i općine dužni su u skladu s programima zaštite prirode i dokumentima prostornog uređenja:
- skrbiti o ocuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti na svome području;
 - sudjelovati u postupku javnog uvida radi proglašavanja zaštićenih prirodnih vrijednosti na svome području;
 - pratiti stanje ocuvanosti prirode (monitoring), te o stanju ocuvanosti podnositi izvješća Ministarstvu i Zavodu;
 - voditi očevidnike o podacima važnim za zaštitu prirode;
 - izvješćivati javnost o stanju prirode na svom području i o poduzetim mjerama radi njezine zaštite i ocuvanja;
 - popularizirati zaštitu prirodnih vrijednosti na svome području;
 - podupire aktivnosti strukovnih i drugih udruga čije djelatnosti imaju za cilj zaštitu prirode na njihovom području.

Članak 155.

- (1) Na rješenja koja donosi Ministarstvo temeljem ovoga Zakona žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od trideset dana od dana dostavljanja rješenja.
- (2) Na rješenja koje donosi na temelju ovoga Zakona ured državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu žalba se može izjaviti Ministarstvu u roku od petnaest dana od dana dostavljanja rješenja.

Obavljanje stručnih poslova zaštite prirode

Članak 156.

- (1) Stručne poslove zaštite prirode za Republiku Hrvatsku obavlja Zavod.
- (2) Zavod je javna ustanova koja svoju djelatnost obavlja kao javnu službu.

Članak 157.

- (1) Zavod u okviru svoje djelatnosti obavlja stručne poslove zaštite prirode koji se odnose na:
- prikupljanje i obradivanje prikupljenih podataka u vezi zaštite prirode;

- izradu odgovarajućih baza podataka o biljnim, gljivljim i životinjskim vrstama, stanišnim tipovima, ekološkim sustavima i krajobrazima;
 - prikupljanje i izradu baze podataka invazivnih stranih vrsta;
 - procjene stanja očuvanosti biološke i krajobrazne raznolikosti i predlaganje mjere za njihovu zaštitu;
 - pripremanje stručnih podloga za zaštitu i očuvanje dijelova prirode, odnosno prirodnih vrijednosti;
 - izrada stručnih podloga za potrebe utvrđivanja uvjeta zaštite prirode, upravljanja zaštićenim područjima i korištenja prirodnih dobara;
 - obavljanje statističkih analiza, objedinjavanje rezultata i izrada izvješća o stanju i zaštiti prirode;
 - stručne poslove u vezi izrade ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu;
 - pripremanje i provođenje projekata i programa u području zaštite prirode;
 - sudjelovanje u provođenju međunarodnih ugovora o zaštiti prirode kojih je Republike Hrvatska stranka;
 - organiziranje i provođenje odgojno-obrazovnih i promidžbenih aktivnosti u zaštiti prirode;
 - na obavljanje i drugih poslova utvrđenih ovim Zakonom.
- (2) Zavod obavlja poslove iz stavka 1. ovoga članka u skladu s godišnjim i višegodišnjim programom rada.
 - (3) Godišnji i višegodišnji program rada iz stavka 2. ovoga članka donosi se uz suglasnost Ministarstva.
 - (4) O ostvarenju godišnjeg i višegodišnjeg programa rada Zavod podnosi izvješće Ministarstvu i Vladi na način propisan statutom Zavoda.
 - (5) Nadležna tijela i mjerodavne institucije dužni su podatke o stanju prirode koji se prikupljaju sukladno ovom Zakonu dostavljati Zavodu.
 - (6) Sredstva za obavljanje djelatnosti Zavoda propisane ovim Zakonom osiguravaju se u državnom proračunu i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Članak 158.

- (1) Zavodom upravlja Upravno vijeće.
- (2) Predsjednika i članove upravnog vijeća imenuje i razrješuje ministar.
- (3) Sastav, trajanje mandata predsjednika i članova upravnog vijeća, djelokrug i način njegova rada uređuje se statutom Zavoda.

Članak 159.

- (1) Voditelj Zavoda je ravnatelj Zavoda.
- (2) Ravnatelj zastupa i predstavlja Zavod.
- (3) Ravnatelj Zavoda ima prava i obveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom Zavoda.
- (4) Ravnatelja Zavoda imenuje i razrješuje Vlada.

- (5) Za ravnatelja Zavoda može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i pet godina radnog staža u struci, te druge uvjete propisane statutom Zavoda.
- (6) Djelokrug, ovlaštenje i odgovornosti te postupak imenovanja i razrješenja ravnatelja Zavoda ureduju se aktom o osnivanju i statutom Zavoda.

Članak 160.

- (1) Stručni rad Zavoda vodi stručni voditelj Zavoda čija se prava, dužnosti i odgovornosti, te uvjeti koje mora ispunjavati, utvrđuju aktom o osnivanju i statutom ustanove.
- (2) Za stručnog voditelja Zavoda može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godine radnog iskustva u struci, te druge uvjete propisane statutom Zavoda.
- (3) Djelokrug, ovlaštenje i odgovornosti te postupak imenovanja i razrješenja stručnog voditelja Zavoda ureduju se statutom Zavoda.

Članak 161.

Nadzor nad zakonitošću rada Zavoda obavlja Ministarstvo.

Članak 162.

- (1) Županije i Grad Zagreb mogu za obavljanje stručnih poslova u području zaštite prirode osnivati zavode za zaštitu prirode za svoje područje.
- (2) Poslovi zavoda utvrđuju se aktom o osnivanju i statutom.
- (3) Odredbe članka 157. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na zavode za zaštitu prirode županija i Grada Zagreba.
- (4) Stručne poslove zaštite prirode obavljaju i javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima sukladno ovom Zakonu, aktu o osnivanju i statutu.

VII. PRISTUP INFORMACIJAMA I SUDJELOVANJE JAVNOSTI

Obavješćivanje javnosti

Članak 163.

- (1) Ministarstvo, Zavod, zavodi za zaštitu prirode županija i Grada Zagreba, uredi državne uprave, nadležna tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, javne ustanove koje upravljaju zaštićenim prirodnim vrijednostima dužni su osigurati javnost podataka u svezi stanja i

zaštite prirode, osim ako posebnim zakonom ili aktom mjerodavnog tijela nije propisana tajnost podataka.

- (2) Nadležna tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka dužni su voditi očevidnik o podacima o stanju i zaštiti prirode, i u slučaju oštećenja prirode dužni su o tome izvijestiti javnost s uputama o postupanju radi njene zaštite i ocuvanja. U slučaju bilo kakve neposredne prijetnje prirodi i zdravlju ljudi javnost se izvješćuje o poduzimanju potrebitih mjera i radnji u cilju sprječavanja ili ublažavanja šteta koje bi mogle proisteci iz te opasnosti.
- (3) Informacije moraju biti pravodobne i istinite.

Članak 164.

- (1) Ministarstvo, Zavod, zavodi za zaštitu prirode županija i Grada Zagreba, uredi državne uprave, nadležna tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, javne ustanove koje upravljaju zaštićenim prirodnim vrijednostima dužni su sredstvima javnog priopćavanja na njihov zahtjev pružiti informacije o stanju i zaštiti prirode, o obavljanju poslova zaštite te omogućiti uvid u odgovarajuću dokumentaciju.
- (2) Informacije o stanju i zaštiti prirode daju se, u pravilu, u pisanom obliku.
- (3) Saboru i Vladi podnose se izvješća o stanju i zaštiti prirode na zahtjev tih tijela i na način propisan ovim Zakonom.
- (4) Skupštine županija i Skupština Grada Zagreba dužne su izvješća o stanju i zaštiti prirode dostavljati Ministarstvu svake dvije godine, te u drugo vrijeme na zahtjev toga tijela.

Članak 165.

Svaka osoba, koja smatra da je njezin zahtjev za informacijom zanemaren ili nepravedno odbijen, bilo djelomično bilo u cijelosti, ima pravo na odgovarajuću zaštitu svoga prava pred sudbenim ili drugim nadležnim tijelima.

Sudjelovanje javnosti u odlučivanju

Članak 166.

- (1) Tijekom izrade propisa odnosno akata o proglašavanju zaštićenih prirodnih vrijednosti, planova upravljanja zaštićenim područjima, i planova korištenja prirodnih dobara, kao i opće primjenjivih i pravno obvezujućih propisa i dokumenata u području zaštite prirode, osigurava se sudjelovanje javnosti.
- (2) Javnost mora biti tijekom postupaka iz stavka 1. ovoga članka izvješćena putem javne obavijesti.

Cuvanje i korištenje podataka

Clanak 167.

Dokumentacija i podaci o inventarizaciji svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti te procjene stanja ocuvanosti prirode, a osobito zaštićenih prirodnih vrijednosti prikuplja se i cuva u Zavodu i Ministarstvu.

VIII. ZNAK ZAŠTITE PRIRODE

Clanak 168.

- (1) Radi promicanja zaštite prirode i identifikacije službene osobe u postupku nadzora i poduzimanja mjera na zaštiti prirode koristi se znak zaštite prirode.
- (2) Izgled znaka, postupak i uvjete za njegovo korištenje ministar propisuje pravilnikom.

IX. PROMICANJE ODGOJA I OBRAZOVANJA O ZAŠTITI PRIRODE

Clanak 169.

- (1) Središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove obrazovanja dužno je osigurati uvjete za uskladenu provedbu odgoja i obrazovanja o zaštiti prirode na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava.
- (2) Ministarstvo, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, te Zavod i pravne osobe s javnim ovlastima dužni su poticati informiranje javnosti o zaštiti prirode i njenom ocuvanju putem medija, predavanja i izdavačke djelatnosti, te izvješćivati o prirodnim vrijednostima radi njihova posjecivanja u cilju obrazovanja, razgledavanja i rekreacije.

Clanak 170.

- (1) U cilju promicanja zaštite prirode obilježava se svake godine Dan zaštite prirode.
- (2) U Danu zaštite prirode organiziraju se odgojne, obrazovne, rekreativne, stručne i druge aktivnosti kojima se na primjeren način potiče i promiče zaštita prirode.
- (3) Dan zaštite prirode obilježava se svake godine 22. svibnja na međunarodni dan biološke raznolikosti.

X. PRIZNANJA I NAGRADE ZA POSTIGNUCA U ZAŠTITI PRIRODE

Članak 171.

- (1) Priznanja i nagrade za postignuca u području zaštite prirode dodjeljuju se za:
 - ostvarene rezultate na poticanju i promicanju zaštite prirode;
 - ostvarene rezultate rada na projektima i programima u zaštiti prirode;
 - razvoj sustava obrazovanja o zaštiti prirode u odgoju i obrazovanju;
 - doprinos pojedinca za razvoj i unapređenje zaštite prirode na državnoj i međunarodnoj razini;
 - doprinos stručnih institucija, te strukovnih i drugih udruga razvoju i unapređenju zaštite prirode.
- (2) Priznanja i nagrade dodjeljuje Ministarstvo.
- (3) Vrste, izgled, postupak i način dodjele priznanja i nagrada utvrđuje ministar.

XI. FINANCIRANJE ZAŠTITE PRIRODE

Članak 172.

- (1) U državnom proračunu osiguravaju se sredstva za zaštitu prirodnih vrijednosti od međunarodnog i državnog značenja, kao i onih prirodnih vrijednosti za koje to utvrdi Ministarstvo, za novčane i druge poticaje propisane ovim Zakonom, za naknade šteta nanesenih od zaštićenih životinja, za ostvarenje prava prvokupa Republike Hrvatske, za naknade vlasnicima i nositeljima prava na nekretninama za ograničenja kojima su podvrgnuti u zaštićenim prirodnim vrijednostima koje su od međunarodnog i državnog značenja, te za druge namjene utvrđene ovim Zakonom.
- (2) U proračunu županije, Grada Zagreba, gradova i općina osiguravaju se sredstva za zaštitu prirodnih vrijednosti koje proglašava županija, odnosno Grad Zagreb, za novčane i druge poticaje propisane ovim Zakonom, te za ostvarenje prava prvokupa i naknade vlasnicima i nositeljima prava na nekretninama za ograničenja kojima su podvrgnuti u tim zaštićenim prirodnim vrijednostima.
- (3) Sredstva za financiranje zaštite prirode osiguravaju se korištenjem prirodnih dobara i zaštićenih prirodnih vrijednosti, ako ovim ili posebnim zakonom nije drugačije određeno, naknadama od koncesijskih odobrenja i iz drugih izvora utvrđenih zakonom ili propisima donesenim na temelju zakona.

XII. NADZOR

Upravni nadzor

Članak 173.

Upravni nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa obavlja Ministarstvo.

Neposredni nadzor u zaštićenim područjima

Glavni nadzornik, nadzornici i cuvari prirode

Članak 174.

- (1) Neposredni nadzor u zaštićenim područjima obavljaju glavni nadzornik i nadzornici javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem.
- (2) Glavnog nadzornika i nadzornika imenuje upravno vijeće javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem.
- (3) Za glavnog nadzornika može se imenovati osoba koja ima višu ili visoku stručnu spremu, tri godine radnog iskustva u struci i položen stručni ispit, a za nadzornika osoba koja ima najmanje srednju stručnu spremu, jednu godinu radnog iskustva u struci i položen stručni ispit.
- (4) Glavni nadzornik i nadzornik dokazuju svoj službeni status službenom iskaznicom.
- (5) Glavni nadzornik i nadzornik za vrijeme obavljanja službe nose službenu odoru, znak zaštite prirode i znak zaštićenog područja kojega nadziru.
- (6) Sadržaj stručnog ispita za glavnog nadzornika i nadzornika, način polaganja, sadržaj, oblik i način izdavanja službene iskaznice te izgled odore, ministar će propisati pravilnikom.

Članak 175.

- (1) U provedbi nadzora, ako zatekne osobu u zaštićenom području da obavlja radnje za koje je propisana prekršajna odgovornost odredbama članaka 195., 196., 197. i 198. ovoga Zakona, glavni nadzornik i nadzornik imaju pravo i obvezu:
 - zatražiti osobnu iskaznicu ili drugu ispravu radi utvrđivanja identiteta te osobe;
 - pregledati prtljagu, prijevozno sredstvo ili plovilo;
 - privremeno ograniciti kretanje na određenom području;
 - izdati prekršajni nalog protiv okrivljenika radi naplate globe, novčane kazne, štete ili troškova nanesenih od pocinitelja prekršaja;
 - naplatiti globu, štetu ili ucinjene troškove od prekršitelja bez prekršajnog naloga, uz izdavanje potvrde o naplascenoj globi;

- privremeno oduzeti protupravno prisvojeni dio živog ili neživog svijeta koji pripada zaštićenom području, kao i sredstva kojima je izvršeno protupravno prisvajanje;
 - zatražiti uspostavu prijašnjeg stanja, odnosno narediti mjere za sprječavanje i uklanjanje štetnih posljedica;
 - izreci upravnu mjeru;
 - podnijeti prekršajnu ili kaznenu prijavu.
- (2) Prekršajnim nalogom iz stavka 1. podstavka 4. može se izreci prekršajna kazna u najnižem iznosu propisanom za taj prekršaj ili narediti zaštitnu mjeru, a globom iz stavka 1. podstavka 5. ovoga članka može se naplatiti iznos u visini od 500,00 kn za fizičke osobe, a za pravne osobe 10.000,00 kn.
- (3) Sredstva naplacena prema stavku 1. podstavku 5. ovoga članka prihod su javne ustanove.
- (4) Glavni nadzornik i nadzornik mogu, na temelju odluke upravnog vijeća javne ustanove, obavljati i poslove cuvara prirode.

Članak 176.

- (1) Neposrednu zaštitu i poslove cuvanja i promicanja zaštićenog područja obavljaju i cuvari prirode, a osobito:
- planiranje, organiziranje i izvođenje poučnih šetnji zaštićenim područjem;
 - ekološku poduku posjetitelja zaštićenog područja i lokalnog stanovništva;
 - skrb o sigurnosti posjetitelja i o poduzimanju radnji spašavanja;
 - motrenje i praćenje stanja biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta, te drugih vrijednosti zaštićenog područja;
 - suradnja s voditeljima istraživačkih i drugih dopuštenih projekata u zaštićenom području;
 - suradnja s vlasnicima i s nositeljima prava na nekretninama u zaštićenom području u cilju zaštite prirode;
 - nadzor obavljanja dopuštenih djelatnosti i radnji u zaštićenom području;
 - skrb o održavanju infrastrukturnih objekata u zaštićenom području;
 - obavljanje poslova nadzornika po posebnom ovlaštenju.
- (2) Cuvari prirode mogu obavljati poslove nadzornika utvrđene člankom 175. stavak 1. ovoga Zakona, ako ih za obavljanje tih poslova ovlasti upravno vijeće, i ako u roku od godine dana od dana izdavanja ovlaštenja polože stručni ispit za nadzornike.
- (3) Cuvari prirode su radnici javne ustanove, a način i uvjete obavljanja poslova cuvara prirode uređuje javna ustanova općim aktom.

Inspekcijski nadzor

Članak 177.

- (1) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa obavlja inspekcija zaštite prirode u Ministarstvu.

- (2) Inspekcijski nadzor provodi viši inspektor zaštite prirode i inspektori zaštite prirode.
- (3) Inspekcijski nadzor mogu obavljati i drugi državni službenici Ministarstva na temelju posebnog ovlaštenja ministra.
- (4) Viši inspektor zaštite prirode i inspektor zaštite prirode u provedbi inspekcijskog nadzora dokazuju službeno svojstvo, identitet i ovlasti službenom iskaznicom i znackom.
- (5) Sadržaj, oblik i način izdavanja službene iskaznice ministar će propisati pravilnikom.

Članak 178.

- (1) Za višeg inspektora zaštite prirode može se postaviti osoba koja ima visoku stručnu spremu iz područja prirodnih znanosti s najmanje deset godina radnog staža u struci i tri godine radnog iskustva na poslovima inspekcije zaštite prirode, te položen državni stručni ispit za inspektora zaštite prirode.
- (2) Za inspektora zaštite prirode može se postaviti osoba koja ima visoku stručnu spremu iz područja prirodnih znanosti s najmanje četiri godine radnog staža u struci, te položen državni stručni ispit za inspektora zaštite prirode.
- (3) Pored uvjeta iz stavka 1. i 2. ovoga članka viši inspektor zaštite prirode i inspektor zaštite prirode moraju ispunjavati i uvjete određene propisima kojima se uređuju položaj, prava i obveze državnih službenika.

Članak 179.

- (1) Viši inspektor zaštite prirode i inspektor zaštite prirode (u daljnjem tekstu: inspektor) vodi očevidnik o obavljenim pregledima i drugim radnjama s podacima o provedbi inspekcijskog nadzora.
- (2) Sadržaj i način vođenja očevidnika iz stavka 1. ovoga članka ministar će propisati pravilnikom.

Članak 180.

- (1) Ako inspektor utvrdi li sazna za povredu propisa čiju je primjenu ovlašten nadzirati, dužan je provesti inspekcijski postupak i poduzeti mjere propisane ovim Zakonom.
- (2) Protiv rješenja i zaključka inspektora kojim se okončava postupak ili izriče upravna mjera ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (3) O činjenicama utvrđenim u inspekcijskom postupku, odnosno o poduzetim mjerama inspektor je dužan obavijestiti podnositelja prijave.
- (4) Obavijest inspektora iz stavka 4. ovog članka nije upravni akt.

Clanak 181.

U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo zatražiti osobne podatke, pregledati zgrade i objekte poslovnih, stambenih i drugih prostora, sredstva rada, alate, vozila i druga prijevozna sredstva, poslovnu dokumentaciju i isprave na temelju kojih se dokazuje identitet osoba, te prirodne vrijednosti na kojima se obavlja inspekcijski nadzor.

Clanak 182.

- (1) Inspektor ima pravo i dužnost u inspekcijskom nadzoru pregledati zašticenu prirodnu vrijednost, te ostale prirodne vrijednosti koje uživaju zaštitu temeljem ovoga Zakona, odgovarajucu dokumentaciju, poslovne spise, opremu te u upravnom postupku saslušati pojedine osobe.
- (2) Nadzirana osoba dužna je inspektoru osigurati uvjete za provodenje nadzora, omogućiti pregled u radnim prostorijama, dati na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu za provedbu nadzora, te izvijestiti o poduzetim mjerama otklanjanja utvrđenih nedostataka.

Clanak 183.

- (1) U provedbi nadzora nad zašticenim prirodnim vrijednostima i drugim dijelovima prirode za koje je to utvrđeno ovim Zakonom inspektor nadzire:
 - stanje kakvoce prirode;
 - korištenje i uporabu zašticenih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode;
 - provodenje uvjeta i mjera zaštite prirode, te drugih akata izdanih na temelju ovoga Zakona;
 - provodenje kompenzacijskih uvjeta;
 - provodenje planova gospodarenja prirodnim dobrima u dijelu koji se odnosi na mjere i uvjete zaštite prirode;
 - provodenje plana upravljanja i programa zaštite, ocuvanja, korištenja i promicanja zašticene prirodne vrijednosti;
 - radnje koje mogu prouzrociti promjene i oštećenja na zašticenoj prirodnoj vrijednosti ili drugom dijelu prirode;
 - provodenje neposredne zaštite, ocuvanja i korištenja zašticenih prirodnih vrijednosti;
 - provodenje mjera zaštite zašticenih biljnih, gljivljih i životinjskih svojti i ostalih zašticenih prirodnih vrijednosti;
 - izvoz, uvoz i provoz biljaka, gljiva i životinja, ako su ograniceni ili zabranjeni ovim Zakonom ili na temelju njega donesenim propisima;
 - uvođenje i ponovno uvođenje divljih svojti u prirodu;
 - informiranje javnosti o stanju prirode;
 - provodenje drugih propisanih uvjeta i mjera zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti utvrđenih ovim Zakonom i na temelju njega donesenih propisa.

Clanak 184.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama narediti da u primjerenom roku otklone utvrđene nedostatke i nepravilnosti u postupanju sa zaštićenim biljnim, gljivljim i životinjskim svojstama ili drugom zaštićenom prirodnom vrijednosti.
- (2) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama narediti zabranu obavljanja djelatnosti, radnje i radove koji nisu u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, zatražiti uspostavu prijašnjeg stanja, odnosno narediti mjere za sprječavanje i uklanjanje štetnih posljedica.
- (3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka inspektor može narediti i hitne mjere radi sprječavanja ili smanjivanja štete nastale zbog obavljanja radova, djelatnosti i radnji, ili daljnjeg sprječavanja nastanka štete.

Clanak 185.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama privremeno oduzeti:
 - predmete kojima je učinjeno kazneno djelo ili prekršaj predviđen ovim Zakonom, propisima donesenim na temelju ovoga Zakona ili drugim propisima;
 - pokretnu zaštićenu prirodnu vrijednost i odrediti njihovu pohranu, odnosno cuvanje.
- (2) Za oduzete predmete i prirodne vrijednosti inspektor će izdati potvrdu, te podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog ili kaznenog postupka.
- (3) O trajnom oduzimanju zaštićene prirodne vrijednosti i predmeta iz stavka 1. ovoga članka odlučuje nadležni sud.
- (4) Pokretna prirodna vrijednost stecena protuzakonitom radnjom koja je podložna kvarenju ili se ne može odgovarajuće zbrinuti ili ako njeno cuvanje zahtijeva nerazmjerne troškove, prodaje se, ako je prodaja dopuštena prema ovome Zakonu, a ostvarena sredstva prihod su državnog proračuna, ili se sa tom prirodnom vrijednosti postupa na način koji je najprimjereniji za njeno ocuvanje i zaštitu.
- (5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka oduzeta prirodna vrijednost može se ustupiti karitativnoj ili drugoj udruzi uz potvrdu primitka, ali ne u svrhu trgovine.

Clanak 186.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama, koje nemaju dopuštenje Ministarstva ili druge suglasnosti, rješenjem zabraniti:
 - branje zaštićenih biljaka, gljiva i njihovih dijelova;

- rastjerivanje, hvatanje, držanje, ubijanje i prepariranje zaštićenih životinja i njihovih razvojnih oblika;
 - uklanjanje gnijezda ili legla zaštićenih divljih svojti;
 - uvođenje i ponovno uvođenje divljih svojti u prirodu;;
 - promet zaštićenih prirodnih vrijednosti;
 - promet primjercima biljnih, gljivljih ili životinjskih svojti zaštićenim temeljem međunarodnih ugovora kojih je stranka Republika Hrvatska;
 - promet nekretnina na zaštićenim područjima;
 - uvoz, izvoz i prevoz zaštićenih prirodnih vrijednosti;
 - podvodne aktivnosti u zaštićenim područjima;
 - obavljanje propisanih poslova zaštite prirode;
 - istraživanja u zaštićenim područjima i/ili istraživanja pojedinih zaštićenih svojti.
- (2) Inspektor može narediti hitne mjere radi zaštite života ljudi i smanjivanja štete nastale zbog obavljanja nedopuštenih djelatnosti, radnji ili zahvata.
- (3) Inspektor je ovlašten zabraniti oštećivanje ili uništavanje staništa zaštićenih divljih svojti, kao i druge radnje i zahvate suprotno odredbama ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa.

Članak 187.

- (1) Ako inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da je počinjen prekršaj propisan ovim Zakonom, može izdati prekršajni nalog prema posebnom zakonu, odnosno podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.
- (2) Prekršajni nalog iz stavka 1. ovoga članka inspektor može izdati za prekršaj koji je učinjen prvi put i ako ocijeni neposrednim opažanjem da za taj prekršaj, s obzirom na sve relevantne okolnosti, odgovara kazna u najnižem zapriječenom iznosu.
- (3) U izreci rješenja prekršajnog naloga navodi se uputa da se globa, novcana kazna, šteta ili troškovi trebaju platiti u roku od osam dana, ili da se u slučajevima propisanim posebnim zakonom, mogu platiti odmah na mjestu počinjenja prekršaja ili obavljenog nadzora.
- (4) Ako inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo, dužan je podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu.

Članak 188.

- (1) Kad postoje uvjeti za izdavanje prekršajnog naloga inspektor može globu, novcanu kaznu, štetu ili troškove naplatiti od pocinitelja prekršaja odmah, bez prekršajnog naloga, ali uz potvrdu.
- (2) Na mjestu počinjenja prekršaja, odnosno na mjestu inspekcijskog nadzora, naplacuje se cjelokupan iznos globe ili novcane kazne, zajedno s eventualnom štetom i troškovima.

- (3) Ako pocinitelj prekršaja ne pristane platiti globu, novcanu kaznu, štetu ili troškove na mjestu izvršenja prekršaja, odnosno mjestu inspekcijskog nadzora, izdat ce mu se prekršajni nalog s uputom da placanje može izvršiti u roku od osam dana od dana kad je pocinio prekršaj.

Clanak 189.

Ako inspektor utvrdi povredu odredbe zakona ili drugih propisa nad primjenom kojih nadzor obavlja druga inspekcija, odnosno drugo tijelo državne uprave, izvijestit ce o tome bez odgadanja nadležnu inspekciju, odnosno nadležno tijelo.

Clanak 190.

- (1) Nadzirana osoba dužna je o izvršenju rješenjem naređenog postupanja izvijestiti inspektora u roku od osam dana od dana isteka roka za izvršenje obveze.
- (2) Ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, rješenje ce se izvršiti putem druge osobe na trošak izvršenika. Troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe namiruju se iz državnog proračuna do naplate od izvršenika.

Clanak 191.

Radi sprjecavanja nastanka neotklonjivih šteta na zašticenoj prirodnoj vrijednosti, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, odnosno radi naređivanja hitnih zaštitnih mjera, ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za imovinu, rješenje u tijeku nadzora može se donijeti i usmeno. Usmeno se rješenje unosi u zapisnik uz naznaku da ce se otpravak pisanog rješenja izvršiti u roku i na nacin propisan posebnim propisom.

Clanak 192.

- (1) Inspektor samostalno vodi postupak, obavlja radnje i poduzima mjere za koje je ovlašten.
- (2) Nitko ne smije, koristeći se službenim položajem ili na drugi nacin, sprjecavati ili ometati inspektora u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten.
- (3) Ako se inspektor u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom da ce se izravno uporabiti sila, ili ako se takav otpor osnovano ocekuje, inspektor može zatražiti pomoc službenih osoba nadležne policijske uprave.

XIII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Clanak 193.

- (1) Novcanom kaznom u iznosu od 500.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj pravna ili fizicka osoba ako:
 - obavi zahvat i radnju koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki znacajnom podrucju (clanak 59.);
 - obavi zahvat i radnju koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na medunarodnom ekološki znacajnom podrucju (clanak 60. stavak 4.);
 - istrijebi zavicajnu divlju svojtu (clanak 85. stavak 3.);
- (2) Novcanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 70.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Clanak 194.

- (1) Novcanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj pravna ili fizicka osoba ako:
 - provede zahvat za koji nije pribavljena ocjena prihvatljivosti za prirodu ili protivno pribavljenoj ocjeni (clanak 36.);
 - uvodi stranu divlju svojtu u prirodu na podrucju Republike Hrvatske (clanak 91.);
 - ponovno uvodi nestale divlje svojte u prirodu na podrucje Republike Hrvatske bez dopuštenja Ministarstva, (clanak 93.).
- (2) Novcanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Clanak 195.

- (1) Novcanom kaznom u iznosu od 25.000,00 kuna do 200.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj pravna i fizicka osoba ako:
 - obavlja u strogom rezervatu radnje koje nisu dopuštene (clanak 10.);
 - obavlja nedopuštene zahvate i radnje koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen posebni rezervat (clanak 11. stavak 3.);
 - obavlja nedopuštenu gospodarsku uporabu prirodnih dobara ili drugu nedopuštenu djelatnost u nacionalnom parku (clanak 12.);
 - na spomeniku prirode ili njegovoj neposrednoj blizini obavlja radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti (clanak 13. stavak 3.);
 - obavlja djelatnosti kojima se ugrožavaju bitne znacajke i uloga parka prirode, ili obavlja gospodarske djelatnosti i korištenje prirodnih dobara bez ishodjenja uvjeta zaštite prirode (clanak 14.);

- obavlja radnje i djelatnosti kojima nije svrha održavanje ili uređenje park-šume (clanak 15. stavak 2);
- obavlja zahvate i radnje kojima se mijenjaju ili narušavaju vrijednosti radi kojih je zaštićen spomenik parkovne arhitekture (clanak 16. stavak 2.);
 - obavlja djelatnost kojom se ugrožava bitno značenje i uloga regionalnog parka ili obavlja gospodarske djelatnosti i korištenje prirodnih dobara bez ishodjenja uvjeta zaštite prirode (clanak 17. stavak 2.);
- obavlja radnje i djelatnosti koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen značajni krajobraz (clanak 18. stavak 2.);
 - bez valjana razloga uništava minerale ili fosile (clanak 20. stavak 4.);
 - ne štiti zavicajne udomacene svojte na propisan način (clanak 28.);
 - organizira vožnje vozilima na motorni pogon izvan naselja, svih vrsta cesta, poljskih putova, uređenih staza i poligona za vožnju (clanak 32.);
 - stavlja na tržište i primjenjuje sredstva za zaštitu bilja i mineralna gnojiva na nedopušten način (clanak 34.);
 - po završetku zahvata ne uspostavi ili približi stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata (clanak 35. stavak 2.);
 - ne provede kompenzacijski uvjet na propisan način (clanak 37. i 39.);
 - kao nositelj zahvata ili korisnik prirodnih dobara bez odgadanja ne otkloni štetne posljedice (clanak 40.);
 - koristi i gospodari šumama suprotno nacelima održivog razvitka i nacelima certifikacije šuma (clanak 42. stavak 2. i 3.);
 - obavlja pošumljavanje tamo gdje nije opravdano i na način koji ugrožava ugroženi nešumski i rijetki stanišni tip (clanak 43.);
 - koristi kemijska sredstva za zaštitu bilja u šumama bez dopuštenja (clanak 44.);
 - ne osigura stalan postotak zrelih, starih i suhih stabala prema uvjetima zaštite prirode (clanak 45. stavak 1.);
 - ne ostavlja neposjecene površine utvrđene šumskogospodarskim osnovama, odnosno uvjetima zaštite prirode (clanak 45. stavak 3.);
 - ne gospodari na način da u najvećoj mjeri očuva šumske cistine i šumske rubove (clanak 45. stavak 4.);
 - ne gospodari na način da osigurava produljenje sjecive zrelosti zavicajnih vrsta drveća (clanak 45. stavak 5.);
 - ne ishodi dopuštenje Ministarstva za sve aktivnosti u speleološkom objektu (clanak 48. stavak 2.);
 - ugrožava ili oštećuje speleološki objekt ili na drugi način sprječava njegovo korištenje (clanak 49. stavak 1.);
 - pregrađuje vodotoke, isušuje, zatrpava izvore, bare i dr., te time ugrožava prirodne vrijednosti i biološku raznolikost (clanak 51. stavak 1.);
 - gospodari travnjacima na nedopušten način (clanak 54.);
 - ne očuva rubne dijelove oranica kao staništa (clanak 55. stavak 1.);
 - ne provodi propisane mjere za očuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju (clanak 56. stavak 1.);
 - za dopušteni zahvat ne provede odgovarajuće kompenzacijske ili druge predviđene mjere (clanak 59.);
 - uznemirava, hvata, ozljeđuje divlje životinje, smanjuje brojnost populacije divlje svojte, uništava ili oštećuje njeno stanište (clanak 85. stavak 2.);
 - ne provodi mjere, metode i tehnička sredstva koje najmanje ometaju divlje svojte ili staništa njihovih populacija (clanak 86. stavak 1.);

- ne provodi propisane mjere zaštite i ne održava prijelaze za divlje životinje (cl. 87. stavak 3.);
- izvodi stupove i tehnicke komponente srednjenaponskih vodova na nedopušten način (clanak 88.);
- sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata i ubija životinje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bez ishodenja dopuštenja Ministarstva i drugih propisanih uvjeta (clanak 89.);
- obavlja istraživanja bez dopuštenja nadležnog tijela i/ili ne dostavi rezultate istraživanja nadležnom tijelu (clanak 90.);
- koristi zaštićene divlje svojte suprotno propisanim uvjetima (clanak 94.);
- upotrebljuje sredstva hvatanja i ubijanja zaštićenih životinja te sredstva koja mogu prouzročiti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije vrsta (clanak 95.);
- trguje samoniklim strogo zaštićenim biljkama i gljivama (clanak 97. stavak 2.);
- namjerno hvata, drži i ubija strogo zaštićene životinje, oštećuje ili uništava njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te područja razmnožavanja i odmaranja, uznemiruje ih u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih i hibernacije, te namjerno uništava ili uzima jaja iz prirode ili drži prazna jaja (clanak 97. stavak 3. alineja 1., 2., 3., i 4.);
- prikriva, drži, uzgaja, trguje, otuđuje ili na bilo koji način pribavlja zaštićene biljke, gljive i životinje, kao i preparira strogo zaštićene životinje (clanak 97. stavak 3. alineja 5.);
- postupa suprotno propisu u odnosu na samonikle biljke, gljive i životinje koje se nalaze u strogom rezervatu, nacionalnom parku i posebnom rezervatu, te na životinje u podzemlju (clanak 97. stavak 4.);
- drži u zatoceništvu, uzgaja, prodaje i kupuje zaštićene divlje svojte suprotno propisanim uvjetima (clanak 99.);
- izvozi ili uvozi strogo zaštićene biljke, gljive i životinje bez dopuštenja Ministarstva (clanak 99. stavak 2.);
- obavlja izvoz, uvoz i provoz biljaka, gljiva i životinja koje su zaštićene temeljem ovoga Zakona ili međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, njihovih dijelova ili derivata bez dopuštenja i suprotno uvjetima propisanim Zakonom i provedbenim propisom (clanak 101., 102. i 103.);
- obavlja trgovinu suprotno propisanim uvjetima (clanak 107.);
- ne dostavi ponudu za prodaju nekretnine po pravu prvokupa na način propisan Zakonom (clanak 112. stavak 1. i 2.);
- proda nekretninu koja se nalazi na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti drugoj osobi po cijeni koja je niža od cijene navedene u ponudi ovlaštenicima prava prvokupa (clanak 112. stavak 4.);
- koristi prirodna dobra na nedopušten način i sa štetnim posljedicama (clanak 122.);
- donese plan gospodarenja prirodnim dobrima bez suglasnosti Ministarstva (clanak 122.);
- obavlja radnje i zahvate na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti bez dopuštenja (clanak 127.);
- ne provodi uvjete zaštite prirode utvrđene odlukom ili ugovorom o koncesiji (clanak 137. stavak 1. alineja 5. i 138. stavak 2. alineja 2.);
- ne poduzme sve mjere i radnje na sprječavanju nastalih promjena i oštećenja (clanak 143. stavak 1.);

- obavlja djelatnost bez koncesijskog odobrenja na zaštićenom području (članak 146. stavak 1.);
 - stavlja u promet minerale i fosile bez dopuštenja (članak 148. stavak 3.);
 - izvozi minerale ili fosile koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima (članak 150. stavak 2.);
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga pocini pravna osoba, kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 7.000,00 kuna do 30.000,00 kuna.

Članak 196.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 kuna do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba ako:
- ne provodi mjere zaštite propisane Zakonom dok je prirodna vrijednost pod preventivnom zaštitom (članak 26.);
 - ne dopuste obilazak i pregled prirodnina (članak 31.);
 - ne prijavi otkrice speleološkog objekta ili njegovog dijela u propisanom roku (članak 47. stavak 3.);
 - oštećuje, uništava ili odnosi špiljski nakit i podzemni živi svijet speleološkog objekta (članak 48. stavak 1.);
 - obavlja istraživanja bez suglasnosti Ministarstva ili (članak 67.);
 - ne postupa sukladno planu upravljanja za zaštićeno područje (članak 80. stavak 4. i 81.);
 - bez opravdanog razloga hvata, ozljeđuje ili ubija divlje životinje (članak 85. stavak 2.);
 - bez opravdanog razloga uklanja divlje svojte (biljke i gljive) iz njihovih staništa, smanjuje njihove populacije ili ih uništava (članak 85. stavak 2.);
 - bere, sakuplja, uništava, sijece ili iskopava samonikle strogo zaštićene biljke ili gljive (članak 97. stavak 1.);
 - drži strogo zaštićene biljke i gljive (članak 97. stavak 2.);
 - obavlja istraživanja strogo zaštićenih svojti bez dopuštenja Ministarstva (članak 100. stavak 1.);
 - drži u zatoceništvu u neprikladnim uvjetima i bez odgovarajuće skrbi, odnosno suprotno propisanim uvjetima životinje divljih svojti (članak 104. stavak 1.);
 - prikazuje u zoološkim vrtovima, akvarijima, terarijima ili sličnim prostorima životinje zavicajnih ili stranih divljih svojti bez dopuštenja Ministarstva (članak 105. stavak 1.);
 - uzgaja zavicajne i strane divlje svojte bez dopuštenja odnosno suglasnosti Ministarstva (članak 106. stavak 1. i 2.);
 - uzgojene životinje divljih svojti ne obilježi na propisani način (članak 106. stavak 3.);
 - ne osigura da uzgojena životinja ne pobjegne u prirodu i prouzroci štetu (članak 106. stavak 4.);
 - obavlja djelatnosti na mjestu nalaza koje mogu dovesti do uništenja ili oštećivanja nalaza minerala ili fosila (članak 111. stavak 3.);
 - istražuje nalazišta minerala i fosila bez dopuštenja (članak 111. stavak 5.);
 - organizira posjecivanje i razgledavanje zaštićene prirodne vrijednosti suprotno zabrani ili ograničenjima (članak 128.);

- ne dopušta pristup zašticenoj prirodnoj vrijednosti prema propisanim uvjetima (clanak 129. stavak 1.);
 - obavlja skrb odnosno zaštitu nad prirodnom vrijednosti u zašticenom podrucju bez ugovora ili protivno uvjetima iz ugovora (clanak 131. i 132.);
 - pri uzimanju minerala i fosila koristi strojeve ili druga nedopuštena sredstva (clanak 149. stavak 1.);
 - ne omoguci sudjelovanje javnosti tijekom izrade propisa odnosno akata o proglašavanju zašticenih prirodnih vrijednosti, dokumenta prostornog uređenja, planova upravljanja i korištenja zašticenim podrucjima i prirodnim dobrima (clanak 166.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka kada ga pocini pravna osoba, kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novcanom kaznom od 5.000,00 kuna do 20.000,00 kuna.

Clanak 197.

- (1) Novcanom kaznom u iznosu od 7.000,00 kuna do 15.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj pravna ili fizicka osoba ako:
- istražuje i posjecuje strogi rezervat bez dopuštenja Ministarstva (clanak 10. stavak 2.);
 - ne dostavi Ministarstvu izvješće o rezultatima istraživanja (clanak 67. stavak 2.);
 - sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata ili ubija životinje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bez suglasnosti vlasnika i nositelja prava (clanak 89. stavak 2.);
 - sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata ili ubija životinje radi znanstveno-istraživackog rada i iznošenja iz Republike Hrvatske bez dopuštenja Ministarstva (clanak 90. stavak 4.);
 - ne prijavi Ministarstvu i veterinarskoj službi mrtve, bolesne ili ozlijedene strogo zašticene divlje svojte (clanak 99. stavak 3.);
 - ne dostavi Ministarstvu i Zavodu podatke u propisanom roku o rezultatima istraživanja (clanak 100. stavak 2.);
 - ne prijavi uvoz ili izvoz životinje, gljive ili biljke nadležnoj carinskoj službi (clanak 102.);
 - ne izvijesti u propisanom roku Ministarstvo o stjecanju vlasništva nad zašticenim životinjama (clanak 104. stavak 2.);
 - ne izda novom vlasniku potvrdu o podrijetlu životinje i racun (clanak 107. stavak 3.);
 - ne štiti i cuva minerale ili fosile na propisan nacin (clanak 109. stavak 2. i 3.);
 - ne prijavi Ministarstvu u propisanom roku pronalazak minerala ili fosila ili ne poduzme nužne mjere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krađe (clanak 111. stavak 1.);
 - ne omoguci istraživanje nalazišta minerala ili fosila u skladu s rješenjem Ministarstva (clanak 111. stavak 4.);
 - uzima iz prirode minerale ili fosile za namjene koje nisu utvrđene ovim Zakonom (clanak 148. stavak 2.);

- uzima minerali i fosile iz prirode radi stavljanja u promet bez dopuštenja Ministarstva (clanak 148. stavak 3.);
 - ne posjeduje dokaze o podrijetlu minerala i fosila, odnosno o dopuštenju za uzimanje iz prirode (clanak 148. stavak 4.);
 - ne vodi evidenciju o stavljanju u promet minerala i fosila na propisan nacin (clanak 148. stavak 5.);
 - izvozi minerale ili fosile bez dopuštenja Ministarstva (clanak 150. stavak 1.);
 - koristi znak zaštite prirode suprotno propisanom nacinu (clanak 168, stavak 2.);
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka kada ga pocini pravna osoba, kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novcanom kaznom od 3.000,00 kuna do 7.000,00 kuna.

Clanak 198.

Novcanom kaznom od 1.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj fizicka osoba ako:

- vozi i/ili parkira vozilo na motorni pogon izvan naselja, svih vrsta cesta, poljskih putova i uredenih staza za vožnju (clanak 32.);
- ne uruci kupcu dokaz o podrijetlu minerala ili fosila, ili o dopuštenju za uzimanje iz prirode (clanak 148. stavak 4.).

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Clanak 199.

- (1) Prirodne vrijednosti koje su zašticene do stupanja na snagu ovoga Zakona, ostaju pod zaštitom, a vlasnici i nositelji na tim zašticenim prirodnim vrijednostima imaju prava i obveze propisane ovim Zakonom.
- (2) Za rješenja o preventivnoj zaštiti koja su donesena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, rok iz clanka 26. stavak 2. pocinje teci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Upis zašticenih prirodnih vrijednosti u Upisnik uskladit ce se s odredbama ovoga Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Clanak 200.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, zaštitu i upravljanje Arboretumom Trsteno dužna je provoditi Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti sukladno ovom Zakonu.

Clanak 201.

- (1) Pravne osobe koje gospodare šumama dužne su uskladiti šumskogospodarske osnove s odredbama ovoga Zakona prilikom njihove obnove ili prve revizije.
- (2) Nositelji prava lova dužni su uskladiti lovnogospodarske osnove s odredbama ovoga Zakona prilikom njihove obnove ili prve revizije.
- (3) Pravne osobe koje upravljaju vodama dužne su planove upravljanja uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Druge pravne i fizicke osobe koje gospodare prirodnim dobrima dužne su planove korištenja prirodnih dobara uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (5) Javne ustanove ili nadležna tijela koje su skrb o zaštićenim prirodnim vrijednostima povjerile pravnim i fizickim osobama na temelju ugovora, prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dužne su uskladiti te ugovore s odredbama ovoga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Clanak 202.

- (1) Zavod i javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima nastavljaju s radom prema ovom Zakonu.
- (2) Zavod i javne ustanove dužne su uskladiti svoje ustrojstvo, djelatnost i opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Županija koja na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nije osnovala javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim područjem dužna ju je osnovati u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Clanak 203.

Medunarodna ekološki značajna područja iz članka 60. stavka 2. ovoga Zakona sastavnice su europske ekološke mreže Natura 2000. Medunarodna ekološki značajna područja iz stavka 1. ovoga članka utvrdit će se do dana pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Clanak 204.

- (1) Pravne i fizicke osobe koje su započele s obavljanjem trgovačke djelatnosti iz članka 107. ovoga Zakona prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dužne su u roku od šezdeset dana zatražiti od Ministarstva dopuštenje za obavljanje te djelatnosti.

- (2) Pravne i fizičke osobe koje nisu postupile sukladno stavku 1. ovoga članka ne mogu nastaviti s obavljanjem djelatnosti propisane člankom 107. ovoga Zakona.

Članak 205.

- (1) Vlada i ministar će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti propise za koje su ovlašteni ovim Zakonom.
- (2) Do stupanja na snagu provedbenih propisa utvrđenih ovim Zakonom ostaju na snazi provedbeni propisi u području zaštite prirode koji su na snazi do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i/ili doneseni na temelju Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 162/03) u dijelu u kojem njihove odredbe nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.
- (3) Mjere zaštite koje su donijela poglavarstva županija i poglavarstvo Grada Zagreba za zaštićene dijelove prirode na svom području, temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", br. 162/03), ostaju na snazi do donošenja provedbenih propisa o mjerama zaštite tih zaštićenih prirodnih vrijednosti sukladno ovom Zakonu, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 206.

- (1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 162/03).
- (2) Postupci zapoceti prema odredbama Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 162/03) dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.
- (3) U svrhu provedbe stavka 2. ovog članka u dijelu koji se odnosi na prekršajne postupke Ministarstvo će spise predmeta prekršajnih postupaka dostaviti na rješavanje nadležnim prekršajnim sudovima u roku od petnaest dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 207.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Odredbama članka 1. propisuje se da se Zakonom o zaštiti prirode uređuje sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njenih vrijednosti. Pod prirodom se u smislu Zakona razumijeva sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost.

Uz članak 2.

Ovim člankom utvrđuje se da priroda predstavlja temeljnu vrijednost i jedan od najznacajnijih resursa Republike Hrvatske te propisuje da su prirodne vrijednosti utvrđene ovim Zakonom od interesa su za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu.

Na pitanja zaštite prirode odnosno prirodnih vrijednosti koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se posebni propisi ako nisu u suprotnosti s njegovim odredbama te međunarodni ugovori kojih je Republika Hrvatska stranka, a na postupovna pitanja u postupcima prema ovom Zakonu koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Uz članak 3.

Člankom 3. utvrđuju se ciljevi i zadaci zaštite prirode kojima se propisuje način postupanja da bi se očuvala priroda, odnosno njena biološka i krajobrazna raznolikost, te spriječili štetni zahvati u prirodi.

Uz članak 4.

Odredbama članka 4. propisana su načela zaštite prirode.

Zaštita prirode pravo je i obveza svake fizičke i pravne osobe, te su u tom cilju dužni surađivati radi izbjegavanja i sprječavanja opasnih radnji i nastanka šteta, uklanjanja i sanacije posljedica nastale štete te obnove prirodnih uvjeta koji su postojali prije nastanka štete.

Javnost u zaštiti prirode i sudjelovanje javnosti postaje važan čimbenik u zaštiti biološke i krajobrazne raznolikosti te procjena stanja prirode.

Uz članak 5.

Člankom 5. propisuje se da se zaštita prirode provodi očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti te zaštitom prirodnih vrijednosti, posebno utvrđivanjem i procjenom stanja svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti, utvrđivanjem uvjeta i mjera zaštite prirode, unošenjem uvjeta i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog uređenja i planove gospodarenja, poticanjem znanstvenog i stručnog rada u području zaštite prirode, obavješćivanjem javnosti o stanju prirode i sudjelovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode i dr.

Uz članak 6.

Odredbama ovoga članka propisuju se slučajevi kada se ne primjenjuju odredbe ovoga Zakona (odvracanje od neposredne opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili imovine, spašavanje ljudi i imovine, izvođenje obrambenih aktivnosti Republike Hrvatske).

Uz članak 7.

Odredbama članka 7. utvrđuju se i definiraju pojmovi koji su u uporabi u ovom Zakonu i njihovo značenje.

Uz članke 8. – 20.

Odredbama članka 8. – 20. propisuju se vrste zaštićenih prirodnih vrijednosti i režim i način zaštite. Zaštićene prirodne vrijednosti razvrstavaju se u zaštićena područja (strogi rezervat, posebni rezervat, nacionalni park, spomenik prirode, park prirode, park šuma, spomenik parkovne arhitekture, regionalni park i značajni krajobraz), zaštićene svojte (strogo zaštićene i zaštićene divlje svojte te zaštićena zavičajna udomaćena svojta) te minerale i fosile.

Zaštićene prirodne vrijednosti raspoređuju se u razrede od međunarodnog značenja, državnog značenja i lokalnog značenja. Raspored u razrede utvrđuje ministar na temelju stručnog vrednovanja zaštićene prirodne vrijednosti.

Uz članke 21. do 25.

Odredbama članka 21. do 25. propisano je proglašavanje zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Nacionalni park i park prirode proglašava Hrvatski sabor zakonom. Stroge i posebne rezervate proglašava Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.

Regionalni park, značajni krajobraz i park šumu koji se nalaze na području županije ili Grada Zagreba proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva i tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.

Stručnim obrazloženjem, koji je pretpostavka za proglašenje zaštićenog područja, utvrđuju se i opisuju vrijednosti koje se predlažu zaštititi, način upravljanja tim vrijednostima, te se izvode dokazi o osiguranju sredstava za provođenje mjera zaštite.

O prijedlogu za zaštitu prirodne vrijednosti izvješćuje se javnost. Izvješćivanjem javnosti razumijeva se uvid u predloženi akt i stručnu studiju s kartografskom dokumentacijom. Postupak javnog uvida ureden je Zakonom.

Odredbama Zakona propisuje se i sadržaj akta o proglašenju. Aktom o proglašenju može se odrediti utjecajno područje (tampon ili mirna zona) koje je izvan zaštićenog područja, te propisati mjere zaštite toga područja kojima se sprečava ugrožavanje zaštićene prirodne vrijednosti.

Akt o proglašenju nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata, posebnih rezervata i značajnih krajobraza koji se prostiru na području dviju ili više županija objavljuje se u "Narodnim novinama", a akt o proglašenju zaštićenih prirodnih područja iz nadležnosti županije i Grada Zagreba u službenim glasilima tih jedinica područne samouprave i u "Narodnim novinama".

Akt o proglašenju zaštićenih divljih svojti, zavičajnih udomaćenih svojti i minerala i fosila objavljuje se u "Narodnim novinama".

Ako nestanu obilježja zbog kojih je regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park šuma i spomenik parkovne arhitekture proglašen zaštićenim nadležno tijelo donosi akt o prestanku zaštite uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.

Uz članak 26.

Odredbama članka propisan je postupak zaštićenog područja koje se stavlja pod preventivnu zaštitu. Prirodno područje za koje se predmnijeva da ima svojstva zaštićenog područja i/ili je pokrenut postupak radi stavljanja pod zaštitu utvrđuje se da je pod preventivnom zaštitom donošenjem rješenja o preventivnoj zaštiti koje donosi Ministarstvo.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se zaštićeno područje i rok na koji se određuje preventivna zaštita koji ne može biti dulji od tri godine od dana donošenja rješenja.

Uz članak 27.

Odredbama članka 27. propisuje se postupak proglašavanja zaštićenih divljih svojti, zaštićenih udomaćenih svojti te minerala i fosila. Navedene prirodne vrijednosti utvrđuje Stručno povjerenstvo Ministarstva na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode i na temelju procjene ugroženosti pojedinih svojti i obveza koje proizlaze iz međunarodnih ugovora koje je potvrdila Republika Hrvatska.

Uz članak 28.

Odredbama članka 28. propisuje se postupak proglašavanja zaštićenih udomaćenih svojti. Zaštićene zavičajne udomaćene svojte utvrđuje i proglašava Stručno povjerenstvo Ministarstva.

Uz članak 29.

Odredbom članka 29. propisuje se da Stručno povjerenstvo Ministarstva proglašava minerale i fosile zaštićenim prirodnim vrijednostima.

Uz članak 30.

Odredbama članka 30. propisuje se ustanovljenje i vodenje upisnika zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Uz članke 31. do 34.

Odredbama ovih članaka propisuju se opće mjere zaštite prirode, te postupanje pravnih i fizičkih osoba u prirodi, korištenju njenih dobara, izgradnji objekata te primjeni sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Zaštita prirode provodi se ocuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti na način propisan ovim Zakonom, drugim propisima i međunarodnim ugovorima kojima je stranka Republika Hrvatska. Korištenje prirodnih dobara u zaštićenim područjima obavlja se sukladno ovome Zakonu i posebnim propisima ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Uz članke 35. do 38.

Odredbama članaka 35. – 38. uređuje se planiranje i izvođenje zahvata u prirodi. Planiranje i izvođenje zahvata u prirodi mora se obaviti na način da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu oštećenja prirode.

Planirani zahvat koji može ugroziti prirodu treba proučiti te ustanoviti njegov utjecaj i prihvatljivost za prirodu sukladno ovom Zakonu i drugim propisima.

Za planirane zahvate u prirodu, koji sami ili s drugim zahvatima može imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, ocjenjuje se njegova prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti. Ocjenu prihvatljivosti zahvata za prirodu, utvrđuje Ministarstvo na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode. Ako je ocjenom o prihvatljivosti zahvata za prirodu planirani zahvat prihvatljiv Ministarstvo izdaje dopuštenje o dopuštenju zahvata. Tim rješenjem utvrđuju se i uvjeti zaštite prirode koji sadrže i kompenzacijske uvjete.

Rješenjem se utvrđuje moguća uplata jamcevine (pologa) radi otklanjanja mogućih posljedica utjecaja na prirodu. U slučaju propisanom Zakonom dopuštenjem se mogu odrediti i kompenzacijski uvjeti kojim će se zadovoljiti potrebe povezanosti područja koja su dio ekološke mreže.

Obveza za izradu ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu sadržana je u Smjernicama Vijeca 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta (Habitats Directive) kojima je propisana da svaki planirani ugrožavajući zahvat u prirodu dakle unutar i izvan ugroženih staništa, podliježe ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu, uz obvezu uključivanja javnosti u procjenu utjecaja. Intencija je Smjernica da se izbjegne svaki zahvat u prirodu koji može negativno utjecati na ekološki značajno područje izuzev u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa. Ako se zbog prevladavajućeg javnog interesa zahvat odobri utvrđuju se kompenzacijski uvjeti koji se prvenstveno odnose na uspostavu zamjenskog zaštićenog područja na nekom drugom lokalitetu.

Odredbama članka 38. propisan je postupak izdavanja uvjeta zaštite prirode kad ti uvjeti nisu sadržani u dokumentima prostornog uređenja.

Nadležna tijela dužna su izdati uvjete zaštite prirode u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Uz članak 39. i 40.

Odredbama članka 39. i 40. propisuje se način nadoknadvanja oštećenja prirode nastalih zahvatima u prirodi ili korištenjem prirodnih dobara. Ako nositelj zahvata u prirodi odnosno korištenja prirodnih dobara ne ukloni štetne posljedice svog djelovanja te zbog toga nastanu oštećenja prirode na ekološki značajnim područjima, zaštićenim područjima ili drugim prirodnim vrijednostima, Ministarstvo određuje nositelju zahvata kompenzacijski uvjet koji je dužan provesti. Kompenzacijski uvjet su radnje kojima se ublažuje i nadomještava oštećenje prirode. On se može sastojati u uspostavljanju kompenzacijskog područja koje ima iste ili slične značajke oštećene prirode, uspostavljanju drugog područja za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti ili plaćanja novčanog iznosa u vrijednosti prouzročenog oštećenja prirode.

Kompenzacijski uvjeti utvrđuju se dopuštenjem (rješenjem) za zahvat u prirodi.

Uz članke 41. do 55.

Odredbama članaka 41. – 55. propisuje se opća zaštita ekoloških sustava, odnosno ostvarivanje i provođenje mjera ocuvanja biološke raznolikosti u korištenju prirodnih dobara, uređenju prostora i zaštiti stanišnih tipova.

Ocuvanje biološke raznolikosti šuma obavlja se sukladno ovom i drugim odgovarajućim propisima, na način da se gospodarenje šuma temelji na načelima održivog razvitka (potrajnog gospodarenja), održavanja prirodnog sastava vrsta i njihove prirodne obnove. Korištenje i gospodarenje šumama provodi se na načelima certifikacije šuma i prema posebnom propisu. Radi ocuvanja biološke raznolikosti u šumama dopušteno korištenje bioloških i biotehničkih sredstava za zaštitu bilja, a pod uvjetima propisanim ovim Zakonom dopušteno je korištenje i kemijskih sredstava uz dozvolu nadležnog tijela državne uprave.

U šumama treba osigurati stalan postotak zrelih i starih stabala, osobito stabala s dupljama, koja ostaju netaknuta do kraja svog životnog vijeka, utvrđen uvjetima zaštite prirode koji su sastavni dio šumsko-gospodarskih osnova, radi ocuvanja biološke raznolikosti. Prilikom dovršenoga sijekva većih šumskih površina, radi ocuvanja biološke raznolikosti, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljaju se manje neposjecene površine koje se utvrđuju šumsko-gospodarskim osnovama.

Radi obogaćivanja biološke i krajobrazne raznolikosti, u gospodarenju šumama postupa se na način da se u najvećoj mjeri ocuvaju šumske cistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumski rubovi. U gospodarenju šumama treba osigurati da se produlji sjeciva zrelost zavica jnih vrsta drveća, obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste.

U dokumentima gospodarenja šumama unose se uvjeti zaštite prirode sukladno ovom Zakonu i drugim propisima.

Za šumske ekološke sustave u zaštićenim područjima donosi se program zaštite šumskih ekoloških sustava koji sadrži mjere njihove zaštite, unapređenja i procjena stanja šume. Sastavnice programa šumskih ekoloških sustava ministar će propisati pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za šumarstvo.

Program zaštite šumskih ekoloških sustava sastavni je dio plana upravljanja javnih ustanova koji upravljaju zaštićenim područjima i planova gospodarenja šumama.

Krški ekološki sustav posebno se štiti radi njegove osjetljivosti, a krš predstavlja bogatstvo globalne razine vrijednosti.

Prilikom planiranja korištenja prirodnih dobara i uređenja prostora u krškom području utvrđuju se mogući utjecaji u odnosu na slijevno područje.

Za speleološke objekte izrađuje se katastar u koji se unose inventarizacija biospeleoloških značajki, vrednovanje sa gledišta zaštite prirode, utvrđivanje stanja ugroženosti i dr. Katastar uspostavlja i vodi Državni zavod za zaštitu prirode. Speleološki objekti predstavljaju prirodne vrijednosti koje uživaju zaštitu sukladno ovome Zakonu. Zabranjeno je oštećivati, uništavati i odnositi špiljski nakit i podzemnu faunu. Korištenje speleoloških objekata u turističke svrhe obavlja se na temelju programa posjećivanja i razgledavanja.

Vode i vlažna staništa, uključujući jezera, bare i lokve veće od 0,01 ha, prirodne i doprirodne močvare veće od 0,25 ha, cretovi, te izvori i potoci s obalnim pojasom od 2 metra, predstavljaju prirodne vrijednosti i ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona.

Zabranjeno je graditi građevine ili gospodarski koristiti prirodna dobra oko prirodnih izvora, uz obale prirodnih i doprirodnih vodotoka i vlažnih područja, uz obale prirodnih ili umjetnih jezera ili u poplavnim ravnicama vodotoka, te uz morsku

obalu, osobito uz obale morskih uvala, osim ako to nije utvrđeno posebnim propisom ili dokumentima prostornog uređenja.

U cilju zaštite mora i podmorja nisu dopuštene aktivnosti koje ih mogu ugrožavati. Ocuvanje biološke raznolikosti mora osigurava se provođenjem mjera za ocuvanjem stanišnih tipova u povoljnom stanju te mjera za ocuvanje divljih svojti.

Travnjacima se gospodari putem ispaše i režimom košnje prilagodenim vrsti travnjaka uz prirodi prihvatljivo korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.

Na oranicama se, radi ocuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, treba ocuvati važne rubne dijelove staništa, živice, pojedinačna stabla, skupine stabala, bare i livadne pojaseve.

Uz članak 56. do 60.

Odredbama članka 56. – 60. propisuje se način ocuvanja ekološkog sustava obzirom na stanišne tipove. Stanišni tipovi se dokumentiraju kartom staništa, a njihovo stanje i ugroženost se procjenjuje i prati. Ugroženi stanišni tipovi su oni koji nisu u povoljnom stanju te im prijete nestanak. Područja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova su ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona. Ekološki značajna područja, ekološku mrežu, i sustav ekoloških koridora izrađuje Državni Zavod za zaštitu prirode, a utvrđuje Ministarstvo.

Zaštita ekološki značajnih područja osigurava se provođenjem mjera i uvjeta zaštite prirode na temelju ovoga Zakona. Nisu dopušteni zahvati i radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području. Ministarstvo može, iznimno, dopustiti moguće štetne radnje, ako se oštećenje ekološki značajnog područja može odgovarajućim mjerama kompenzirati, ili radi prevladavajućeg javnog interesa.

Pojedina ekološki značajna područja mogu se zaštititi u nekoj od kategorija zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Medunarodno ekološki značajno područje je ono područje koje je na temelju međunarodnih standarda značajno za ocuvanje i postizanje povoljnog stanja vrsta, njihovih staništa i stanišnih tipova u Europi. Ova ekološki značajna područja utvrđuje Vlada uredbom te propisuje zaštitu određenim režimom zaštite sukladno ovom Zakonu.

Na medunarodno ekološki značajnom području nisu dopuštene radnje koje mogu dovesti do njegova uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete.

Uz članak 61.

Ocuvanje ugroženih divljih svojti, zavičajnih udomaćenih svojti i ugroženih staničnih tipova podupire se novčanim poticajima i naknadama, te povoljnim kreditiranjem zaštitnih radnji. Novčani poticaji i druge poticajne mjere namijenjeni su zaštiti i ocuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti. Novčani poticaj i naknade utvrđuje se posebnim propisima koje donosi Vlada na prijedlog ministra i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo. Sa korisnicima poticajnih mjera sklapaju se posebni ugovori.

Uz članke 62. do 64.

Člankom 62. propisuje se da se genetski materijal koristi sukladno ovome Zakonu i posebnim propisima. Uzimanje genetskog materijala iz prirode radi korištenja ne smije ugrožavati opstanak ekološkog sustava ili populaciju vrsta u

njihovim staništima.

Clankom 63. osigurava se pristup genetskim izvorima svima pod jednakim uvjetima na način propisan ovim Zakonom ili posebnim propisima, te propisuje da se rezultati istraživanja i razvoja proizašli iz korištenja genetskih izvora koriste na pravičan način sukladno posebnim propisima, kao i da nitko ne može postati vlasnik genetskog materijala stvorenog na temelju genetskog materijala divljih svojti.

Clankom 64. propisano je da se u genskim bankama čuvaju biološki materijali, nadzirane ili uzgajane populacije ili dijelovi životinja, gljiva ili biljaka, posebno sjeme, spore, spolne stanice i drugi biološki materijali, kojima se upravlja za namjene očuvanja vrsta odnosno njihovih genetskih bogatstava. Uvjete za rad genskih banaka propisuje celnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za znanost, uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu prirode. Genskim bankama upravljaju pravne ili fizičke osobe ovlaštene na temelju ovoga Zakona ili posebnog propisa. Ovlaštenje za upravljanje genskim bankama izdaje celnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za znanost, uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu prirode.

Uz članke 65. do 68.

Odredbama članka 65. - 68. ureduju se pitanja u svezi obveznog obavljanja inventarizacije svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti (biološke svojte, stanišni tipovi i tipovi krajobraza), kartiranje ugroženih svojti i tipova te njihovo ažuriranje.

Državni zavod za zaštitu prirode prati stanje očuvanosti prirode, te ustrojava jedinstveni informacijski sustav zaštite prirode prema međunarodno prihvaćenim standardima i obvezama.

Republike Hrvatska potice i promice znanstvena istraživanja u području zaštite prirode.

Za znanstvena istraživanja zaštićenih područja i drugih zaštićenih vrijednosti potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Pravne i fizičke osobe koje su obavile istraživanja dužne su izvijestiti Ministarstvo o rezultatima istraživanja u roku od 30 dana od dana završetka istraživanja.

Državni zavod za zaštitu prirode dužan je prikupljati, obrađivati i objedinjavati podatke o stanju prirode i njenoj zaštiti, te izradivati izvješća i voditi baze podataka u sklopu informacijskog sustava zaštite prirode.

Uz članak 69. do 71.

Organizacija prostora, mjere korištenja, uređenja i zaštite u nacionalnom parku i parku prirode utvrđuje se prostornim planom koji donosi Sabor.

Dokumentima prostornog uređenja utvrđuju se i mjere zaštite zaštićenih prirodnih vrijednosti, kojima se može zabraniti ili ograničiti izvođenje određenih zahvata u prostoru. Mjere zaštite sastavni su dio i planova upravljanja zaštićenih dijelova prirode.

Upravljanje strogim rezervatom, nacionalnim parkom, parkom prirode, posebnim rezervatom i značajnim krajobrazom koji se prostire na području dvije ili više županija, provodi se na temelju plana upravljanja koji se donosi za desetogodišnje razdoblje.

pitanja zaštite ocuvanja, unapređenja i korištenja nacionalnog parka i parka prirode, te zaštićenih područja i drugih dijelova prirode kojima upravljaju javne ustanove ureduju se pravilnikom o unutarnjem redu kojeg donosi Ministarstvo.

Uz članak 72. do 79.

Odredbama članaka 72. – 79. ureduju se pitanja u svezi upravljanja zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima, te druga pitanja od značenja za provođenje upravljanja, radom javnih ustanova te organiziranje stručnih poslova u ustanovama koje upravljaju zaštićenim dijelovima prirode.

Zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima upravljaju javne ustanove. Djelatnost javnih ustanova u upravljanju zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima propisana je Zakonom.

Upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima obavlja se temeljem Zakona, provedbenih propisa i plana upravljanja. Neposredni nadzor u svim zaštićenim dijelovima prirode obavljaju nadzornici, a po posebnom ovlaštenju i cuvari prirode.

Uz članak 80.

Odredbama članka 80. uređeno je upravljanje strogim rezervatima, posebnim rezervatima, nacionalnim parkom, parkom prirode, regionalnim parkom i zaštićenim krajobrazom. Upravljanje se provodi na temelju plana upravljanja.

Uz članak 81.

Odredbama članka 81. propisan je sadržaj plana upravljanja.

Uz članak 82.

Odredbama članka 82. propisano je upravljanje speleološkim objektima koji se nalaze na zaštićenom području ili izvan tog područja.

Uz članke 83. do 84.

Odredbama članaka 83. – 84. ureduju se pitanja u svezi zaštite krajobraza. Korištenjem prirodnih dobara i uređenjem prostora treba ocuvati prirodno i doprirodno stanje krajobraza, a gdje je to potrebno i prikladno ponovno ga uspostaviti.

Korištenjem prirodnih dobara i uređenjem prostora treba osigurati održavanje bioloških, geoloških i kulturnih vrijednosti koje određuju značaj i estetski doživljaj krajobraza, te onih vrijednosti koje su važne za ocuvanje biološke raznolikosti. Zahvate u prostoru treba planirati i izvoditi na način da se u najvećoj mjeri ocuvaju značajke krajobraza i krajobrazne raznolikosti te jedinstvena obilježja krajobraza.

Krajobrazni tipovi izrazitih, prepoznatljivih i jedinstvenih obilježja, koji izražavaju raznolikost kulturne i prirodne baštine i osobito vrijedni krajobrasi kao zaštićene prirodne vrijednosti, utvrđuje Stručno povjerenstvo Ministarstva na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode uz sudjelovanje javnosti, tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave te drugih pravnih i fizičkih osoba koji imaju interes u utvrđivanju vrijednosti krajobraza.

Uz članak 85. do 93.

Odredbama članaka 85. – 93. utvrđuju se opće mjere zaštite divljih svojti. Divlje vrste i podvrste biljaka, gljiva i životinja, odnosno divlje svojte cine živi i mrtvi primjerci samoniklih biljaka i gljiva i slobodnoživućih životinja, te njihovi uzgojeni primjerci; njihovi razvojni oblici (jaja, licinke, kukuljice, sjemenke, plodovi, miceliji i dr.); njihovi lako raspoznatljivi dijelovi; i od njih dobiveni lako raspoznatljivi proizvodi. Zabranjeno je brojnost populacija divljih svojti smanjiti, uništavati njihova staništa ili mijenjati njihove životne uvjete u mjeri u kojoj je svojta ugrožena. Zabranjeno je bez valjana razloga namjerno uznemiravati divlje životinje ili ih hvatati, ozljeđivati ili ubijati, namjerno uklanjati divlje biljke i gljive iz njihovih staništa, smanjivati njihove populacije ili ih uništavati te namjerno oštećivati ili uništavati njihova staništa. Prilikom izvođenja zahvata u prirodi i korištenja prirodnih dobara kojima se zadire u staništa primjenjuju se načini, metode i tehnička sredstva koja pridonose očuvanju dobrog stanja vrsta.

Javne ceste i druge prometnice koje prelaze preko poznatih migracijskih puteva divljih životinja grade se na način da se osigura sigurno prelaženje divljih životinja na odgovarajućim prostornim razmacima, a izgrađeni prijelazi uživaju zaštitu kao prirodna vrijednost.

Održivim gospodarenjem divljim svojtima osigurava se uvažavanje značajki ekološkog sustava i biogeografskih značajki vrste i populacije, koje postaju sastavnice planova gospodarenja.

Za sakupljanje biljaka, gljiva i njihovih dijelova, te hvatanje ili ubijanje životinja u svrhu prerade, trgovine ili drugog prometa potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva.

Zabranjeno je uvođenje (introdukcija) divljih svojti u prirodu na područje Republike Hrvatske osim ako je znanstveno utemeljena i prihvatljiva s gledišta zaštite prirode. Ponovno uvođenje (reintrodukcija) nestalih divljih svojti u prirodu na području Republike Hrvatske može se obavljati samo uz dopuštenje Ministarstva. Ponovno uvođenje nestalih divljih svojti na otoke također se može obavljati samo uz dopuštenje Ministarstva.

Kod podnošenja zahtjev za dopuštenje introdukcije ili reintrodukcije izrađuju se studije o procjeni rizika na prirodu.

Uz članak 94.

Odredbama članka 94. dopušta se korištenje zaštićenih divljih svojti na način i u količini da se njihove populacije na državnoj ili lokalnoj razini ne dovedu u opasnost. Celnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva i ribarstva propisuje mjere zaštite zaštićenih divljih svojti, uz prethodnu suglasnost ministra.

Ministarstvo vodi evidenciju o načinu i količini korištenja zaštićenih divljih svojti radi utvrđivanja stanja populacije.

Uz članak 95.

Odredbama članka 95. propisano je da se populacija lovnih i ribolovnih svojti iskorištava i štiti prema odredbama ovoga Zakona i posebnih propisa.

Ovim Zakonom uvodi se zabrana uporabe svih sredstava za hvatanje i ubijanje zaštićenih životinja te uporaba svih sredstava koja mogu prouzročiti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije tih vrsta, a posebno sredstva zabranjena međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka

Uz članak 96.

Odredbama članka 96. propisano je da će Ministarstvo propisati naredbom mjere zaštite za strogo zaštićene divlje svojte i mjere zaštite njihovih staništa.

Uz članak 97. do 98.

Odredbama članka 97. i 98. zabranjuje se namjerno branje, sakupljanje, sjeca ili iskopavanje samoniklih strogo zaštićenih biljaka i gljiva, kao i njihova trgovina. Strogo zaštićene životinje zabranjeno je namjerno hvatati, držati, ubijati, oštećivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla te područja njihova razmnožavanja ili odmaranja i dr. Strogo zaštićene biljke, gljive i životinje ne smiju se uvoziti niti izvoziti. Odredbama ovoga Zakona propisane su zabrane i ograničenja koja se odnose na strogo zaštićene svojte.

Uz članak 99.

Odredbama članka 96. propisuje se da se pojedini primjerci strogo zaštićenih divljih životinjskih svojti mogu držati u zatoceništvu, uzgajati, prodavati i kupovati na temelju dopuštenja Ministarstva.

Uz članak 100.

Odredbama članka 100. propisano je da je za istraživanje strogo zaštićenih svojti potrebno ishoditi dopuštenje a način propisan ovim Zakonom, a rezultati istraživanja dostavljaju se Ministarstvu u roku trideset dana po obavljenom istraživanju.

Uz članak 101. do 103.

Odredbama članaka 101. – 103. propisuje se zaštita životinja, gljiva i biljaka koje su zaštićene temeljem ovog Zakona i međunarodnih ugovora, posebno izvoz, uvoz i/ili provoz te radi toga izdavanje odgovarajućeg dopuštenja Ministarstva.

Uz članak 104. do 108.

Odredbama članaka 104. – 108. propisuje se način držanja, uzgoj i trgovina divljim svojtima. Zabranjeno je životinje divljih svojti držati u zatoceništvu u neprikladnim uvjetima i bez odgovarajuće skrbi. Za držanje životinja zavicajnih ili stranih divljih svojti u zatoceništvu s namjerom prikazivanja javnosti u zoološkim vrtovima, akvarijima, terarijima ili sličnim prostorima potrebno je, kao i za uzgajanje životinja zavicajnih ili stranih divljih svojti, ishoditi dopuštenje Ministarstva.

Ovlaštena pravna i fizička osoba može obavljati prodaju i razmjenu životinja i biljaka sukladno uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Uz članak 109. do 111.

Odredbama članaka 109. – 111. propisuju se opće mjere zaštite minerala i fosila, utvrđuju se uvjeti za zaštitu minerala i fosila te njihovo korištenje. Fosili su sacuvane cjeline, dijelovi ili tragovi izumrlih organizama i njihovih životnih aktivnosti (ihnofosili). Minerali (prirodni) su samorodni homogeni kemijski elementi ili spojevi u

vidu kristalizirane ili amorfne tvari, određene strukture, oblika i sastava. U smislu ovoga Zakona mineralne sirovine nisu minerali.

Minerali i fosili koji su značajni radi svoje rijetkosti, izuzetne velicine ili izgleda ili izvanrednog znanstvenog značaja predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti. Minerali i fosili koji predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti propisuje ministar. Zabranjeno je uzimati iz prirode minerale i fosile koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima.

Pronalazak minerala i fosila nalaznik je dužan prijaviti Ministarstvu u propisanom roku, te poduzeti nužne mjere zaštite od uništenja, oštećivanja i krade.

Uz članak 112. do 113.

Odredbama članaka 112. i 113. ureduju se pitanja u svezi prava prvokupa na zaštićenim dijelovima prirode.

Ovim Zakonom propisuje se da nekretnine na svim zaštićenim područjima podliježu zabranama i ograničenjima utvrđenim ovim Zakonom.

Postupak u svezi prodaje nekretnina u zaštićenom području u cijelosti je ureden Zakonom.

Vlasništvo na nekretninama u zaštićenim područjima može se stjecati pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i posebnim propisom.

Nositelji prava vlasništva na nekretninama u strogom rezervatu, nacionalnom parku, posebnom rezervatu, parku prirode, regionalnom parku, spomeniku prirode, značajnom krajobrazu, park šumi i spomeniku parkovne arhitekture ne mogu biti strane pravne i fizičke osobe, osim ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Uz članak 114. do 115.

Odredbama navedenih članaka propisuje se da se vlasnička ili druga stvarna prava na nekretninama mogu oduzeti ili ograničiti u javnu korist, kada je to potrebno radi djelotvornije zaštite.

Postupak izvlaštenja i ograničenja vlasničkog prava provodi se sukladno ovom i posebnom zakonu.

Ako se zaštitom vrijednog prirodnog područja onemogući upotrebljavati nekretninu za djelatnost za koju je upotrebljavana, Republika Hrvatska odnosno županija ili Grad Zagreb, dužni su otkupiti tu nekretninu pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Uz članak 116. do 121.

Odredbama članaka 116. - 119. propisuje se postupak ostvarivanja prava na naknadu štete fizičkih ili pravnih osoba radi ograničenja kojima su podvrgnuti primjenom ovoga Zakona. Zakonom se propisuje i ostvarivanje naknade štete koju nanese strogo zaštićene svojte, te uvjeti koje mora ispunjavati oštećenik da bi ostvario pravo na naknadu štete.

Republika Hrvatska ne odgovara za štetu koju prouzroče biljke, gljive ili životinje osim u slučajevima određenim zakonom.

Zakon propisuje i postupak vještaka u utvrđivanju činjenica koje su značajne za ustanovljenje nastanka štete, štetnika i visine štete.

Odredbama ovoga Zakona propisane su radnje koje je dužna provesti fizička ili pravna osoba radi sprječavanja moguće štete od zaštićenih životinjskih vrsta.

Fizicke i pravne osobe dužne su nadoknaditi štetu koju prouzroče povredama ovoga zakona.

Ostvarena sredstva naplatom naknade štete prihod su državnog proračuna.

Iznos štete utvrđuje se prema cjeniku kojeg donosi ministar.

Uz članak 122. do 126.

Odredbama ovih članaka propisuje se način uređenja prostora i korištenja prirodnih dobara.

Uređenje prostora i korištenje prirodnih dobara planira se i provodi u skladu s potrebama očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, obzirom na tip krajobraza, tip ekološkog sustava, raznolikost vrsta i staništa te geološke vrijednosti. Priroda se mora koristiti održivo, a zabranjeno je korištenje prirodnih dobara kojima se oštećuje tlo, geomorfološke vrijednosti, osiromašuje biljni, gljivlji i životinjski svijet, smanjuju biološke i krajobrazne raznolikosti, onečišćuje voda i ugrožava njezina iskoristivost te onečišćuje zrak iznad dopuštene razine.

Pri planiranju uređenja prostora i korištenja prirodnih dobara utvrđuju se uvjeti zaštite prirode koje se temelje na odredbama ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa.

Dokumentima prostornog uređenja (Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske i prostorni planovi županija, prostorni plan Grada Zagreba i prostorni planovi područja posebnih obilježja koji se odnose na zaštićene prirodne vrijednosti, gradova i općina, urbanistički planovi) te planovi korištenja prirodnih dobara sadrže mjere i uvjete zaštite prirode.

Mjere zaštite prirode u planovima gospodarenja prirodnim dobrima temelje se na dokumentaciji i drugim podacima koje izdaje Ministarstvo na zahtjev nositelja izrade planova gospodarenja.

Uvjeti zaštite prirode utvrđuju se na temelju stručnih podloga koje izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode i propisa donesenih na temelju predloženoga Zakona.

Planove gospodarenja prirodnim dobrima u zaštićenim područjima vlasnici ili ovlaštenici prava donose uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Prostorni planovi koji obuhvaćaju zaštićena područja, osim za nacionalne parkove i parkove prirode za koja zaštićena područja prostorne planove donose se uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Ako je u korištenju priroda ugrožena, ministar može korištenje ograniciti ili privremeno obustaviti.

Uz članak 127. do 133.

Odredbama članka 127. – 133. uređuju se pitanja u svezi korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti odnosno zaštićenih područja.

Na zaštićenom području i drugoj zaštićenoj prirodnoj vrijednosti dopušteni su oni zahvati radnje koje ih ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je proglašena zaštita.

Za zahvate i radnje na zaštićenom području za koje prema posebnom propisu nije potrebno ishoditi građevnu dozvolu, odnosno provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu izdaje se dopuštenje.

Za zahvate i radnje koji se provode na temelju gospodarenja u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnom gospodarstvu i rudarstvu, nije potrebno ishoditi dopuštenje ako planovi gospodarenja sadrže uvjete zaštite prirode. Ako članovi gospodarenja ne sadrže uvjete zaštite prirode, planovi gospodarenja mogu se provoditi samo ako se ishodi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje sadrži uvjete zaštite prirode.

Odredbama ovoga Zakona osiguravaju se uvjeti posjecivanja i razgledavanja zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti svima pod jednakim uvjetima. Uvjete i način posjecivanja i razgledavanja propisuje ministar pravilnikom.

Vlasnik i nositelj prava na određenoj zaštićenoj prirodnoj vrijednosti dužan je dopustiti pristup u tu prirodnu vrijednost uz mogućnost ostvarenja naknade za ograničenja kojima je podvrgnut. Vlasnik je nositelj prava također ima pravo na naknadu u slučaju kad mu je ostvarivanje njegovih prava ograničeno. Visina naknade utvrđuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini te naknade odlučuje sud.

Odgovarajuće pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut ima vlasnik i nositelj prava ako mu je na određeni način ili u određene svrhe ograničeno ili zabranjeno obavljanje djelatnosti.

Skrb o zaštićenoj prirodnoj vrijednosti ili skrb o zaštićenoj prirodnoj vrijednosti na zaštićenom području može se povjeriti vlasniku ili nositelju prava, kao i drugoj osobi pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Uz članak 134. – 147.

Na zaštićenim područjima i speleološkim objektima može se dodijeliti koncesija za obavljanje gospodarske i druge djelatnosti na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i posebnim propisom.

Na pitanja davanja koncesija koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se posebni propisi.

Koncesije se ne mogu davati za stroge rezervate, a u nacionalnim parkovima, posebnim rezervatima i spomenicima prirode mogu se davati pod uvjetima propisanim ovim Zakonom. U odluci o dodjeli koncesije i ugovor o koncesiji unose se uvjeti zaštite prirode. Koncesije za nacionalne parkove, posebne rezervate i speleološke objekte daje Ministarstvo, odnosno Vlada kada se radi o koncesiji na pomorskom dobru, a za ostala zaštićena područja koncesiju daje nadležno tijelo prema posebnim propisima uz suglasnost Ministarstva.

Koncesije na pomorskom dobru u nacionalnom parku i posebnom rezervatu daje Vlada Republike Hrvatske, a koncesije na pomorskom dobru u ostalim zaštićenim dijelovima prirode dodjeljuju se sukladno posebnim propisima.

Javna ustanova za korištenje prirodnih dobara u zaštićenom području kojim upravlja ne mora imati koncesiju.

Vlada može svojom odlukom odrediti pojedina zaštićena područja ili pojedine zaštićene prirodne vrijednosti u vlasništvu Republike Hrvatske, ili pomorsko dobro na kojima se ne može dati koncesija.

Odredbama ovoga Zakona propisuju se prava i obveze korisnika koncesije, prestanak koncesije, uvjeti za raskidanje ugovora o koncesiji te posljedice koje nastaju ako se koncesionar ne pridržava uvjeta zaštite prirode. Ugovorom o koncesiji moraju se osigurati jamstva za ostvarivanje zaštite prirode.

Koncesija na zaštićenom području ili speleološkom objektu daje se sukladno ovom Zakonu na rok od četiri do trideset godina.

Javna ustanova koja upravlja zaštićenim područjem može dati koncesijsko odobrenje za obavljanje dopuštenih djelatnosti, odnosno korištenje prirodnih dobara na području kojim upravlja na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, osim

na pomorskom dobru i kada je to uređeno posebnim propisom. Koncesijsko odobrenje sadrži i uvjete zaštite prirode koje izdaje Ministarstvo. Koncesijsko odobrenje može se dati za obavljanje dopuštene djelatnosti najduže na vrijeme do tri godine. Prihod od koncesijskih odobrenja je prihod javne ustanove koja je dala to odobrenje.

Odluka o koncesijskom odobrenju daje se na temelju javnog prikupljanja ponuda.

Javna ustanova ne može dati koncesijsko odobrenje za gospodarsko korištenje prirodnih dobara i obavljanje druge djelatnosti na pomorskom dobru te za gospodarenje i korištenje šuma, šumskog zemljišta i lovišta.

Ako se koncesijsko odobrenje izdaje sukladno posebnom propisu potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva.

Vlada može svojom odlukom odrediti pojedine dijelove pomorskog dobra za koje se ne može dati koncesijsko odobrenje propisano posebnim zakonom.

Uz članak 148. do 150.

Za istraživanje nalazišta minerala i fosila potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom. Način korištenja minerala i fosila koji su zaštićeni propisuje se ovim Zakonom. Pri uzimanju minerala i fosila iz prirode zabranjeno je koristiti strojeve, eksploziv, potisne plinove ili druga kemijska sredstva osim uz dopuštenje Ministarstva u slučaju kada se provode znanstvena istraživanja, ili u obrazovne svrhe.

Za izvoz minerala i fosila potrebno je ishoditi dopuštenje. Izvoz minerala i fosila koji su proglašeni prirodnim vrijednostima nije dopušten osim radi znanstvenog istraživanja, obrazovanja i izlaganja.

Uz članak 151. – 153.

Odredbama članka 151. - 153. utvrđuju se dokumenti zaštite prirode. To su: Nacionalna strategija i akcijski plan zaštite prirode, koju donosi Sabor, i programi zaštite prirode koje donose županijske skupštine, odnosno Skupština Grada Zagreba, svatko za svoje područje.

Smjernice utvrđene Strategijom primjenjuju se u izradi dokumenata prostornog uređenja i planova gospodarenja prirodnim dobrima.

Svaki pet godina obavlja se analiza ciljeva i smjernica utvrđenih Strategijom, kao analiza provedbe akcijskih planova, te se po potrebi obavlja revizija Strategije.

Zakonom se propisuje cjelovit sadržaj i ciljevi Strategije, te način podnošenja izvješća o stanju zaštite prirode.

Uz članak 154. – 155.

Odredbama članka 154. i 155. propisuje se obavljanje upravnih i stručnih poslova iz djelokruga Ministarstva, ureda državne uprave za zaštitu prirode u županiji i Gradu Zagrebu, te jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave u poslovima zaštite prirode.

Na upravne akte koje donosi Ministarstvo žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja, a na rješenja koja donose uredi državne uprave u županijama i Gradu Zagrebu nadležni za

poslove zaštite prirode žalba se može izjaviti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Uz članak 156. – 162.

Odredbama članka 156. - 162. propisuju se stručni poslovi koje obavlja Državni zavod za zaštitu prirode. Zavod je javna ustanova koja svoju djelatnost obavlja kao javna služba.

Državni zavod za zaštitu prirode obavlja svoje poslove u skladu sa Zakonom te godišnjim i višegodišnjim programom rada koji se donose uz suglasnost Ministarstva.

Zavod podnosi izvješće Ministarstvu i Vladi o ostvarivanju godišnjeg i višegodišnjeg programa rada.

Zakonom se propisuju i tijela Zavoda (Upravno vijeće, ravnatelj i stručni voditelj Zavoda), njihova ovlaštenja te način njihova imenovanja i razrješenja.

Sredstva za djelatnost Zavoda propisanu ovim Zakonom osiguravaju se u državnom proračunu i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Županije i Grad Zagreb mogu za obavljanje stručnih poslova u području zaštite prirode osnivati zavode za zaštitu prirode za svoje područje, na čiji se djelokrug odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Zakona o djelatnosti Zavoda.

Stručne poslove zaštite prirode obavljaju i javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima sukladno ovom Zakonu, aktu o osnivanju i statutu.

Uz članak 163. – 166.

Odredbama članaka 163. - 166. ureduju se pitanja u svezi obavješćivanja javnosti, koja se odnose na zaštitu prirode, a posebno pitanja u svezi sudjelovanja javnosti u odlučivanju kod proglašenja pojedinih zaštićenih prirodnih područja.

Informacije moraju biti pravodobne i istinite. Svaka osoba koja smatra da je njezin zahtjev za informacijom zanemaren ili neopravdano odbijen, bilo djelomično bilo u cijelosti, ima pravo na odgovarajuću zaštitu svoga prava pred sudbenim i drugim nadležnim tijelima.

Uz članak 167.

Odredbama članaka 167. propisuje se način čuvanja i korištenja podataka o sastavnicama biološke i krajobrazne raznolikosti. Podatke prikuplja i čuva Zavod i Ministarstvo.

Uz članak 168.

Odredbama ovoga članka propisuje se utvrđivanje znaka zaštite prirode. Izgled znaka, postupak i uvjete za njegovo korištenje propisuje ministar.

Uz članak 169. i 170.

Odredbama članaka 169. i 170. propisuju se da će tijelo državne uprave nadležno za obrazovanje, osigurati uvjete za provedbu obrazovanja o zaštiti prirode, kao i obveza informiranja javnosti o zaštiti prirode i njenom očuvanju putem medija i na drugi način.

Danom zaštite prirode utvrđuje se 22. svibnja, međunarodni dan zaštite prirode, kada se organiziraju odgovarajuće poticajne i promidžbene aktivnosti.

Uz članak 171.

Odredbama ovoga članka utvrđuju se priznanja i nagrade koje se mogu dodijeliti za postignuća na području zaštite prirode.

Priznanje i nagrade dodjeljuje Ministarstvo, a postupak, način i uvjete za dodjelu priznanja i nagrada propisuje ministar.

Uz članak 172.

Odredbama članka 172. utvrđuju se izvori sredstava za financiranje zaštite prirode i programi zaštite prirode koji se financiraju iz državnog proračuna, kao i iz proračuna jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, i iz drugih propisanih izvora.

Uz članke 173. - 192.

Prema odredbama članka 173. upravni nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

Odredbama članaka 174. - 176. uređena su pitanja u svezi provođenja neposrednog nadzora u zaštićenim dijelovima prirode i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima koje provode neposredno glavni nadzornici, nadzornici i cuvari prirode ako su na to posebno ovlašteni. Cuvari prirode obavljaju poslove planiranja, organiziranja i izvođenja poučnih šetnji, provode ekološku edukaciju, poslove nadzora na temelju ovlaštenja, kao i druge poslove propisane Zakonom i uredbom Vlade.

Cuvari prirode mogu obavljati poslove nadzornika ako polože stručni ispit u roku od godine dana od dana kada su ovlašteni za obavljanje tih poslova.

Djelokrug poslova i ovlaštenja nadzornika propisan je Zakonom, a njegovo postupanje se pobliže uređuje pravilnikom o unutarnjem redu i drugim aktom javne ustanove. Uvođenjem nadzornika u sve zaštićene dijelove prirode osiguravaju se pretpostavke za provođenje djelatnog nadzora zaštićenih dijelova prirode koje proglašava predstavničko tijelo županije ili Grada Zagreba, što važećim Zakonom nije predviđeno zbog čega su ti prirodno vrijedni prostori bili faktički bez neposrednog nadzora. Djelokrug i ovlaštenja glavnog nadzornika i nadzornika propisani su Zakonom.

Glavni nadzornik i nadzornici mogu globom naplatiti iznos od 500,00 kuna fizičkoj osobi, a pravnoj osobi 10.000,00 kuna.

Neposrednu zaštitu i poslove cuvanja i promicanja zaštićenog područja obavljaju i cuvari prirode. U sklopu svojih Zakonom utvrđenih ovlaštenja cuvari prirode planiraju, organiziraju, izvode poučne šetnje zaštićenim područjem, obavljaju ekološke poduke, skrbe o sigurnosti posjetitelja, obavljaju poslove motrenja i procjena stanja prirode, suraduju s voditeljima istraživačkih i drugih projekata na zaštićenom području, nadziru obavljanje dopuštenih djelatnosti i radnji u zaštićenom području te suraduju s vlasnicima i ovlaštenicima prava u zaštićenom području, skrbe o održavanju infrastrukturnih objekata u zaštićenom području, a po posebnom ovlaštenju obavljaju i poslove nadzornika pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Odredbama članaka 177. - 192. ureden je postupak inspekcijskog nadzora nad primjenom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa.

Inspekcijski nadzor provode viši inspektori i inspektori zaštite prirode Ministarstva.

Poslovi inspekcije zaštite prirode mogu obavljati i drugi službenici Ministarstva na temelju posebnog ovlaštenja ministra.

Uvjeti za inspektora i višeg inspektora zaštite prirode propisani su Zakonom.

Ako inspektor utvrdi ili sazna za povredu propisa čiju je primjenu ovlašten nadzirati, dužan je provesti postupak i poduzeti mjere propisane ovim Zakonom.

Protiv rješenja i zaključka kojim se okončava postupak ili izriče upravna mjera inspektora ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Žalba protiv rješenja odnosno zaključka ne odgoda njegovo izvršenje.

O činjenicama utvrđenim u inspekcijskom postupku, odnosno o poduzetim mjerama inspektor je dužan obavijestiti podnositelja prijave.

Ako inspektor utvrdi da nisu povrijeđeni propisi čiju je primjenu ovlašten nadzirati, donijet će zaključak o obustavi inspekcijskog postupka.

Prava i obveze inspektora u provedbi inspekcijskog nadzora propisane su odredbama članka 180. – 192. ovoga Zakona.

Ako inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da je počinjen prekršaj propisan ovim Zakonom, dužan je izdati prekršajni nalog prema posebnom zakonu, odnosno poduzeti radnje potrebne za pokretanje prekršajnog postupka.

Ako inspektor utvrdi povredu odredbe zakona ili drugih propisa nad primjenom kojih nadzor obavlja druga inspekcija odnosno drugo tijelo državne uprave, izvjestit će bez odgadanja nadležnu inspekciju odnosno nadležno tijelo.

Radi sprječavanja nastanka neotklonjivih šteta na zaštićenoj privrednoj vrijednosti, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, inspektor može narediti hitne mjere zaštite te rješenje donijeti usmeno. Ovakvo rješenje može donijeti i radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi te imovinu.

Uz članak 193. – 198.

Odredbama članaka 193. - 198. propisane su prekršajne odredbe, odnosno novčane kazne za pravne i fizičke osobe radi povrede odredaba ovoga Zakona.

Novčane kazne za zahvate i radnje koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području, za zahvate i radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na međunarodnom ekološki značajnom području, za radnje čija je posljedica istrjebljenje zavica jnih divljih svojti.

Za ostale prekršaje propisane ovoga Zakona predviđena je novčana kazna u maksimalnom iznosu do 200.000,00 kuna.

Za odgovorne osobe i pravnim osobama propisana je novčana kazna od 7.000,00 do 70.000,00 kuna.

Za blaže prekršaje fizičkih osoba propisana je novčana kazna u visini od 1.000,00 kuna.

Uz članak 199. – 207.

- Prijelaznim i završnim odredbama ureduju se pitanja u svezi donošenja provedbenih propisa, rada Državnog zavoda za zaštitu prirode, uskladjivanju ustrojstva i djelatnosti javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima, utvrduju se rokovi za osnivanje javnih ustanova

koje još nisu osnovane, te rokovi za usuglašavanje šumsko-gospodarskih, lovno-gospodarskih osnova i drugih planova gospodarenja prirodnim dobrima.

- Prijelaznim odredbama propisuju se i pitanja vezana za usklađivanje važećih prostornih planova, a do usklađivanja uvjete zaštite prirode izdavati će nadležna tijela državne uprave utvrđena ovim Zakonom na temelju Pravilnika o unutarnjem redu zaštićenog područja, propisanih mjera zaštite, ekološke mreže i karte stanišnih tipova.

- Prijelaznim odredbama utvrđuje se da Državni zavod za zaštitu prirode nastavlja s radom prema ovom Zakonu kao javna ustanova, te da je dužan u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoje ustrojstvo i djelatnost. Mandat imenovanog ravnatelja Zavoda, stručnog voditelja i članova Upravnog vijeca traje do isteka mandata na koji su imenovani.

- Županije i Grad Zagreb, koji nisu osnovali javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na svom području sukladno članku 17. stavku 1. i 3. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 30/94 i 72/94) dužni su je osnovati u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

- Karta stanišnih tipova donijet će se u propisanom roku, a do tada će Ministarstvo svojim aktom utvrđivati procjenu stanja stanišnih tipova i uvjete zaštite prirode radi očuvanja ekološkog sustava.

- Međunarodna ekološka značajna područja utvrdit će se do dana pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji.

- Ocjene o prihvatljivosti zahvata za prirodu neće se izradivati dok se ne propišu mjere zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti i ekoloških značajnih područja kao dijelova ekološke mreže.

- Prijelaznim i završnim odredbama utvrđuju se i pitanja

- Prijelaznim odredbama propisuje se obveza pravnih i fizičkih osoba koje su započele sa obavljanjem trgovačke djelatnosti propisane ovim Zakonom da u predviđenom roku zatraže od Ministarstva dopuštenje za obavljanje te djelatnosti, te posljedice ako ne zatraže dopuštenje.

- Ministar može prema potrebi donositi podzakonske akte radi provođenja ovog Zakona.

- Vlada i ministar će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti propise za koje su ovlašteni ovim Zakonom.

- Do stupanja na snagu provedbenih propisa utvrđenih ovim Zakonom ostaju na snazi provedbeni propisi u području zaštite prirode koji su na snazi do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i/ili doneseni na temelju Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 162/03) u dijelu u kojem njihove odredbe nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

- Mjere zaštite koje su donijela poglavarstva županija i poglavarstvo Grada Zagreba za zaštićene dijelove prirode na svom području, temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", br. 162/03), ostaju na snazi do donošenja provedbenih propisa o mjerama zaštite tih zaštićenih prirodnih vrijednosti sukladno ovom Zakonu, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

- Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 162/03).

- Postupci zapoceti prema odredbama Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 162/03) dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.

- Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".